

ХРОНІКА

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНІ ШЕВЧЕНКА

У ЛЬВОВІ.

Ч. 63–64.

Звідомлене за час від 1/7 1918 до кінця 1920 р.

МИХАЙЛО ГРУШЕВСЬКИЙ

MYKHAILO HRUSHEVSKY DIGITAL ARCHIVES

ЛЬВІВ, 1920.

НАКЛАДОМ ТОВАРИСТВА.

З друкарні Наукового Товариства імени Шевченка.

В КНИГАРНІ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНІ ШЕВЧЕНКА

у Львові, Ринок, ч. 10.

можна набути ось які видання, що доторкають ся етнографії:

Антонович В., Чарп на Україні.

Бодявський О., Українські казки.

Верратський Іван, Знадобя для пізнання угро-руських говорів, т. 1—2.

— Про говор галицьких Лемків.

— Говір Батюків.

Вовк Хведір, Кавказ і Карпати. Деякі проби етнологічних зближень.

— Українське рибальство у Добруджі.

— Антропометричні досліді укр. населеня Галичини, Буковини й Угорщини.

Гнатюк Володимир, Словацький опришок Яношік в народній поезії.

— Русини Пришівської епархії і їх говори.

— Словаки чл Русини.

— Пісенні новотвори в укр. руській нар. словесности.

— Угоруські духовні вірші.

— Народня пожива на Бойківщині.

— Весіле в Керестурі.

— Бойківське весіле в Мшанци.

— Віршована легенда про рицаря і смерть.

— Хоценьський співаник Левцьких.

— Легенда про три жіночі вдачі.

— Купанє й палене відьм у Галичині.

— Баронський син в Америкі. Вибір нар. казок. З образками Ю. Панкевича.

— Народні казки. З образками В. Кобринського.

— Народні новелі. З образками В. Кобринського.

— Народні байки. З образками М. Вихора.

— Ein erotisches ukrainisches Lied aus dem XVII Jahrh.

— Polnische erotische Lieder aus dem XVIII Jahrh.

— Die Brautkammer.

— Запрошана збірка угорусь. казок.

— Народні оповідання про тютюнарів.

— Українська народня словесність (В справі записів укр. етногр. матеріялу).

— Причпинки до пізнаня Гуцульщини.

— Пісня про покритку, що втопила дитину.

Грушевський М., Історія України-Руси, т. I (містить огляд староруського побуту).

— Розвідки й матеріяли до історії України-Руси, т. II, містить між иншим пісні з поч. XVIII в.

— Етнографічні категорії й культурно-археологічні типи в сучасних студіях східньої Європи.

— Спірні питання староруської етнографії.

Доманицький В. Піонер української етнографії (Зорян Доленга-Ходаковський).

Етнографічний Збірник, т. I—XXXVIII (т. XX має вийти пізнійше) містить переважно заокруглені збірки однородних матеріялів, як: О. Роздольський, Галицькі народні казки (т. 1 і 7); О. Роздольський, Галицькі народні новелі (т. 8); І. Франко, Галицько-руські народні приповідки (т. 10, 16, 23—24, 27—28); І. Свенціцький і В. Гнатюк, Похоронні голосія і Похоронні звичаї й обряди (т. 31—32); В. Гнатюк, Галицько-руські анекдоти (т. 6); Галицько-руські народні легенди (т. 12—13); Знадобя до української демонології (т. 15, 33—34); Коломійки (т. 17—19); Колядки і щедрівки (т. 35—36); Укр. народні байки (т. 37—38); О. Роздольський-Ст. Людкевич, Галицько-руські народні мелодії; містить також різнородні матеріяли, але з замітних чимнебудь місцевостей або країн, як ось: І. Колєсса, Галицько-руські народні пісні з мелодіями (т. 11); В. Лєсевич, Оповіданя Р. Ф. Чмхала (т. 14); В. Гнатюк, Етнографічні матеріяли з Угорської Русі (т. 3—4, 9, 25, 29—30).

ХРОНІКА

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНІ ШЕВЧЕНКА У ЛЬВОВІ.

ЗМІСТ: Звідомлене за час від 1/7 1918 до кінця 1920 р.: Діяльність Виділу. — Діяльність секцій і комісій. — Наукові видання. — Члени Товариства: Почесні члени. Дійсні члени. Члени основателі. Звичайні члени. — Члени комісій. — Біографії нових дійсних членів. — Некрольоги. — Заряд Товариства. — Стан бібліотеки. — Інституції, що обмінювали ся виданнями з Товариством. — Часописи, які діставала бібліотека. — Дари до бібліотеки. — Стан музея.

Звідомлене за час від 1/7 1918 до кінця 1920 р.

Діяльність Виділу.

Воєнний 1918-ий рік був такий, в яким на погляд Виділу могла відбутися загальні збори Товариства і могло прийти до вибору нового Виділу. Для цього пороблено відповідні приготування і зладжено попередній випуск „Хроніки“ (ч. 60—62), що обіймає звідомлене за час від половини 1914 р. до половини 1918 р. Задумувано скликати загальні збори під кінець року, та падолистові і дальші події перечеркнули всі плани і не дали можливості виповнити їх. І знов деякі члени Виділу виїхали зі Львова (др. С. Рудницький і др. С. Томашівський), а деякі з великої війни не вернули й до нині (др. Ів. Зілинський). В сїм періоді позаходили знов деякі зміни в складі Виділу. Проводив на засіданнях Виділу заступник голови др. В. Щурат, а секретарював зразу др. Ів. Раковський,

а від вересня 1919 р. др. В. Левницький, що повернув із російського полону. Він обіймив також провізорично реферат друкарні і переплетні. Референтом бібліотеки став на місце дра Б. Барвінського, що зрештешував, др. М. Кордуба, що увійшов до Вдділу як делегат історично-філософської секції на місце дра Ів. Крипякевича. Референтом наукового фонду ім. дра Т. Дембицького став делегат природописно-мат.-лікарської секції др. Ю. Гірняк. Крім того покликано на стало до Вдділу з рішачим голосом заступників дра Б. Барвінського і дра Ф. Колессу. Від 1 листопада, 1919 р. утворено місце секретаря канцелярії, яке віддано д. К. Кахнпкевичеві.

Найважнішою ознакою обговорюваного періоду є те, що перший раз, від коли Товариство перемінилося в наукове, відпали йому всі субвенції, і краєві і державні, визначувані на піддержуване наукової діяльності. Розуміється, що сей факт вплинув умно на видавничу діяльність Товариства тим більше, що рівночасно кошти продукції видавництва зростили до нечуваної перед тим висоти, і число видаваних томів зменшилося, та загальний фінансовий стан Товариства через те не погіршився і нині стоїть Товариство зовсім добре фінансово тому, що має нерухомості, інвентар і значні запаси товарів, які представляють тепер велику вартість у відношенню до зобов'язань Товариства. Так приміром каменця під ч. 24 має довгу 124.424-20 корон, коли вартість її у порівнянню з довгою просто величезна; те саме можна сказати про Академічний Дім та про каменця під ч. 26.

Зовсім інакше представляється справа з фондами, якими адмініструвало Товариство. Фонди, вложені в нерухомості (фонд ім. П. Целехна, фонд ім. дра Т. Дембицького) представляють нині велику вартість, за те вложені в вартісні папери або в касову готівку, стратили зовсім своє значіння супроти безвартності нинішньої валюти. Так приміром фонд ім. А. Бончевського, якого проценти перед війною виносили річно 400—500 корон, був великою підмогою для студентів, і нераз ті проценти розділювано межі 3—4 студентів, які могли справити собі за одержану підмогу обув, убрание, капелюх, загортку. Нині вся сума, неділена, перемінена на марки, не встане, щоб один студент купив собі капелюх, а про убрание або обув нема що й гадувати. Те саме дотикає всіх фондів у краю, неуміщених у нерухомостях.

До фондів, якими адмініструвало Товариство, прибувають від часу до часу нові. З останніх є три фонди, яких доси не перебрав Виділ у свій заряд, а саме: 1) Давнійше записаний уже в квоті 8.000 корон фонд Олени з Білінських Качкеновичевої. Справа цього запису лежить доси неполаджена в окружнім суді в Самборі і гроші не передані Товариству. 2) Фонд пок. Емілії Станкевичевої, про який повідомила Товариство І секція повітового суду у Львові під датою 9/6 1919 р. (засіданє Виділу 13/9 1919 р.). 3) Стипендійний фонд пок. Наталії Кобринської для українських письменників, уміщений в земельній посілости в Белелуї, Снятинського повіту (засіданє Виділу 16/10 1920 р.).

Найцінніший фонд, що прибув Товариству в часі великої війни, се науковий фонд ім. дра Теоф. Дембицького, уміщений в більшій посілости села Белелуї, і описаний подрібно в попереднім випуску „Хроніки“; та треба признати, що він причиняв Виділови дуже багато клопотів і не одно засіданє зійшло на дискусіях, що зробити з тим маєтком, щоби він приніс як найбільше користі Товариству. Через те вислано туди делегатів в особах дра С. Барана, дра В. Щурата, о. Т. Войнарівського, дра Д. Юркевича; відбувано конференції з бувшим послом В. Стефаньком із сусіднього села коло Белелуї Русова та з дром К. Білінським і дром І. Османюком зі Снятина, як також із парохом Белелуї та війтом Юр. Гаврилюком; переговорювано з посесором Генрихом Германом та орендарем коршми й млина Хаїмом Мельцером; ввслухувано різних проєктів, як: 1) Продати посілість і за одержані гроші купити ліс, якого адміністрація проста і дешева. 2) Продати посілість і купити каменницю у Львові. 3) Винаймати посілість селянам. 4) Винаймати дотеперішному посесорови.

На разі прийнято останній проєкт і продовжено контракт із попереднім посесором. Заразом одначе постановлено по впливі контракту віддати посілість на комісову парцеляцію товариству „Земля“ по можливо найвищих цінах із задержаням на власність Товариства двірських будинків із обістем, парком і ґрунтом при самім осідку в обемі 50—60 моргів і з вилученєм водного права та млинової парцелі й коршемної посеред села. Повновласниками до заключена договору з „Землею“ вбрано дра В. Верганівського і М. Тершаківця.

Що до продажу млинової парцелі і водного права то постановлено вести переговори за посередництвом дра І. Семанюка із Грещуком, під умовою, що він пропоновану в оферті квоту піднесе значно, що через 30 лїт буде доставляти Товариству річно два сотнари муки на потреби переплетві та що для двірського обшару в Белелуї зобовяжить ся давати безплатно мливно до 200 кїльо річно, а по розпарцельованю відповідно меншу скількість за відповідною рекомпензатою та що не буде противити ся ужитю Товариством водного права поза млинарськими потребами, на скілько сила водна на се дозволить.

Стан ниших фондів і загалом маєтку Товариства представлений подрїбно в щорічних білянсах, які виходять рівночасно за весь воєнний час в окремім випуску. Тому на сім місци обмежимо ся тільки на найзагальнійших увагах.

Камениця під ч. 26 представляє в остатнім році найкорпстнійший білянс за весь воєнний час. Коли в 1915 р. вона принесла зиску тільки 1.190·51 К., а в 1916 р. навіть страти 355·06 К., то в 1917 р. зиск виносив 4.833·80 К., хоч того року були більші видатки на заведене електричного світла по чиншових помешканях; в 1918 р. зиск знов аменшив ся до 2.862·80 К., в 1919 р. зріс до 3.828·49 К., а в 1920 р. до 8.527·50 К.

За те білянс камениці під ч. 24 виглядає зовсім відмінно. Коли в 1915 р. зиск із неї виносив 11.224·62 К., а в 1916 р. — 6.988·15 К., на що вплинули спеціальні міністерські субвенції, то дальші роки принесли страту, найвишу в 1918 р., бо 21.160·21 К., а найнишу в 1919 р., бо 3.757·92 К. В 1920 р. страта виносила 10·926·92 К. Та на рахунок тих страт треба почислити приміщенє бібліотеки, що займає весь партер із виїмкою одного помешканя і приміщенє музея, що займає весь перший поверх. Плянована перед війною прибудова офіцин зі спеціальною зелїзною конструкцією на приміщенє бібліотеки відложена через воєнні відносини на необмежений час.

Академічний Дім давав усе страти, які хитали ся щорічно між 7—8 тисячами з надвишкою. Вони виглядають так само і в останніх двох роках; в 1919 р. страта виносила 7.447·88 К., а в 1920 р. — 8.678·04 К. Через те вклади Това-

рвства в нього представляють уже дуже поважну квоту 98.055·85 К., а були би представляли далеко вищу, колиб Товариство мусіло було його реставрувати по вчинім знищенню. Кошти реставрації, що винесли коло 70.000 К., взяли на себе Василіянки за тимчасове відступленя Акад. Дому на дівочу гімназію.

Друкарня, яка в 1919 р. по російській інвазії, виказувала 14.184·54 К. страти, в останніх двох роках виказує користний білянс. У 1919 р. виносив її зиск 30.714·60 К., а в 1920 р. — 35.663·90 К. Навих вкладів у неї не роблено в сих роках так само, як у переплетню, та книгарню.

Переплетня виказала в 1919 р. малий, бо лише 220·59 К., але всеж таки зиск, за те в 1920 р. зиск представляє ся далеко ліпше, бо виносить 8.265·72 К. В вересни 1919 р. віддано їй управу на основі конкурсу новому управителеви, Стефанови Геваковп.

Книгарня, що в 1915 р. мала 4.876·14 К. страти, виказує в дальших роках зиск, хоч невеликий. В 1919 р. виносив він 1.586·72 К., а в 1920 р. — 3.216·32 К. Книгарня розпочала тепер на власний рахунок видавничу діяльність; коли вона розвинеть ся, то можна надіятися, що користний білянс книгарні піде значно в гору.

Бібліотека розвиваєть ся далі нормально; обміни, перервані через війну, наладжують ся помалу з західними країнами на ново, тільки зі сходом не можна їх уже 6 літ відновити. Є надія, що коли Товариство почне розсилати свої видання інституціям, з якими стояло в обміні, чого доси не робило задля дуже високих порторій, то швидко повернеть ся передвоєнний стан обмінів, завдяки яким бібліотека могла так швидко зростати і не дорогим коштом комплектувати ся.

Музей перейшов в останнім часі зміну, яка буде мати для нього переломове значінє. На підставі ухвали Виділу з дня 7 серпня, 1920 р. дістав він назву: „Український національний музей Наукового Товариства ім. Шевченка“. Безпосередна його управа належить до окремої музейної комісії, що вибрала зпосеред себе осібних управителів поодиноких відділів, крім президії. По відповіднім приготуваню на внесенє комісії музей отворено святочно дня 30 жовтня, 1920 р. для публіки. Від тої пори можна оглядати його, зямою задля браку опалу.

в неділі і свята. Дальший його розвій залежить переважно від фондів, які можна буде обернути на нього.

Як давніше, так і тепер не відказував ся Виділ приходити в поміч особам, що потребували її для продовжування студій, та інституціям, що займали ся просвітно-культурною діяльністю, хоч і в зменшенім обемі. Грошеві підмоги признав він: Дру Стеф. Балесви для габілітаційних цілей 2000 К.; Олекс. Гнатюківній, студ. медицини у Празі стипендію з фонду Я. Головацького (1919 і 1920) у квоті 250 К.; Люд. Давидовському, студ. прав у Празі з фонду А. Бончевського (1919) 600 К. Для „Світа Дитини“ (1920) 300 К. Крім того дістав Виділ від Союза українських журналістів квоту 25.000 марок (польських), яку розділив між 20 письменників, що головню працюють у виданях Товариства, і між публіцистів.

На просьбу тов. „Руслан“, що опікуєть ся шкільною молодіжею, дарував Виділ для бідних учеників українських гімназій у Львові по 10 примірників шкільних учебників власного накладу. Крім того дарував вибір книжок для шкіл і бібліотек Угорської України, які забрав окремих делегат, що приїздив у тій цілі.

На кінци подаємо спис тих членів, що номерли в обговорюванім періоді.

Почесний член: Іван Верхратський, емерит. професор укр. гімназії у Львові.

Дійсні члени: Др. Іван Джиджора, бібліотекар Товариства, у Голгочах; о. Михайло Зубрицький, парох і декан у Берегах Долішних; Олексій Шахматов, президент другого відділу Академії Наук у Петербурзі.

Члени основателі: Осип Ганінчак, інженер, довголітний член контрольної комісії, у Відня; Тит Ревакович, емерит. радник суду, у Львові; Василь Тисовський, емерит. професор учитель. семінарії у Львові.

Звичайні члени: Орест Авдикевич, проф. гімназії, у Відня; Сидір Блюк, проф. гімн., на Великій Україні; Михайло Крушельницький, проф. гімн., в Барі; Євген Любарський-Письменний, адвокат, розстріляний Поляками у Львові; Атанас Скобельський, радник суду, в Золочеві; Микола Федюшка, письменник, у Винниці; Ілля Шраг, адвокат, у Чернигові.

Честь їх памяти!

Наукова діяльність Товариства.

Наукова діяльність Товариства скупляла ся все в секціях та наукових комісіях. Там укладано пляни поодиноких видавництв і намічувано праці та матеріали для них, там відчитувано готові праці та переводжено над ними дискусії. З вибухом польсько-української війни всякі збори та наради, хочби чисто наукові, стали неможливі на довший протяг часу. Колиж опісля і наступила зміна в сїм напрямі, то небувале піднесене великих видавничих коштів (друку, брошурованя, паперу) з одного, та повна утрата краєвих і державних субвенцій з другого боку, стали безпосередною причиною, що видавнича діяльність Товариства звела ся до дуже обмежених границь та що приготовані праці для друку не могли вийти у світ, а готовлені зазнали перерви в продовжуваню. Про деякі з них згадано в „Хроніці“ ч. 60—62, ст. 15; про деякі згадаємо ще тут. Між иншим постановлено надрукувати нове, критичне видане „Кобзаря“ Т. Шевченка під редакцією і з коментарем дра В. Щурата. При сїм зазначимо, що Виділ закупив уже давнїше клїші ілюстрацій Бальмена і Башілова до „Кобзаря“ з 1844 р. за квоту 1.400 кор., які евентуально можна буде використати в окремім виданю. — З нагоди 25-літя займаня катедри історії у львівськїм університетї проф. Мих. Грушевським, постановлено присвятити йому, як довголітньому редакторови, один том „Записок“. — У Відні надруковано заходом і коштом Наук. Т-ва ім. Шевченка велику стїнну карту України, укладу дра С. Рудницького. Вона появила ся вже в книгарській розпродажи. — Накладом книгарні постановлено ви-

дата провідник по Львові в українській мові в укладі В. Карповича. Провіковано ще й пишні ваданя та вона на разі не-реальні через недостачу фондів.

Наукова діяльність Товариства розширила ся в остатнім році, навіть при теперішних невідрадних відносинах, у двох нових напрямках. З ініціативи історично-філософської секції засновано при Товаристві „Інститут нормальної і патологічної психології“ та поручено його веденє дійсному членови секції, дру Ст. Балеви. — З ініціативи знов математично-природо-писно-лікарської секції постановлено при кінци 1920 р. отворити при Товаристві робітню для бактеріологічних і мікроскопних дослідів та лікарської аналізи крови, мочи й инш. Веденє робітні поручено лікарям дру Макс. Музиці та дру Мар. Паньчашинови.

Постановлено також відновити правничу комісію та упрощено дра В. Вергановського занятя ся її організацію, — і заснувати нову, педагогічну комісію, до якої намічено таких членів: Др. Ст. Балеї, Мих. Галущинський, др. М. Кордуба, др. І. Крипякевич, З. Олесківна, В. Радзкевич, др. І. Раковський, О. Танчаковський, др. О. Тисовський. До кінця року ся комісія не уконституувала ся ще.

Крім спеціальних наукових рефератів, виголошуваних на засіданнях секцій і комісій, та дискусії над ними, порушувано деколи й справи загальнішої натури. З ініціативи секцій постановило Наукове Товариство ім. Шевченка уладити в осени 1919 р. університетські курси для української молодіжи, якій заборочено вступ до висших шкіл у Львові. Секції уложили програму викладів, винайшли прелегентів із відповідним науковим цензом, винайдено льокалі, та тут вишали ся місцеві власти і під дуже благеньким позором заборочили курси. Так само заборочили їх і опісля, коли хотіли уладити їх Товариство ім. П. Могіли та Ставропігійський Інститут. Устні і писемні представлення не здали ся ні на що і заборона удержала ся в повній силі.

В осени 1920 р. хотіло Наукове Товариство ім. Шевченка уладити у своїм поміщеню наукові робітні, в яких могли би брати участь побіч спеціалістів також деякі талаповитші студенти. Та про се завчасу довідала ся дирекція поліції, візвала до себе представника Товариства і заявила, що

вона не дозволить також на се. Супроти того Товариство обмежило свої заходи у сім напрямі.

З комісій збирали ся в обговорюванім часі найбільше дві: язикова й музейна.

Язикова комісія радила над справою управління правописи, над язиковими похибками та над справою видавання часописи, в якій обговорювано би всі язикові похибки. Найдальше посунула ся була справа правописи, для якої визначено окремих референтів. Др. В. Шурат узяв реферат про розділ межи правописними й язиковими цитаннями та найчастійшими язиковими похибками; др. Я. Гординський про фонетику і проіменики; др. І. Брик про деклінацію; др. О. Макарушка про конюгацію й чужі слова. Хоч проєкт правописи вже вигоговлено, не вдало ся одначе справи довести до кінця, бо вона потребує перше докладнійшого обговорення на сторінках фахових журналів і часописей та спільного порозуміння представників різних наукових українських інституцій, поки стане арілою для остаточної полагоди в наукових секціях Товариства.

Музейна комісія доповнила ся до 12 членів (новими членами вибрано: В. Гнатюка, Юл. Мудрака, Л. Рожанського і Ом. Саввича), уконституувала ся на ново та вибрала зпоміж себе управителів поодиноких відділів музею, а саме: Др. Ф. Колесса — етнографічного відділу; др. Ів. Крипякевич — історичного відділу; Юл. Мудрак — промислового відділу; др. О. Целенський — археологічного відділу; др. Ів. Раковський — природописного відділу; Ів. Труш — національної галерії. Музеєви постановлено дати таку назву: „Український Національний Музей Наук. Тов. ім. Шевченка“. Комісія поробила потрібні заходи, щоби упорядковані красні збірки зроблено доступними ширшій публіці. Оговоренє музею відбуло ся дня 30 жовтня, 1920 р. в присутности запрошених гостей, що його й перші оглянули. Задля браку опалу можна дальше оглядати його тільки в неділі та свята перед полуднем.

Пога тым склад поодиноких секцій і комісій змінив ся мало в обговорюванім часі; повибрано тільки нові президії секцій, а саме:

I. Історично-філософська секція.

Директор: Др. Мирон Кордуба.
 Заст. дир.: Др. Волод. Вергаювський.
 Секретар: Др. Іван Крип'якевич.
 Заст. секр.: Др. Василь Герасимчук.

II. Фізіологічна секція.

Директор: Др. Кирило Студинський.
 Заст. дир.: Др. Василь Щурат.
 Секретар: Др. Іван Брик.

III. Мат. природ. лікарська секція:

Директор: Др. Стефан Рудницький.
 Заст. дир.: Др. Волод. Левницький.
 Секретар: Др. Волод. Кучер.

Делегатами секцій до Відділу були: Історично-філософської др. М. Кордуба; фізіологічної Мих. Тершаковець; природописної др. Ю. Гіряк.

Вибір нових дійсних членів переводжено в сім періоді в двох секціях: фізіологічній — раз, природописній — три рази. У першій вибрано 2 членів, у другій 4. Число членів представляло ся через те ось як:

	Було.	Вибрано.	Умерли.	Стан.
Істор. філос. секція:	34	—	3	31
Фізіолог. секція:	31	2	1	32
Мат. прр. лік. секція:	19	4	1	22
Разом:	84	6	5	85

Науковий рух у секціях був в обговорюванім часі незначний. Се і не дивно, бо коли нема можности скорого друкування праць, то й не появляли ся вони, тим більше, що й ремунерованя їх було за слабе в часах обезціненя гроша. У цифрах представляеть ся сей рух ось як:

	1919		1920	
	Засід.	Рсф.	Засід.	Рсф.
Істор. філос. секція:	1	—	6	2
Фізіолог. секція:	3	3	7	9
Мат. прр. лік. секція:	2	4	2	1
Разом:	6	7	15	12

Видавничий рух за сей період представляють ся так у цифрах :

	Число книжок і випусків.	Число сторін.
Записки	3 (ст. 190+218+226)	634
Убр. Архив	2	516
Збірник мат. привр. л. с.	2	402
Матеріяли до укр. етнол.	2	394
Хроніка ч. 60—62	3	164
Праці клас. фільольоїї	1	30
Разом: 9+4		2140

= (133 $\frac{3}{4}$ арк. др.).

За два роки видавничої діяльності се не дуже значне число томів, випусків і аркушів, та коли возьметь ся під увагу всякі труднощі, які Товариство мусіло перемагати при сїм і невідрадні обставини, серед яких мусіло перебувати ся, то хто знає, чи не довершило воно дуже великої праці.

Наукові видання Товариства в 1919--1920 р.

і. Записки Наукового Товариства імени Шевченка, наукова часопись, присвячена передовсім українській історії, фіольології й етнографії. Їх доставали деякі дійсні члени, всі члени основателі та почесні і ті звичайні, що зложили з гори членську вкладку річну в квоті 10 К. В р. 1919--1920 вийшли т. СХХVIII—СХХХ.

2. Збірник історично-фіольософічної секції — останній том XIV за 1911 р. В нім надруковано: М. Грушевський, Історія Українв-Руси. Т. VIII (Частина I, pp. 1626--1638), ст. 316, 8°.

3. Збірник фіольологічної секції виходив один том на рік. В 1916 р. вийшов подвійний том XVII—XVIII, що містить: Львівська духовна Семінарія в часах Маркіяна Шашкевича (1829—1843). Написав др. Кирило Студинський. Ст. VI+CCLX+406.

4. Збірник математично-природописно-лікарської секції. В 1919 р. вийшов т. XVIII—XIX, що містить 13 праць різних авторів і 5 статей наукової хроніки. Ст. 314+88, 8°.

5. Українсько-Руський Архив, у 1920 р. вийшов т. XIII—XIV, що містить: Матеріяли до історії культурного життя в Галичині в 1795—1857 pp. Замітки й тексти. Видав др. Кирило Студинський. Ст. 84+432, 8°.

6. Студії з поля суспільних наук і статистики — нова серія заснована 1908 р. За 1911 р. вийшов т. III, що містить 7 праць різних авторів. Ст. IV+276+6 таблиць.

7. Часопись правнича і економічна. Виходить під редакцією дра Ст. Дністрянського. За 1912 р. вийшов т. X. Містить:

Др. Ст. Дністрянський: Причинки до реформи приватного права в Австрії; Др. Микола Бодруґ: Правна суть новації. Ст. 273, 8°.

8. **Правнича бібліотека.** Сього видання появило ся чотири випуски. Останній випуск вийшов у р. 1909 і містить: Др. С. Дністрянський, Австрійське право облигаційне. Т. II, вип. III. Ст. 427—601, 8°.

9. **Русьна Історична Бібліотека** — за 1904 р. вийшов двадцять четвертий том сеї бібліотеки, що містить: Розвідки про міста і міщанство на Україні-Руси в XV—XVIII в., частина друга. Ст. 178—461, 8°. На тім здержано сю серію.

10. **Жерела до Історії України-Руси.** В 1918 р. вийшов т. XVI, 1, що містить: Ватиканські матеріяли до історії України. Зібрав і видав Стефан Томашівський. Том I. Донесення римських нунціїв про Україну 1648—1657. Випуск 1. Тексти. Ст. 236, 8°. Ся публікація виходить на переміну з „Памятками українсько-руської мови і літератури“.

11. **Памятки українсько-руської мови і літератури** — вийшов т. VII за р. 1910, що містить: Вірші Єром. Климентія Зновівєва сина. Видав з передмовою В. Перетц. Ст. LII+228, 8°.

12. **Матеріяли до української бібліографії.** Серія заснована 1909 р. В 1918 р. вийшов т. IV, вип. I, що містить: Спис творів Івана Франка з додатком статей про нього і рецензій на його писаня. Уложив Володимир Дорошенко. (Ч. 1—2044). Ст. 2+80, 8°.

13. **Українсько-руська Бібліотека.** В 1918 р. вийшов т. III, що містить: Писаня Осипа Юрія Федьковича. Перше повне і критичне виданє. Том III. 1Б. Драми. З автографів видав др. Олександр Колесса. Ст. XXII+266, мал. 8°.

14. **Етнографічний Збірник.** Виходить два томи в рік. В 1917 р. вийшов подвійний том XXXVII—XXXVIII, що містить: Українські народні байки (звіршиний епос). Т. I—II. Зібрав Володимир Гнатюк. Ст. LVI+560, 8°.

15. **Матеріяли до української етнології,** виходив один том річно. В 1919 р. вийшов т. XIX—XX, що містить 10 описів весільних обрядів, 1 опис похоронних обрядів і розвідки: Гната Колдуняка, Народні хрести в Коломиїщині; Я. Пастернака, Антропометричві досліді над укр. населенєм полуди. Жовківщини; та В. Гнатюка, Пісня про покритку, що втопила дитину. Ст. 394, 8°.

16. Хроніка Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові. Почала виходити в 1900 р. і містить справоздання з діяльності Товариства. Річно виходило 4 випуски. За 1918 р. вийшло ч. 60—62 в однім випуску. Ст. 164, 8°. Са „Хроніка“ розсилала ся всім членам Товариства.

17. Chronik der ukrainischen Ševčenko-Gesellschaft der Wissenschaften in Lemberg. (Те саме виданє, в німецькій мові, для інформованя тих, що не розуміють української мови, про діяльність Товариства. Розсилала ся тільки науковим інституціям, які стоять в обміні з Науковим Товариством ім. Шевченка). Річно виходить 4 випуски — від 1915—1918 р. вийшли ч. 56—59. (Ст. 42+54+40).

В 1918 р. постановила фільольогічна комісія видавати:

18. Праці комісії класичної фільольогії. Як I випуск видано: Philaretus Kolessa, De Anabaseos Xenophontae tempore, consilio, fide. Ст. 30, 8°.

Накладом книгарні вийшли:

1) Др. Василь Щурат, На досвітку нової доби. Статї і замітки до історії відродження Гал. України. Львів, 1919. Ст. 188, 8°.

2) Ол. Барвінський, Історія української літератури, ч. I. (I і II Доба. Усна народна словесність). Львів, 1920. Ст. 376, 8°.

3) А. Крушельницький, Українська читанка для другої класи середних шкіл. Друге, змінене виданє зладив Др. Іван Конач. Львів, 1920. Ст. 256, 8°.

4) А. Крушельницький, Українська читанка для третьої класи середних шкіл. Друге, за згодою автора змінене виданє зладив Др. Іван Конач. Львів, 1920. Ст. 312, 8°.

5) М. Кропивницький, Дай серцеві волю, заведе у неволю. Драма в 5-ти діях і 6-ти одмінах. Львів, 1921. Ст. 52, 8°.

6) Іван Тобілевич (Карпенко Карий), Мартин Боруля. Комедія на 5 дій. Львів, 1921. Ст. 48, 8°.

7) Андрій Чайковський, З татарської неволі. Історичне оповіданє для дітей. Блудний син. Оповіданє для дітей. Львів, 1921. Ст. 66, 8°.

8) Катальог Книгарні Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові. Львів, 1920. Ст. 38, мал 8°.

Члени Товариства.

1. Почесні члени Товариства

з днем 31 грудня, 1920 р.

1. Сидір Громницький, вислужений урядовий директор філії української гімназії у Львові, бувший довголітній член Виділу і заступник голови Товариства, бувший член Краєвої Ради шкільної. Вибраний поч. членом 1904 р. за адміністраційні заслуги коло розвитку Товариства.

2. Михайло Грушевський, проф. університету у Львові (як низше). Вибраний поч. членом 1896 р. за наукові заслуги, положені для Товариства.

Померли:

1. Володимир Антонович, вислужений проф. університету в Києві (як низше). Вибраний поч. членом 1890 р. за наукові заслуги, положені при розслідах історії українського народу. Помер 21. III. 1909 р.

2. Іван Верхратський, емерит. проф. укр. гімназії у Львові (як низше). Вибраний поч. членом 1905 р. з нагоди 40-літнього ювілею літературної діяльності, за педагогічно-наукові заслуги. Помер 29. XI. 1919 р.

3. Іван Левицький Нечуй, вислужений професор гімназії, визначний український белетрист, вибраний поч. членом 1890 р. за заслуги, положені коло розвою української літератури. Помер у Києві 2. IV. 1918 р.

4. Микола Лисенко, музик у Києві, вибраний поч. членом 1904 р. з нагоди ювілею 35-літньої композиторської діяльності, за заслуги, положені коло розвою української музики. Помер 6. XI. 1912 р.

5. Іван Франко, письменник у Львові (як низше). Вибраний поч. членом 1904 р. за наукові заслуги, положені для Товариства. Помер 28. V. 1916 р.

2. Дійсні члени Товариства

з днем 31 грудня, 1920 р.

І. Історично-Філософічна секція.

1. Катерина Антоновичева, вдова по проф. Вол. Антоновичу, член різних наукових товариств, вибрана д. чл. 12/5 1909 р.

2. Стефан Бале́й, доктор філософії, учитель академічної гімназії у Львові. Ур. 1885 р., вибраний д. чл. 8/3 1917 р.

Львів, ул. Рутовського, ч. 22.

3. Богдан Барві́нський, доктор філософії, бібліотекар університетської бібліотеки у Львові, тепер бібліотекар бібліотеки „Народного Дому“ у Львові. Ур. 1880 р., вибраний д. чл. 4/3 1914 р.

Львів, ул. Собіщина, ч. 5.

4. Микола Біляше́вський, директор городського музею в Києві і член Українського Наукового Товариства тамже. Ур. 1867 р., вибраний д. чл. 12/5 1909 р.

Київ, Городський Музей.

5. Микола Васи́ленко, бувший український міністер освіти і сенатор, професор російської історії в київ. університеті св. Володимира, кандидат адвокатури, бувший голова історичної секції і член редакційного комітету „Записок“ Укр. Наукового Товариства в Києві. Ур. 1867 р., вибраний д. чл. 15/11 1911 р.

Київ, Університет св. Володимира.

6. Володимир Вергановський, доктор прав, радник крайового суду і доцент австрійської цивільної процедури в львівському університеті, заст. директора іст.-філос. секції. Ур. 1876 р., вибраний д. чл. 4/3 1914 р.

Львів, ул. Вінк. Поля, ч. 7.

7. Васи́ль Герасимчук, доктор філософії, професор гімназії в Стрию. Вибраний д. чл. 8/3 1917 р.

Стрий, Гімназія.

8. Миха́йло Груше́вський, магістер руської історії, проф. історії на львівському університеті з українською викладавкою мовою, доктор honoris causa харківського університету, бувший довголітній голова Наук. Тов. ім. Шевченка і директор історичної його секції та голова археографічної комісії, голова Українського Наукового Товариства в Києві, Товариства при-

хильників української літератури, науки і штуки, бувший голова Української Видавничої Спільки у Львові, дійсний або почесний член різних наукових товариств, член-кореспондент польської Академії Наук у Кракові і чеської в Празі, бувший довголітній редактор Записок, бувший президент Центральної Ради, першого укр. парламенту в Квіві. Ур. 1866 р., вибраний д. чл. 1/6 1899 р.

Wien, I, Krugerstr. 5, Pension.

9. Олександр Грушевський, бувш. приватний доцент руської історії в петербурзькiм університеті, проф. україн. університету в Квіві, дійсний член Українського Наукового Товариства й історичного товариства тамже. Ур. 1877 р., вибраний д. чл. 18/12 1907 р.

Київ, Укр. Університет.

10. Станіслав Дністрянський, доктор прав, професор приватного австрійського права у львівськiм університеті з українською викладовою мовою, бувш. заступник директора історичної секції, бувш. посол до парламенту. Ур. 1871 р., вибраний д. чл. 1/6 1899 р.

Wien, I, Mülkerbastei, 10/4, 8 T.

11. Михайло Зобків, доктор прав, судовий радник при верховнім суді в Сараєві (Босна), доцент австрійського цивільного права в університеті в Загребі. Ур. 1864 р., вибраний д. чл. 1/3 1899 р.

Sarajevo, Oberlandesgericht.

12. Мирон Кордуба, доктор філософії, бувший професор II гімназії в Чернівцях тепер професор академ. гімназії у Львові, директор істор.-філософ. секції, заст. голови археол. комісії. Вибраний д. чл. 1/7 1903 р.

Львів, ул. Осолінських, 6.

13. Іван Кривецький, бібліотекар Наук. Тов. ім. Шевченка і бувш. секретар істор.-філософ. секції. Ур. 1883 р., вибраний д. чл. 18/12 1907 р.

Київ.

14. Іван Крип'якевич, доктор філософії, професор академічної гімназії у Львові, проф. укр. університету в Камінці Подільськiм. Ур. 1886 р., вибраний д. чл. 15/11 1911 р.

Львів, ул. Рутівського, 2.

15. Кость Левицький, доктор прав, адвокат, бувш. посол до союму і парламенту, бувший президент українського правительства у Львові. Ур. 1859 р., вибраний д. чл. 1/6 1899 р.

Львів, ул. Підвале, ч. 7 (тепер Відень).

16. Орест Левицький, вислужений учитель гімназії, державний радник, заступник голови Українського Наукового Товариства в Києві, член Київської Археографічної Комісії, Історичного Товариства Нестора літописця і Московського Археологічного Товариства. Ур. 1848 р., вибраний д. чл. 1/12 1910 р.

Київ, ул. Пушкінська, 1. Укр. клуб.

17. Вячеслав Липинський, властитель дібр, бувший посол української держави у Віднів. Вибраний д. чл. 4/3 1914 р.

Тепер: Відень.

18. Олександр Лотоцький, кандидат богослов'я, титул. радник, бувший заступник ревізора у Державній Контролі в Петербурзі, бувший генер. писар, бувший укр. міністер релігій у Києві і бувший посол української держави в Константинополі. Ур. 1870 р., вибраний д. чл. 1/4 1900 р.

Тепер: Відень.

19. Олекса Новицький, учитель художньої школи в Москві. Вибраний д. чл. 4/3 1914.

Москва.

20. Володимир Охримович, доктор прав, адвокат у Львові і директор тов. „Дністер“, голова статистичної комісії. Ур. 1870 р., вибраний д. чл. 1/6 1899 р.

Львів, ул. Руська, ч. 20.

21. Осип Пеленський, доктор філософії, бувший консерватор старинних пам'яток Галичини, професор українського університету в Камінці Подільським. Вибраний д. чл. 8/3 1917 р.

Тепер: Комарно.

22. Єфим Сіцинський, влючар Каменецького Катедр. Собора, редактор Подол. Епарх. Відомостей, директор Музея Подол. Епарх. Істор. стат. Комітета в Камінці Подільським. Ур. 1859 р., вибраний д. чл. 1/6 1899 р.

Каменець Подільський, Музей.

23. Федір Срібний, професор академічної гімназії у Львові. Вибраний д. чл. 8/3 1917 р.

Львів, ул. Рутовського, ч. 22.

24. Петро Стебельський, доктор прав, професор карного права і процедури з викладовою українською мовою на львівському університеті, член різних наукових товариств. Ур. 1857 р., вибраний д. чл. 1/6 1899 р.

Львів, ул. Домбровського, ч. 6.

25. Гіядор Стрипський, доктор філософії, кустос угорського національного музею в Будапешті, член-кореспондент румун. Академії Наук у Бухарешті. Ур. 1875 р., вибраний д. чл. 4/3 1914 р.

Budapest, VI, Városliget, Iparcsarnok. Magyar Nemzeti Múzeum.

26. Стефан Томашівський, доктор філософії, професор приєднаної академічної гімназії у Львові, доцент австрійської історії у львівському університеті, дійсний член Україн. Наукового Тов. у Києві, бувший член крайової Ради шкільної. Ур. 1875 р., вибраний д. чл. 1/6 1899 р.

Тепер: Відень.

27. Дмитро Яворницький, бувший учитель гімназії і доцент історії та археології в московському університеті, директор музею ім. А. Поля в Катеринославі. Ур. 1855 р., вибраний д. чл. 4/3 1914 р.

Катеринослав, Краєвий музей ім. А. Поля.

Члени чужинці.

28. Альфред Енсен, почесний доктор упсальського університету, член інститута Нобля при шведській академії, член полуднево-слав. Академії Наук у Загребі і чеської у Празі, Общества люб. рос. словесности в Москві і Towarzystwa przyjaciel nauk у Познані. Ур. 1859 р., вибраний д. чл. 15/11 1911 р.

Stockholm, Va, Dalagatan, 14.

29. Плятон Жукович, проф. духовної академії в Петербурзі. Вибраний д. чл. 1/12 1910 р.

СПетербургъ, Духовная Академія.

30. Раймунд Фридрих Кайндль, доктор філософії, професор австрійської історії в університеті перше в Чернівцях, тепер у Граці. Ур. 1866 р., вибраний д. чл. 4/3 1914 р.

Graz, Universität.

31. Шарль Сеньобос, професор історії в Парижі. Вибраний д. чл. 4/3 1914 р.

Померли :

1. **Володимир Антонович**, професор київського університета. Ур. 1834 р., вибраний д. чл. 1/6 1899 р., помер 21/3 1909 р.
2. **Федір Вовк**, доцент і доктор honoris causa петербурського університета, член товариства Антропологічного, Історичного і Народніх переказів у Парижі, Російського Географічного у Петербурзі і Філії його в Троїцькосавську, член-кореспондент тов. „Narodopisná Společnost Československá“ у Празі. Ур. 1847 р., вибраний д. чл. 1/6 1899 р., помер 29/6 1918 р.
3. **Іван Джиджора**, доктор філософії, заступник бібліотекаря Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові. Ур. 1880 р., вибраний д. чл. 27/2 1913 р., помер 1919 р.
4. **Михайло Зубрицький**, парох у Берегах Долішніх. Ур. 1856 р., вибраний д. чл. 29/7 1904 р., помер 1919 р.
5. **Людвік Кубаля**, доктор філософії, доктор honoris causa львівського університету, емеритований професор гімназії, член Академії Наук у Кракові. Ур. 1838 р., вибраний д. чл. 4/3 1914 р., помер 30/9 1918 р.
6. **Володимир Лесевич**, письменник. Ур. 1837 р., вибраний д. чл. 20/11 1905 р., помер у грудні 1905 р.
7. **Олексій Марневич**, проф. унів. в Одесі. Ур. 1847 р., вибраний д. чл. 23/3 1901 р., помер 18/6 1903 р.
8. **Евген Олесницький**, доктор прав, адвокат у Львові, голова „Сільського Господаря“ і директор тов. „Дністер“, посол до парламенту. Ур. 1860 р., вибраний д. чл. 1/6 1899 р., помер 26/10 1917 р.
9. **Олександр Русів**, висулений учитель гімназії, професор Київського Торговельного Інститута, колежський асесор, член „Рус. Геогр. Общества“ і „Вольнаго Економического Общества“, редактор „Извѣстій Киев. Коммерческаго Института“. Ур. 1847 р., вибраний д. чл. 1/2 1910 р., помер 21/10 1915 р.
10. **Остап Терлецький**, доктор прав, кандидат адвокатури. Ур. 1850 р., вибраний д. чл. 1/6 1899 р., помер 22/7 1902 р.
11. **Олексій Олександрович Шахматов**, професор російської мови в петербурській університеті, член Академії Наук у Петербурзі і голова її другого відділу, член різних наукових товариств. Ур. 1864 р., вибраний д. чл. 12/5 1909 р., помер 26/8 1920 р.
12. **Яків Шульгин**, проф. першої гімназії в Києві, дійсний член Київ. Україн. Наук. Тов. і ин. Ур. 1851 р., вибраний д. чл. 1/6 1899 р., помер 18/11 1911 р.

II. Фільольогічна секція.

1. **Олександр Барвінський**, висулений проф. мужеської учительської семінарії у Львові, бувш. член краєв. Радя

шкільної і член палати панів, бувший секретар віроісповідань у Львові, голова археограф. і язикової комісії. Ур. 1847 р., вибраний д. чл. 1/6 1899 р.

Львів, ул. Собіщина, ч. 5.

2. Іван Брик, доктор філософії, професор академічної гімназії у Львові, заст. голова тов. „Просвіта“ у Львові. Ви-браний д. чл. 6/12 1919 р.

Львів, ул. Хмельовського, 15.

3. Володимир Гнатюк, секретар Наук. Тов. ім. Шевченка, член редакції Етнографічного Збірника, член - кореспондент Академії Наук у Петербурзі, товариства „Národopisná Společnost Československá“ у Празі і товариства „Verein für österrcichische Volkskunde“ у Відні, голова етнограф. комісії. Ур. 1871 р., вибраний д. чл. 1/6 1899 р.

Львів, ул. Чарнецького, ч. 24.

4. Ярослав Гординський, доктор філософії, професор академічної гімназії у Львові. Ур. 1882 р., вибраний д. чл. 18/2 1914 р.

Львів, ул. Рутівського, 22.

5. Іван Зілинський, доктор філософії, професор академічної гімназії у Львові. Ур. 1879 р. в селі Красні, вибраний д. чл. 20/6 1917 р.

Тепер: Відень.

6. Ілля Кокорудз, директор укр. гімназії у Львові, лектор української мови у львівському університеті, голова комісії для князючої фільдольотії. Ур. 1859 р., вибраний д. чл. 1/6 1899 р.

Львів, ул. Рутівського, 22.

7. Олександр Колесса, доктор філософії, проф. української мови і літератури у львівському університеті, бувший консерватор старич. пам'яток Галичини, бувш. посол до парламенту. Ур. 1867 р., вибраний д. чл. 1/6 1899 р.

Тепер: Відень.

8. Філярет Колесса, доктор філософії, проф. при філії української гімназії у Львові, професор україн. університету в Камінці Подільському. Ур. 1871 р., вибраний д. чл. 22/12 1909 р.

Львів, ул. Рутівського, 22.

9. Володимир Коцовський, доктор філософії, директор учительської семінарії в Сокалі. Ур. 1860 р., вибраний д. чл. 1/6 1899 р.

Сокаль, Учит. семінарія.

10. Агатанґел Кримський, бувший надзвичайний професор арабської літератури в Лазаревському Інституті східних мов у Москві та історії мусульманського сходу, бувший секретар Східної секції Московського Імп. Археологічного Товариства і редактор її „Трудовт“, дійсний член Імп. Московського Товариства Любителів Природознавства, Антропології і Етнографії, секретар української Академії Наук у Києві. Ур. 1871 р., вибраний д. чл. 18/2 1903 р.

Київ, ул. Пушкінська, 1.

11. Зенон Кузвля, доктор філософії, бувший бібліотекар при університетській бібліотеці і лектор україн. мови в університеті в Чернівцях. Ур. 1882 р., вибраний д. чл. 22/12 1909 р.

Тепер: Вецляр, Німеччина.

12. Остап Макарушка, доктор філософії, професор академічної гімназії, управитель жіночої учит. семінарії Укр. Пед. Товариства у Львові та візитатор усіх приватних його шкіл. Ур. 1867 р., вибраний д. чл. 6/12 1919 р.

Львів, ул. Мохнацького, ч. 12.

13. Осип Маковей, доктор філософії, директор учительської семінарії в Заліщиках. Ур. 1867 р., вибраний д. чл. 18/2 1903 р.

Заліщики, Учительська семінарія.

14. Володимир Перетц, був. проф. університету в Києві, голова філол. секції Україн. Наук. Товариства тамже, член російської Академії Наук у Петербурзі і української в Києві. Ур. 1870 р., вибраний д. чл. 3/6 1908 р.

Саратовь, Университетъ.

15. Юліян Романчук, вислужений професор української гімназії у Львові, бувш. посол до парламенту і його віцепрезидент, бувший посол до галицького сойму. Ур. 1842 р., вибраний д. чл. 22/12 1909 р.

Львів, ул. Кампіяна, ч. 5.

16. Іляріон Свенціцький, доктор філософії, доцент славянських літератур у львівському університеті, директор Національного Музея ім. А. Шенгінського. Уродив ся 1876 р., вибраний д. чл. 18/2 1914 р.

Львів, ул. Мохнацького, ч. 42.

17. Стефан Смаль-Стоцький, доктор філософії, бувший професор української мови й літератури в черновецькому універ-

свтеті, бувш. посол до парламенту і посол західної України в Празі. Ур. 1859 р., вибраний д. чл. 1/6 1899 р.

Прага.

18. Кирило Студинський, доктор філософії, професор української мови з особливим узглядненем церковної мови і літератури в львівському університеті, бувший консерватор старинних пам'яток Галичини і член крайової Ради шкільної. Ур. 1868 р., вибраний д. чл. 1/6 1899 р.

Львів, ул. Хмельовського, 15.

19. Микола Сумцов, професор університету в Харкові, член-кореспондент російської Академії Наук у Петербурзі і української в Києві, почесний член Історичного Товариства Нестора літописця у Києві, Губерн. Архівної Комісії в Чернягові й Вороніжі і Археологічного Інститута в Москві. Ур. 1854 р., вибраний д. чл. 3/6 1908 р.

Харків, Університет.

20. Михайло Тершаковець, професор академічної гімназії у Львові. Вибраний д. чл. 18/2 1914 р.

Львів, ул. Рутовського, ч. 22.

21. Євген Тимченко, магістер російського язика і словесности, бувший професор порівн. язикознавства на Висших Жіночих Курсах при Варшавськім університеті та російської літератури в „Інституті сільського господарства и лісоводства“ в Ново-Александрії, професор університету св. Володимира в Києві. Ур. 1867 р., вибраний д. чл. 18/2 1914 р.

Тепер: Загреб.

22. Василь Щурат, доктор філософії, професор II (аїмедької) гімназії у Львові, урядуючий заступник голови Наук. Тов. ім. Шевченка. Ур. 1871 р., вибраний д. чл. 18/2 1914 р.

Львів, ул. Куркова, 3.

Члени чужинці.

23. Еріх Бєрнекер, доктор філософії, професор славянської філології на університеті в Мінхені (перед тим на нім. університеті в Празі і Вроцлаві). Уродив ся 1874 р. в Кенігсбергу в Прусії, вибраний д. чл. 18/2 1914 р.

München, Mauerkirchenstrasse, 16.

24. Іван Бодуен де Куртене, доктор філософії, магістер філологічно-історичних наук, бувший професор порівн. філології і санскриту в петербурзькій університеті, член-кореспондент Академії Наук у Петербурзі, член Академії Наук у Кракові, почесний член казанського університету, Неофілологічного Товариства при петерб. університеті, Фіноугрійського Товариства (Suomalais-Ugrilainen Seura) в Гельсінфорсі і Естонського Товариства (Eesti Kirjameeste Selts) у Дорпаті, член „Société de linguistique“ у Парижі, „Litauische litterarische Gesellschaft“ у Тильзіті, Русского Географ. Общества в Петербурзі. Вибраний д. чл. 18/2 1914 р.

Warszawa.

25. Олександр Брікнер, доктор філософії, бувший професор славянської філології в берлінській університеті, член Академії Наук у Кракові, Петербурзі, Празі і Бельграді. Towarzystwa Przyjaciół Nauk у Познані, Варшаві й Вільні. Урод. 1856 р. в Тернополі, вибраний д. чл. 18/2 1914 р.

Warszawa.

26. Оляф Брок (Olaf Broch), доктор філософії, професор університету в Християнії і член норвезької Академії Наук. Вибраний д. чл. 18/2 1914 р.

Christiania, Universitât.

27. Теодор Гартнер, доктор філософії, вивслужений професор німецької філології в Чернівцях і в Інсбруку. Вибраний д. чл. 18/2 1914 р.

Innsbruck, Universitât.

28. Матвій Мурко, доктор філософії, почесний доктор чеського університету в Празі, бувший професор славянської філології в липській університеті, надзвичайний член чеської Академії Наук у Празі та член кореспондент полуднево-славянської Академії Наук у Загребі і сербської в Білграді, товариства „Národopisná společnost česko-slovanská“ в Празі і „Verein für österr. Volkskunde“ в Відні та „Slovenska Matica“ в Люблянні. Уродився 1861 р. в Дрстелі коло Петав у Сирії, вибраний д. чл. 18/2 1914 р.

Любляна.

29. Микола Петров, професор Духовної Академії в Києві, секретар Церковно-Історичного і Археологічного Товариства та кустос його музею, доктор honoris causa харківського унів.,

дійсний статський радник і властитель ордера св. Анни I кл., член української Академії Наук у Києві, член різних наукових товариств. Ур. 1840 р., вибраний д. чл. 5/6 1911 р.
Київ, Духовна Академія.

30. Юрій Полівка, доктор філософії, виступивший професор славянської філології в чеському університеті в Празі, член Академії Наук у Празі і Národopisnej Společnosti československéj та бувший редактор її органа Národopisný Věstník československý. Урод. 1858 р. в Горішній Австрії, вибраний д. чл. 18/2 1914 р.

Praha, Kř. Vinohrady. Halková tř. 49.

31. Іван Шишманов, доктор філософії, професор університету в Софії і член болгарської Академії Наук, бувший міністер освіти, бувший болгарський посол при українському правительстві в Києві. Вибраний д. чл. 18/3 1914 р.

Софія, Університет.

32. Ватрослав Ягіч, доктор філософії, доктор honoris causa університету в Петербурзі, Будапешті і Кракові, емеритований професор славян. філології в віденському університеті, член Академії Наук у Відні, Петербурзі, Берліні, Мінхені, Будапешті, Празі, Кракові, Загребі і Бельграді, почесний член університету в Москві, Харкові, Одесі, Петербурзі й Києві та Академії Наук у Букарешті й Софії, член Académie des inscriptions у Парижі, член археологічних товариств у Москві, Константінополі, Одесі, Загребі, Общества любителей естествознания, антропология и этнография в Москві, Národopisnej Společnosti česko-slovenskéj у Празі, член інших наукових товариств і властитель ордерів, бувш. член палати панів. Ур. 1838 р., вибраний д. чл. 8/3 1903 р.

Wien, VIII, Kochgasse, 15.

Померли :

1. Митрофан Динарив, вибраний д. чл. 1/6 1899 р., помер 26/11 того ж року.

2. Павло Житецький, виступивший професор гімназії у Києві, член кореспондент Академії Наук у Петербурзі. Ур. 1836 р., вибраний д. чл. 18/2 1903 р., помер 18/3 1911 р.

3. Михайло Комар, нотар в Одесі. Ур. 1844 р., вибраний д. чл. 25/3 1901 р., помер 21 8 1913 р.

4. **Олександр Кониський**, письменник і адвокат. Ур. 1836 р., вибраний д. чл. 1/6 1899 р., помер 11/12 1900 р.

5. **Федір Корш**, проф. московського університету й Лазаревського Інститута східних мов, почесний член п'ятих російських університетів, звичайний член Академії Наук у Петербурзі, член багатьох наукових товариств. Ур. 1843 р., вибраний д. чл. 22/12 1909 р., помер 1/3 1915 р.

6. **Кость Михальчук**, приватний урядник, член Рос. Географ. Товариства в Петербурзі, Історичного Тов. Нестора Літописця, Товариства прихильників штуки і Українського Наукового Товариства, всіх у Києві. Ур. 1840 р., вибраний д. чл. 5/6 1911 р., помер 20/4 1914 р.

7. **Стоян Новакович**, президент сербської Академії Наук у Білграді, член російської Академії Наук у Петербурзі, чеської у Празі, польської в Кракові, сенатор, бувший міністер освіти і президент міністрів, бувший сербський посол у Константинополі, Парижі й Петербурзі. Уродився 1842 р. в Шабаці в Сербії, вибраний д. чл. 18/2 1914 р., помер 1915 р.

8. **Михайло Павлик**, письменник у Львові і перший бібліотекар Товариства. Ур. 1853 р., вибраний д. чл. 1/4 1900 р., помер 26/1 1915 р.

9. **Олександр Пипін**, бувший професор петербурського університета, член Академії Наук у Петербурзі і Празі і багатьох інших наукових товариств та інституцій. Ур. 1833 р., вибраний д. чл. 8/7 1903 р., помер 9/12 1904 р.

10. **Іван Стешенко**, бувший учитель гімназії і письменник, перший генеральний писар і перший міністер освіти в кабінеті В. Винниченка. Ур. 1873 р. в Полтаві, вибраний д. чл. 20/6 1917 р., помер у Полтаві 30/7 1918 р.

11. **Іван Франно**, доктор філософії, доктор honoris causa харківського університету, письменник у Львові, член-кореспондент товариства „Národopisná Společnost Československá“ в Празі і товариства „Verein für österreichische Volkskunde“ у Відні, бувш. директор філологічної секції, член редакції Етнографічного Збірника. Ур. 1856 р., вибраний д. чл. 1/6 1899 р., помер 28/5 1916 р.

III. Математично-природописно-лікарська секція.

1. **Григорій Величко**, доктор філософії, емерит. проф. гімназії і власитель огородничого заведення у Львові. Ур. 1863 р., вибраний д. чл. 1/6 1899 р.

Львів, ул. св. Зофії, ч. 10.

2. **Юліян Гірняк**, доктор технічних наук, учитель укр. гімн. у Львові, проф. укр. унів. в Камінці Подільському. Ур. 1881 р., вибраний д. чл. 28/1 1908 р.

Львів, ул. Рутівського, 22.

3. Іван Горбачевський, доктор медицини, бувший професор лікарської хемії в чеськім університеті у Празі і був. ректор, бувший член санітарної ради чеського королівства, член ріжних наукових товариств, бувш. член палати панів і міністер народ. адоровля у Відни. Ур. 1854 р., вибраний д. чл. 1/6 1899 р.

Тепер: Відень.

4. Василь Каліцун, доктор технічних наук, проф. реальної школи у Снятині. Ур. 1878 р., вибраний д. чл. 28/6 1912 р.

5. Михайло Кос, доктор медицини, бувший штабовий лікар, тепер окуліст у Перемишля. Ур. 1863 р., вибраний д. чл. 18/3 1914 р.

Перемишль, ул. Міцкевича, 11.

6. Володимир Кучер, доктор філософії, професор академічної гімназії у Львові. Ур. 1885 р., вибраний д. чл. 2/9 1919 р.

Львів, ул. Рутовського, ч. 22.

7. Володимир Левицький, доктор філософії, проф. V-ої гімн. у Львові, співредактор Збірника секції і заст. директора, член товариства „Circolo matematico“ в Палермі і товариства „Deutsche Mathematiker-Vereinigung“ у Липську. Ур. 1872 р., вибраний д. чл. 1/6 1899 р.

Львів, ул. Театинська, 3.

8. Микола Мельник, професор академічної гімназії у Львові. Вибраний д. чл. 17/12 1920 р.

Львів, ул. Рутовського, ч. 22.

9. Маріян Паньчишин, доктор медицини, практичний лікар у Львові. Ур. 1882 р., вибраний д. чл. 17/12 1920 р.

Львів, ул. Гловінського, 2 А.

10. Іван Раковський, доктор філософії, професор української гімназії у Львові, співредактор Збірника секції. Ур. 1874 р., вибраний д. чл. 8/4 1903 р.

Львів, ул. Рутовського, 22.

11. Сергій Руденко, кандидат петербургського університету, секретар російського антропологічного товариства при університеті в Петербурзі. Вибраний д. чл. 18/3 1914 р.

Петербургъ, Рус. Антропологическое Общество при университетѣ.

12. Стефан Рудницький, доктор філософії, доцент університету і професор реальної школи у Львові, співредактор Збірника секції і її секретар. Ур. 1877 р., вибраний д. чл. 25/3 1901 р.

Wien, I, Mülkerbastei, 10/4, 8 T.

13. Щасний Сельський, доктор медицини, бувший начальник відділу жіночих недуг на львівській поліклініці. Ур. 1852 р., вибр. д. чл. 1/6 1899 р.

Витвиця, п. Болехів.

14. Семен Сидоряк, бувший проф. української гімназії в Тернополі. Вибраний д. чл. 1/6 1899 р.

Київ.

15. Василь Стасюк, доктор філософії, бувший асекураційний математик „Карпатів“ у Львові. Ур. 1887 р., вибраний д. чл. 6/3 1920 р.

Товмачик, п. Коломия.

16. Роман Цегельський, доктор філософії, бувший професор української гімназії в Чернівцях, тенер професор учительської семінарії у Львові. Ур. 1882 р., вибраний д. чл. 18/3 1914 р.

Львів, ул. Ісаковича, ч. 3.

17. Микола Чайковський, доктор філософії, бувш. учитель гімназії в Раві Руській, проф. укр. унів. в Камінці Подільським. Ур. 1887 р., вибраний д. чл. 22/10 1913 р.

Каменець Подільський, Університет.

18. Олександр Черняхівський, доктор мед., професор київського українського унів., співредактор Збірника медич. секції київськ. Україн. Наук. Товариства. Ур. 1869 р., вибраний д. чл. 1/6 1899 р.

Київ, Український державний університет.

Члени чужинці.

19. Равль Антоні (R. Anthony), професор анатомічної антропології в антропологічній школі в Парижі і асистент порівнюючої анатомії в природописнім музею. Вибраний д. чл. 18/3 1914 р.

Paris, Rue de l' Ecole de médecine, 15.

20. Володимир Бехтерев, професор вогно-медичної академії в Петербурзі і директор клініки душевних і нервових хворіб, президент психо-неврологічного інститута, невропатолог і психіатр. Уродив ся 1857 р., вибраний д. чл. 18/3 1914 р.

СПетербургъ, Военно-медицинская академія.

21. Люї Манувріє (Louis Malouvier), доктор філософії, директор антропологічної лабораторії при медичнім факультеті в Парижі, заст. директора фізіологічної стації, професор фізіологічної антропології в антропол. школі, генеральний секретар антропологічного товариства. Вибраний д. чл. 18/3 1914 р.

Paris, Rue de l' Ecole de médecine, 15.

22. Карло Ходунський (Karel Chodounský), доктор медицини, звичайний професор фармакології в чеській університеті, член чеської Академії Наук. Ур. 1843 р., вибраний д. чл. 18/3 1914

Praha, Smichov, Karlova ul. č. 31.

Померли:

1. Іван Верхратський, емерит. проф. української гімназії у Львові. Ур. 1846 р., вибраний д. чл. 2/6 1899 р., помер 29/11 1919 р.

2. Евстахій Влащак, доктор прав і філософії, вислужений професор політехніки у Львові, член основатель тов. „Січ“ у Відни. Ур. 1835 р. в Яворові, вибраний д. чл. 18/3 1914 р., помер у Відни 10/7 1918 р.

3. Осип Дакура, доктор мед., мійський лікар у Відни. Ур. 1864 р., вибраний д. чл. 1/6 1899 р., помер у Відни в липни 1914 р.

4. Роман Залозецький, бувший професор політехніки у Львові, бувший президент „Сільського Господаря“ і соймовий посол, радник міністерства публичних робіт. Вибраний д. чл. 18/3 1914, помер у Відни 6/10 1918 р.

5. Маріян Ломницький, вислужений професор гімназії і кустос музея ім. Дідушицьких у Львові. Вибраний д. чл. 18/3 1914 р., помер 26/9 1915 р.

6. Юліян Медведський (Ю. Недзведський), доктор філософії, доктор технічних наук honoris causa, професор мінералогії і геології у львівській політехніці, член Академії Наук у Кракові, російського мінералогічного товариства в Петербурзі, почесний член Towarzystwa przyrodników ім. Коперніка в Львові. Урод. 1845 р., вибраний д. чл. 18/3 1914 р., помер у Львові 7/11 1918 р.

7. Петро Огоновський, вислужений професор української гімназії у Львові і почесний член та бувший голова Товариства „Просвіта“. Ур. 1853 р., вибраний д. чл. 1/6 1899 р., помер у Відні 9/2 1917 р.

8. Євген Озаркевич, доктор медицини, лікар і директор „Народної Лічниці“ у Львові. Ур. 1861 р., вибраний д. чл. 1/6 1899 р., помер у Відні 21/9 1916 р.

9. Іван Пулюй, доктор філософії, проф. експериментальної фізики і електротехніки в німецькій політехніці у Празі, член різних наукових товариств, радник двора. Ур. 1845 р., вибраний д. чл. 1/6 1899 р., помер у Празі 31/1 1918 р.

10. Володимир Шухевич, емерит. проф. реальної школи у Львові. Ур. 1848 р., вибраний д. чл. 1/6 1900 р., помер у Львові 10/4 1915 р.

3. Члени основателі.¹⁾

1. Олександр Борковський, емерит. директор гімназії і бувший редактор „Діла“. Ваневчці, ц. Самбір.

2. Василь Гегело, властитель дібр, Катеринослав.

3. о. Ізидор Глинський, парох у Буцнів, почта Острів коло Тернополя.

4. Володимир Гузар, радник суду, Станіславів.

5. Василь Нагірний, директор „Народної Торговлі“, Львів.

6. Йосифа Паньківська, учителька, Львів.

7. Товариство „Січ“, Відень.

8. о. Олександр Стефанович, емерит. катехит учит. семінарії, Львів.

9. Северина Сушневичева, вдова по секретарю прокуратури скарбу, Львів

10. Антін Хойнацький, директор „Народної Гостиниці“, Львів.

11. о. Кипріян Ясеницький, парох, Жовтанці.

4. Звичайні члени.²⁾

1. Андрій Алиськевич, директор укр. гімн., Бергсас (1919—1920).

¹⁾ Членів основателів приймано на підставі старого статута. Тежер ся група вже не збільшуєть ся.

²⁾ Звичайним членом може бути кожда особа або інституція українська, яку прийме Виділ. Членська вкладка виносить річно 10 кор. (одноразово платить ся 2 кор. вписового), платна з гори в першім кварталі кожного року. Рік у скобках означає, що в ньому не вплачено ні частини членської вкладки.

2. Амвр. Андрохович, проф. учит. семінарії, Львів.
3. Кароль Бандрівський, емер. радник фінанс. дирекції, Львів.
4. Др. Стефан Баран, адвокат і бувш. секретар рільництва, Львів (1919—1920).
5. Др. Волод. Бачинський, адвокат, Підгайці.
6. Василь Бережанський, радник суду, Самбір.
7. Др. Володимир Бирчак, проф. гімн., Ужгород (1914—1920).
8. Теодор Біленький, проф. учит. семінарії, Самбір (1919—1920).
9. Василь Білецький, емерит. проф. укр. гімн., Львів.
10. Іван Боднар, проф. учит. семінарії, Тернопіль.
11. Михайло Бойчук, артист-маляр, Київ (1914—1920).
12. Др. Олександр Бонкало, проф. гімназії, Дендеш (Угорщина) (1918—1920).
13. Меланія Бордунівна, учителька гімназії, Львів (1914—1920).
14. Др. Осип Боцян, єпископ і бувш. ректор дух. семінарії, Львів (1914—1920).
15. Іларіон Брикович, проф. укр. гімн., Тернопіль (1919—1920).
16. Свідір Бриттан, секр. „Дністра“, Львів (1914—1920).
17. Ераст Бурачинський, завідачель лісів, Чернівці (1919—1920).
18. Михайло Возняк, учит. гімн., Львів.
19. Андрій Волощак, інвалід надпоручник, Львів (1920).
20. о. Ол. Волянський, парох, Криворівня, п. Ясенів Горіш.
21. Мих. Галушчанський, професор укр. гімн., Львів.
22. Др. Гриць Гарматій, лікар, Тереховля.
23. Лука Гарматій, учитель, Могильниця Стара, п. Могильниця (1917—1920).
24. Др. Антін Гладшовський, директор Кр. С. Кр., Львів.
25. Др. Альфред Говинович, адвокат, Львів (1918—1920).
26. Михайло Грицак, проф. IV гімн., Львів.
27. Марія Грушевська, жінка проф. універ., Львів (1915—1920).
28. о. Марко Грушевський, с. Таганча, п. Чигирин (1913—1920).

29. Володимир Дорошенко, бібліотекар Наук. Тов. ім. Шевченка, Львів.

30. Дмитро Дорошенко, бувш. україн. міністер загран. справ, Відень.

31. Др. Филип Евин, адвокат, Львів (1911—1920).

32. Дмитро Єндик, учитель, Залуче н. Пр., п. Матіївці (1919—1920).

33. Сергій Єфремів, письменник, Київ (1914—1920).

34. о. Максим Журкевич, парох, Монастир.

35. Микола Залізник, письменник, Відень (1920).

36. о. др. Йосиф Застирець, проф. гімн., Львів (1919—1920).

37. Микола Залчківський, директор „Нар. Торговлі“, Львів (1920).

38. Олекса Іванчук, учитель, Косів (1920).

39. Іван Калинович, уряд. пошти, Борислав (1919—1920).

40. о. Плятов Каршинський, Островець, п. Терехівля.

41. Іван Кивелюк, рад. суду і бувш. член Виділу кравчого, Львів.

42. Др. Кость Квасілевський, проф. гімн., Ставїславів.

43. о. Поліевкт Кмиць, катехит гімн., Дрогобич (1920).

44. о. Юрій Кміт, Чайковичі, п. Попірці (1912—1920).

45. Др. Іван Копач, кравчий інспектор, Львів (1915—1920).

46. Денис Коренець, проф. укр. гімн., Львів (1920).

47. Антін Крумельницький, бувш. україн. міністер освіти, Відень.

48. Др. Ол. Кулачковський, адвокат, Відень (1914—1920).

49. Др. Іван Кунців, адвокат, Улицько Зарубане, п. Потилч (1918—1920).

50. Др. Іван Куровець, лікар, бувш. секретар суспільного здоровля, Львів.

51. Володимир Левицький, нотар, Винники к. Львова.

52. Др. Дмитро Левзицький, адвокат, бувш. україн. посол, Копенгага (1914—1920).

53. Волод. Леонтович, властитель дібр, бувш. україн. міністер рільництва, Женева (1914—1920).

54. Гедвїмїн Лисинецький, бувш. радник суду, адвокат, Болехів (1918—1920).

55. Др. Михайло Лозинський, журналіст, Гайдельберг (1919—1920).
56. Др. Денис Лукінович, проф. гімна., Стрий.
57. Плятон Лушпинський, проф. гімна., Львів.
58. Др. Станіслав Людкевич, проф. укр. гімна., Львів (1913—1920).
59. Др. Іван Мандичевський, адвокат, Ставціславів.
60. Др. Іван Мандюк, проф. гімна., Перемишль.
61. Василь Матвій, урядник земства, Харків (1915—1920).
62. Яків Маколасевич, проф. учит. сем., Тернопіль (1919—1920).
63. о. Василь Мясик, парох, Ванькова, п. Ропінка (1919—1920).
64. Ол. Мишуґа, артист співак, Варшава (1915—1920).
65. Монастир ОО. Василян, Крехів (1920).
66. Монастир ОО. Василян, Жовква (1913—1920).
67. Монастир ОО. Василян, Львів (1919—1920).
68. о. Стефан Мохнацький, парох, Теребовля (1918—1920).
69. Мях. Мочульський, нотар, Грималів (1914—1920).
70. Юліян Мудрак, інженер, Львів (1920).
71. Марія Мудракова, жінка інженера, Львів (1920).
72. Національний Музей, Львів (1919—1920).
73. Гіляр Огоновський, смерит. проф. укр. гімназії, Львів (1920).
74. Др. Ярослав Окуневський, заслужений генеральний лікар, Відень (1918—1920).
75. Др. Василь Панейко, бувш. редактор „Діла“, бувш. секретар заграничних справ, Львів (1914—1920).
76. Ярослав Пастернак, канд. філь., Ліберець (1915—1920).
77. Др. Михайло Пачовський, проф. гімна., Долина (1914—1920).
78. Гр. Пежанський, стар. інженер намісництва, Львів (1918—1920).
79. Товариство „Просвіта“, Львів (1914—1920).
80. Волод. Радзакевич, проф. укр. гімна., Львів (1912—1920).
81. Осци Роздольський, проф. укр. гімна., Львів (1914—1920).

82. Др. Петро Рондяк, адвокат, Косів (1913—1920).
83. о. Іван Рудович, катехит, Львів (1920).
84. о. Теодор Савойка, Селиска, п. Динів (1918—1920).
85. Омелян Саєвич, дир. Краєв. Союзу Кред., Львів (1920).
86. Др. Василь Сімович, проф. учит. семінарії, Берлін (1915—1920).
87. Юліян Січинський, емерит. радник дир. домов, Львів (1915—1920).
88. Теодозій Ставничий, учит. укр. гімн., Перемишль (1915—1920).
89. Петро Я. Стебницький, бувш. укр. міністер просвіти, Київ (1914—1920).
90. Михайло Струтинський, журналіст, Львів (1914—1920).
91. Зенов Сушко, урядник „Дністра“, Львів (1920).
92. Степан Танчаковський, нотар, Золотий Потік (1917—1920).
93. о. Стефан Тесля, сотрудник, Збараж (1918—1920).
94. о. Тит Тимінський, архимандрит, Чернівці (1919—1920).
95. Др. Олександр Тисовський, проф. гімн., Львів (1914—1920).
96. Іван Труш, артист маляр, Львів (1919—1920).
97. Др. Стефан Федак, дир. „Дністра“, Львів (1919—1920).
98. Євген Форостина, учитель укр. гімн., Перемишль (1916—1920).
99. Др. Омелян Царевич, проф. учит. семіан., Станіславів (1915—1920).
100. Др. Льонгін Цегельський, канд. адв., бувш. секретар внутрішніх справ, Нью-Йорк (1914—1920).
101. Василь Цимбал, урядник акцизи, Київ (1913—1920).
102. Др. Андрій Чайковський, адвокат, Коломня (1918—1920).
103. Євген Чикаленко, властитель дібр, Прага (1914—1920).
104. Микита Шаповал, лісник, бувш. укр. міністер пошти і телеграфу, Відень (1915—1920).
105. Володимир Шемет, властитель дібр, Женева (1914—1920).

106. Ів. Швйтковськвй, учит. укр. гiмн., Коломня.
107. Вадим Щербайiвськй, кустос музея, Полтава (1919—1920).
108. Олекса Ярема, проф. укр. гiмнi, Перемишль (1918 - 1920).
109. Мирослава Яримович, донька нотаря, Пiдгайцi (1919—1920).
110. о. Якiв Ягво, Залокоть, п. Пiдбуж (1919—1920).
111. Др. Ст. Юрик, парох, Золочiв.
-
-

Склад комісії

Наукового Товариства імені Шевченка.

А. Наукові комісії.

І. Археографічна комісія.

Президія:

1. Голова: Олександр Барвінський (Львів).
2. Заст. голови: Др. Мyron Корлуба (Львів).
3. Секретар: Др. Микола Чубатий (Львів).

Членв:

4. Проф. Дм. Багалій (Харків).	17. Др. Іван Крип'якевич (Львів).
5. Микола Василенко (Київ).	18. Др. К. Левицький (Відень).
6. Михайло Возняк (Львів).	19. В. Липинський (Відень).
7. Др. Вас. Герасимчук (Стрвй).	20. В. Модзалевський (Чернігів).
8. Володимир Гнатюк (Львів).	21. Вол. Перетц (Саратів).
9. Мих. Грушевський (Відень).	22. Др. І. Свенціцький (Львів).
10. Ол. Грушевський (Київ).	23. Др. С. Смаль-Стоцький
(Прага).
11. Др. А. Єнаєв (Штокгольм).	24. Др. Г. Стрипський (Будапешт)
12. Іван Камарін (Київ).	25. Др. К. Студинський (Львів).
13. Др. Ол. Колесса (Відень).	26. Др. С. Томашівський (Відень).
14. Д. Коренець (Львів).	27. І. Шовтковський (Коломна).
15. Др. В. Коцківський (Сокаль).	28. Олег Целевич (Станіславів).
16. Іван Кревецький (Київ).	

II. Бібліографічна комісія.

Президія

1. Голова: Володимир Дорошенко (Львів).
2. Заст. гол.: Др. Володимир Левицький (Львів).
3. Секретар: Олексій Назарійв (Київ).

Члени:

4. Др. В. Барвінський (Львів).	13. Др. І. Кришакевич (Львів).
5. Михайло Возняк (Львів).	14. Др. З. Кузеля (Зальцвельд).
6. Володимир Гнатюк (Львів).	15. Вол. Перетц (Саратів).
7. Мих. Грушевський (Відень).	16. Др. Іван Раковський (Львів).
8. Д. Дорошенко (Відень).	17. Др. С. Рудницький (Відень).
9. Микола Залізняк (Відень).	18. Др. І. Свєнціцький (Львів).
10. Іля Кокоруда (Львів).	19. Проф. М. Сумцов (Харків).
11. Др. Філярет Колесса (Львів).	20. Др. Василь Щурат (Львів).
12. Іван Кривецький (Київ).	

III. Статистична комісія.

Президія:

1. Голова: Др. Володимир Охримович (Львів).
2. Заст. голови: Др. Ст. Дийстрианьської (Відень).
3. I секретар: Др. Василь Панейко (Париж).
4. II секретар: Микола Залізняк (Відень).

Члени:

5. Др. Стефан Баран (Львів).	13. Др. К. Левцький (Відень).
6. Максим Гехтер (Київ).	14. Др. Мих. Лозинський (Гайдельберг).
7. Мих. Грушевський (Відень).	15. Др. О. Назарук (Відень).
8. Вол. Дорошенко (Львів).	16. Др. С. Рудницький (Відень).
9. Андрій Жук (Відень).	17. Омелян Саєвич (Львів).
10. Др. Влад. Загайкович (Черемисьль).	18. Др. В. Старосольський (Відень).
11. Др. М. Здерковський (Відень).	19. Др. С. Томашівської (Відень).
12. Іван Кривецький (Київ).	

IV. Етнографічна комісія.

Президія:

1. Голова: Володимир Гнатюк (Львів).
2. Заст. голови: Др. Філярет Колесса (Львів).
3. Секретар: Осип Роздольський (Львів).

Члени:

4. М. Біляшевський (Київ).	12. Антін Онищук (Київ).
5. Б. Вахнянин (Перемишль).	13. Др. В. Охримович (Львів).
6. Л. Гарматій (Могильниця
Стара).	14. Яросл. Пастернак (Ліберець).
7. Мих. Грушевський (Відень).	15. Др. Іван Раковський (Львів).
8. Б. Заклинський (Зарічів, Ком.
Ужгород).	16. Др. С. Рудницький (Відень).
9. Гнат Колцулак (Київ).	17. Др. І. Свенціцький (Львів).
10. Др. З. Кузеля (Зальцведель).	18. Др. С. Томашівський (Відень).
11. Др. Ст. Людкевич (Львів).	19. Е. Фростина (Перемишль).
	20. В. Щербаківський (Полтава).
	21. Др. В. Щурат (Львів).

V. Язикова комісія.

Президія:

1. Голова: Олекс. Барвінський (Львів).
2. Заст. голови: Др. Остап Макарушка (Львів).
3. Секретар: Др. Ярос. Гординський (Львів).

Члени:

4. Др. Іван Брик (Львів).	13. Др. Вол. Охримович (Львів).
5. Володимир Гнатюк (Львів).	14. Др. І. Раковський (Львів).
6. Вол. Дорошенко (Львів).	15. Осип Роздольський (Львів).
7. Др. Іван Конач (Львів).	16. Др. С. Смаль-Стоцький
(Прага).
8. Ілля Кокоруда (Львів).	17. Др. К. Студинський (Львів).
9. Др. Ф. Колесса (Львів).	18. Мих. Тершаковець (Львів).
10. А. Кримський (Київ).	19. Езген Тимченко (Загреб).
11. Др. З. Кузеля (Зальцведель).	20. Др. Вас. Щурат (Львів).
12. Др. Волод. Левицький (Львів).	

VI. Комісія для класичної фільмології

Президія:

1. Голова: Ілля Кокоруда (Львів).
 2. Заст. голови: Осип Роздольський (Львів).
- Секретар: (vacat).

Члени:

3. Михайло Балаким (Львів).	6. Др. Спіридїон Кархут (Львів).
4. Др. Я. Гординський (Львів).	7. Др. Філярет Колесса (Львів).
5. Сядір Громницький (Львів).	8. Микола Ластовецький (Львів).

9. Др. Остап Макарушка (Львів).	14. Юліян Романчук (Львів).
10. Теофіл Мрщ (Львів).	15. Др. К. Студинський (Львів).
11. Григорій Наливайко (Львів).	16. Михайло Тершаковець (Львів).
12. Ілярій Огоновський (Львів).	17. Стефан Федів (Львів).
13. Михайло Посацький (Львів).	

VII. Комісія для історії штуки.

Президія:

1. Голова: Др. Василь Щурат (Львів).
2. Заст. голови: Др. Осип Пеленський (Комарно).
3. Секретар: Др. Богдан Барвінський (Львів).
4. Заст. секр.: Др. Іван Крипякевич (Львів).

Члени:

5. Вол. Дорошенко (Львів).	9. Стефан Полянський (Львів).
6. Денис Коренець (Львів).	10. Др. С. Томашівський (Відень).
7. Ол. Лушпинський (Львів).	
8. Ярослав Пастернак (Ліберець).	11. Іван Труш (Львів).

VIII. Музейна комісія.

Президія:

1. Голова: Іван Труш (Львів).
2. Заст. голови: Омелян Саввич (Львів).
3. Секретар: Др. Іван Раковський (Львів).
4. Скарбник: Любомир Рожанський (Львів).

Члени:

5. Волод. Гнатюк (Львів).	9. Др. Ос. Пеленський (Комарно).
6. Др. Філ. Колесса (Львів).	10. Др. Ст. Рудницький (Відень).
7. Др. Іван Крипякевич (Львів).	11. Мих. Тершаковець (Львів).
8. Юліян Мудрак (Львів).	12. Др. Василь Щурат (Львів).

Управителі поодиноких відділів: Етнографічного — др. Ф. Колесса; історичного — др. І. Крипякевич; промислового — Ю. Мудрак; археологічного — др. О. Пеленський; природописного — др. І. Раковський; національної галерії — І. Труш.

ІХ. Видавнича комісія для накладів книгарні.

Президія:

1. Голова: Др. Стефан Томашівський (Відень).
2. Заст. голови: Др. Василь Щурат (Львів).
3. Секретар: Михайло Тершаковець (Львів).

Члени:

4. Др. Богдан Барвінський (Львів).
5. Др. Іван Раковський (Львів).
6. Др. Стефан Рудницький (Відень).

Б. Адміністраційні комісії.

I. Комісія для заряду наменицями

при ул. Чарнецького, 24 і 26.

Др. Ф. Евин. — Ю. Мудрак.

II. Комісія для заряду „Академічним Домом“

при ул. Супінського, 21.

Др. С. Баран. — Ю. Мудрак. — Др. В. Охримович.

III. Друкарняна комісія.

Др. В. Левіцький. — Др. Ст. Томашівський. — Др. В. Щурат.

IV. Книгарняна комісія.

Др. В. Вергановський. — В. Гватюк. — Др. С. Рудницький.

V. Бібліотечна комісія.

Др. Б. Барвінський. — В. Гватюк. — Др. І. Крип'якевич.
— Др. Ст. Рудницький.

VI. Комісія для роздавання заповог із фонду літератів.

Володимир Гватюк. — Ілля Кокорудз. — Філарет Колеса. — Др. Іляріон Свєнціцький.

Біографії нововибраних членів.

I. Історично-філософічна сенція.

I. Гіадор Стрипський уродився в Шелестові, Берегського комітату, 7 марта 1875 р. Батько його був деканом. Середні школи покінчав в Унгварі, університет у Будапешті, Львові й Колошварі. Ще перед здобуття професорського диплома й докторату став кустосом етнографічного музею в Колошварі, де викладаючи як лектор університету українську мову, пробув 9 літ, а від 1910 р. є кустосом найвищої наукової інституції Угорщиня, Національного Музею. Шіричної побути його у Львові 1897/8 р. був рішачим для наукової праці, навчався тут знову матерної, давно забутої мови, і займав ся на полі етнографії та публіцистики головно питаннями угорсько-українськими. В признаню наукових його робіт, а головно за відкриття й опублікованя найстаршого румунського друку, вибрала його Академія Наук у Буварешті 1913 р. звичайним своїм членом.

Працювати почав на полі етнографії зараз по повороті зі Львова і опублікував цілі ряди статей в Унгварських газетах, як: Наука, Kelet, Szemle, Ungvári Közlöny; потому в Колошварськім місячанку Erdélyi Múzeum, у будапештєнських органах Ethnographia, Budapesti Szemle і в Записках Н. Т. ім. Шевченка. Окремими книжками вийшли: Православно-грецькі культурні сліди поміж Мадырами Арпадової доби; Найстарший румунський друк латинкою; Народня риболовля в Семгороді; Українство-московільство й Угорські Руснаки;

Етнографічний опис Угорської Русь (в видавництві Ореста Сабова: Бібліотека немадарських народностей) — всі по малярськи. Під час війни редагував і видавав місячник *Ukránia*, присвячений для ширення відомостей та українознавства поміж Мадярами, якого вийшло 1916 р. 20 чисел, з особливими відбитками ліпших статей під назв. *Ukrán Könyvtár* (Історичні взаємини між Україною й Угорщиною, Слово о полку Ігореві і т. д.). Що до літературної мови, був він довгий час майже одинокий між угорськими Українцями, який тримався чистої української орієнтації. Богато перекладав також із укр. белетристики на мадарську мову.

II. Фільологічна секція.

2. Остап Макарушка уродився 9 серпня 1867 р. в місті Яворові в Галичині, де й ходив до початкової школи. Від 1881 до 1889 р. ходив до української гімназії у Львові, описля служив однорічним охотником-піхотником в австр. армії, 1891 р. став слухачем філософічного віділу львівського університету, 1895 р. заступником учителя української гімназії у Львові. Від 1897 до 1905 р. служив як професор укр. гімназії в Коломиї, а від 1905 р. до тепер в укр. гімназії у Львові. В шкільнім році 1902/3 слухав у віденському університеті викладів дра Ягіча, Іречка і Вондрака, а в берлінському дра Брікнера. Тоді то написав свою докторську розвідку „Грамматика Мелетія Смотрицького“ (по німецьки) і досягнув на її основі академічний степень у черновецьким університеті 1904 р. В р. 1910 став управителем жіночої учительської семінарії Українського Педагогічного Товариства у Львові, а в р. 1919 візитатором усіх приватних шкіл тогож Товариства у Львові і в краю.

Огородив такі наукові розвідки:

1) Складня причасників в Волинсько-галицькій Літописи. Звідомлене дирекції акад. гімн. у Львові 1896, 8°, стор. 1—32 і окрема відбитка.

2) Житє і значінє Олександра Потебні. Звідомлене дирекції II (укр.) гімназії в Коломиї, 1901, 8°, стор. 1—37.

3) Грамматика Мелетія Смотрицького. Звідомлене дирекції гімназії СС. Васильянок у Львові, 1908, 8°, стор. 1—55 і окрема відбитка.

Крім сих розвідок містив у Записках Наук. Тов. ім. Шевченка, Правді, Зорі, Літерат.-наук. Вістнику, Учителю і Нашій Школі більші то менші статї, реферати й рецензії з історії літератури, філософії, історії й педагогії. — Для науки класичної філософії в гімназії зладив 5 учебників, два зі словниками, лат.-укр. і гр.-укр.

В рукописи:

- 1) Перерібка граматики Омел. Огоновського.
- 2) Розвідка про дієименник у церковній і укр. мові.
- 3) Підручник до науки педагогії (половина).
- 4) Історія педагогії.

III. Матем. природ. лікарська секція.

3. Володимир Кучер уродив ся 18 жовтня 1885 р. в Тлустім, пов. Заліщики. По укінченю 1905 р. гімназійних наук у Бучачі, студював від 1905—1909 р. фізику і математику на філософичнім відділі львівського університету. Тут передсім надав напрям його студіям професор теорет. фізики М. Смолюховський. По іспитї на учителя середних шкіл став учителювати по гімназіях у Станіславові, Тернополї і в Львові. Примусовий побут у Відні 1914/15 р. використав для поглибленя свого знаня у фізиці, а саме віддав ся дальше студіям сеї науки в інститутї для теоретичної фізики проф. Гагенерля. За працю п. н. „Eine allgemeine Formel für den Strahlungsdruck“ осягнув на віденським університетї степеня доктора філософії.

Оголосив отєї праці в Збірнику мат.-природ.-лїк. секції Наук. Тов. ім. Шевченка:

Основи електронїки, т. XIII, 1909.

Динаміка електрону, т. XV, 1913.

З теорії лучного тисненя, т. XVI, 1916.

Привчянки до теорії структури етеру, т. XIX, 1919.

Сучасна атомістична теорія (Наук. хронїка. Збір. т. XIX).

Вибрані питання з теорії квантів енергії (Наук. хронїка. Збір. т. XIX).

Теорія зглядности, т. XX, 1921.

А дальше:

Електронна теорія металів (Звіт терноп. укр. гімназії, 1913).

Популярно наукового змісту є робота п. н.:

Будова матерії (Річник „Учителя“, 1911).

Як шкільний підручник вважав на спілку з дром. Мик. Чайковським: Чотирицифрові таблиці льогарятмічні. Львів, 1914.

4. Маріян Паньчишин родився у Львові в 1882 р. Народні і середні школи кінчав у Львові. По аложенню іспиту зрілості в III-тій львівській гімназії вписався в 1903 році на медичний факультет львівського університету, який некінчав у 1909 році, одержавши диплом доктора всіх лікарських наук. Уже як студент II р. медицини працював як демонстратор при кафедрі описової анатомії під управою проф. дра Генрика Кадвія, а в рік по одержанню диплому іменованвй асистентом при кафедрі описової анатомії. В Інституті проф. Кадвія зазнав ся в короткому часі з анатомічною технікою так, щ. як студент III року медицини розпочав самостійні анатомічні дослідди над будовою нирки, котрих оочем була праця, представлена в 1907 році на X зїзді польських природознавців і лікарів у Львові. В анатомічному музеї львівського університету зістала його збірка неправильностей судинного укладу і воскові моделі до його праці про нирки. Як демонстратор і асистент впроваджував молодих товаришів через 5 літ у початки практичної анатомії. Хоч як його притягала праця в анатомічному Інституті, вишні обставини змушували його присвятити ся одній з галузей практичної медицини і вступив у 1909 році як вольонтер на практику до внутрішньої клініки у Львові, яка зіставала під управою проф. дра Антонія Глюзінського. В 1912 році іменованвй асистентом внутрішньої клініки у Львові обняв управу новоаснованого університетського рентгенольогічного Інституту при лікарській клініці. На тім становищі працював аж до вибуху всесвітної війни в 1914 р., розвиваючи научну і дидактичну діяльність. В 1912 р. вибраний научним секретарем львівського лікарського Товариства (польського), 1914 р. секретарем II зїзду польських інтерністів. Що року виїздив на кілька місяців до заграничних університетів для доповнення студій (в останнє 1913 р. відбув більшу научну подорож до Німеччини й Англії). В часі війни перебув як полковий лідар, три рази відзначений, рік на

фронті, опісля зівстав командантом летучого пошестного шпиталю, а в 1917 р. реклямований проф. Глюзінським повернув до львівської клініки. Коли проф. Глюзінського в 1917 р. покликано на катедру до Варшави, Глюзінський проноує Паньчишанови виїзд до Варшави, як своему I асистентови; в Варшаві отвирала ся нові перспективи праці на ширшу скалю і університетська карієра. З плянами спільно з проф. Глюзінським обдуманнми їздить Паньчишин кілька разів у 1917 і 1918 р. до Варшави і в 1918 р. приготує отворене варшавської медичної клініки. З ввбухом революції у Східній Галичині в осени 1918 р. і наслідком заострення національних антагонізмів реэвтує з виїзду до Варшави і опускає також асистентуру в львівській клініці та отвврає приватну лікарську практику у Львові. Від 1919 р. головує в Самаританській Секції Українського Горожанського Комітету у Львові. Коли в 1920 р. Українське Лікарське Товариство відновило свій орган „Лікарський Вістник“, стає членом редакційного Комітету і членом термінольоґічної Комісії тогож Товариства.

Оголошені праці:

1) Rekonstrukcja plastyczna piramid nerki ludzkiej, 1907. (Pamiętnik zjazdu przyrodników i lekarzy polskich, Lwów).

2) Wpływ i sposób działania dużych dawek węglanu bizmutowego na przewlekłe cierpienia żołądka przebiegające z nadkwasnością i nadmiernem wydzielaniem soku żołądkowego, 1911 („Lwowski Tygodnik Lekarski“).

3) Те саме по німецьки оброблене і доповнене. Видане 1918 р. (Boas Archiv für Verdauungskrankheiten, Berlin).

4) Sprawozdanie naukowe z posiedzeń Towarzystwa Lekarskiego Lwowskiego, 1912, Lwów.

5) Uwagi o leczeniu promieniami Rentgena przewlekłych schorzeń gruczołów chłonnych, 1914 („Lwowski Tygodnik Lekarski“, Spraw. z pos. Tow. Lek.).

6) Przypadek z niezwykle umiejscowionym wysiękiem opłucnowym, 1914 („Lwowski Tygodnik Lekarski“, Spraw. z pos. Tow. Lek.).

7) O zmianach w kośćcu u psów po wycięciu grasicy, 1914 („Lwowski Tygodnik Lekarski“, Spraw. z pos. Tow. Lek.).

8) O wpływie wśródmięśniowych wstrzykiwań mleka na

прzebieg przewlekłych postaci goścca stawowego, 1918 (Przegląd Lekarski, Kraków).

9) Sprawozdanie z zakładu kąpielowego w Busku (Ziemia Kielecka), 1918 (не друковане).

10) Podłoże anatomiczne rysunku wnąkowego płuc w obrazie rentgenologicznym, 1918 („Gazeta Lekarska“, Warszawa).

11) Wspólnie z Dr. Lehmem. O leczniczym wpływie promieni Rentgena na twardziel głębszych dróg oddechowych, 1918 (Przegląd Lekarski, Kraków).

12) Про лічене чахотки мочово-полового укладу промінями кремінної ляман, 1920 („Лікарський Вістник“, Львів).

13) Про пиянствій тиф з клінічного становища, 1920 („Лікарський Вістник“, Львів).

14) Про бактерійну форму червінки з клінічного становища, 1920 („Лікарський Вістник“, Львів).

5. Василь Стасюк уродив ся 1887 р. в Товмачику, коломийського пов. По укінченю української гімназії в Коломиї, записав ся на віденський університет і там слухав викладів математики, фізики й астрономії. На тім самім університеті узяв ся опісля степеня доктора математики й астрономії за працю: „Die Lobaczewskij-sche Geometrie und deren Darstellungen in den Euklidischen Räumen“. — По укінченю університету був занятий в асекураційних товариствах, як асекураційний математик.

В Збірнику матем.-прив.-лікарської секції Наук. Тов. ім. Шевченка друкував отсі праці:

1. Єще про узасадненя геометрії Лобачевського.
2. Причинки до асекураційної математики.

НЕКРОЛЬОГИ.

Почесні члени.

І. Іван Верхратський. Дня 29 падолства 1919 р. помер у Львові по довгих недугах вислужений професор тутешньої академічної гімназії Іван Верхратський.

З покійним зійшов до гробу один із тих діячів, що по жертві антракті 50-их років кинули ся з запалом відновляти в 60-их роках літературне й політичне життя, яке було спалахнуло так ясно в 1848--49 р., а з відновкою абсолютизму назад погасло. Від тоді розвивало ся вже воно постійно, хоч не швидко, аж доки не розгорнуло ся в теперішніх часах на всю територію українського народу.

Предки Івана Верхратського, як виказують родинні документи, жили в околицях Камяця. Один із них переніс ся був до села Кривенького, в гусятинському повіті, і там осів. Його потомок, Павло Верхратський, виставив був у селі власним коштом церкву, при якій став його братанець, Тимотей, дід Івана, парохом, що помер у глибокій старості. По смерті Тимотея став парохом Григорій, батько Івана, але швидко переніс ся звідти на парохію до Більча Золотого в боршівському повіті. Тут родив ся 26 цвітня 1846 р. Іван. Та коли не минуло йому ще два роки, помер батько (1848), а мати (з хорватсько-німецького роду) перенесла ся з сиротами до Львова (1850 р.), щобн тут легше було посилати їх до школи. В вересня 1862 р. відумерла його й мати, а Іван, ставши круглим сиротою, мусів кінчити студії вже виключно о власних силах. Учив ся від нормальної школи аж до університету весь час

у Львові. Закінчивши університетські студії 1868 р., одержав тогож року при кінці падолиста суспендуру в реальній Гімназії у Дрогобичі, де служив до кінця падолиста 1871 р. Між його учениками був тоді й Іван Франко, з яким відбув він кілька природничих екскурсій до Урвча й Нагуєвич і якому визначав свої кивжки. Між иншам визначив був І. Франком „Кобзаря“, який зробив на нього величезне вражінє так, що Франко вивчив його майже весь на память. Із Дрогобича перейшов Іван Верхратський на службу до Львова, зразу до реальної школи (1871—1875), а потім до гімназії ім. Франц Йосифа (1875—1879); звідси на сталого учителя до Стаїслава (1879—1890), один рік прослужив у Ряшеві (1891), а в вересні 1891 р. перейшов до академічної Гімназії у Львові, де служив, аж поки не перейшов на емеритуру. Від кількох літ хорував і не виходив нікуди з дому, але пера не покидав і ще в 1915 р. надрукував статю в Записках Наукового Товариства ім. Шевченка п. н. „З первих літ народовців (1861—1866)“.

Коли в 1892 р. переіменено тодішнє літературне Товариство ім. Шевченка в наукове, І. Верхратський узяв участь у працях товариства, а коли в 1899 р. переведено перший вибір дійсних членів, які мусіли виказувати ся науковими працями, його вибрано не тільки дійсним членом, але й першим директором математично-природоисно-лікарської секції, яке то становище він займав, аж поки не захорував так, що перестав виходити з дому. В 1905 р. іменувала його загальні збори із нагоди 40-літнього ювілею літературної діяльності за педагогічно-наукові заслуги почесним членом Наукового Товариства ім. Шевченка. Ів. Верхратський відвразмнив ся товариству за ту почесь у часї теперішньої війни, подарувавши йому свою значну збірку мотилів і овадів до музея. Через те дав основу до нового, природоисного відділу музея, який до тої пори складав ся головню з двох відділів: археологічного і етнографічного.

Бажаючи розширити круг свого знаня, І. Верхратський використовував звичайно шкільні ферії так, що відбував у них наукові подорожі в різні сторони. І так уже 1877 р. пробував він у Відні й Будапешті. В 1878 р. відбув подорож по Україні, запрошений туди пок. письменником Левченком. По-

бував тоді в Києві, Городищу (північна Київщина), Одесі, Херсонщині, збираючи всюди язиковий матеріал, якого частину оголосив ще тогож року у „Правді“. В 1879 р. пробував знов у Відні; в 1880 р. у Відні, Трієсті й Венеції; в 1881 р. у Відні й Трієсті; в 1884 р. у Відні; в 1889 р. був на всесвітній виставі в Парижі. В усіх великих містах відвідував багаті наукові збори, збори творів штуки, звіринці, акварії, ботанічні городи й ин. В дальших роках подорожував по різних око-

Іван Верхратський.

лицях Галичини, Буковини й угорської України, стараючи ся ніколи не вертати з таких екскурсій з порожніми руками, тільки все з оберемком матеріалів до своїх природописних збірок та з новими язиковими записами.

Іван Верхратський любив змалку літературу й науку і дуже вчасно виступив на літературне поле, бо вже в вересні, 1864 р. випустив перший зшиток українських термінів

природописних п. н. „Початки до уложеня номенклатури і термінології природописної, народньої“. Це була перша наукова книжечка в Галичині, друквана фонетичною правописю. Опісля вийшло ще п'ять зшитків (оже разом шість) сеї термінології в роках 1869—1879, що принесли багатий матеріал, записаний з народніх уст не тільки в Галичині, але і в закардонній Україні. Про нього відізнався похвально навіть проф. Фр. Мікльосіч, що тоді був першою повагою поміж славістами.

Письменницьку діяльність Івана Верхратського можна поділити на чотири окремі групи. До першої належить зачислити шкільні підручники, які він зразу перекладав тільки з чужих авторів, а опісля укладав самостійно. Ця група в'яжесть ся тісно з його званем педагога.

До другої групи належать його природописні праці, оголошені переважно в польській та німецькій мові, бо українських видань для помішування таких спеціальних праць тоді ще не було. Тільки деякі популярні статі з сього обсягу містив він по українських часописах, а одну видав і окремою брошурою п. н. „Мотилі, шкодники господарства“ (Львів, 1890 р.). — До третьої групи належить зачислити язикові праці, які розпадають ся ще на два відділи: а) Праці з обсягу діалектології. б) Праці з обсягу лексикографії.

В кінці до четвертої групи належить зачислити оригінальні твори й переклади з обсягу красної літератури.

Шкільні підручники зладив Ів. Верхратський для всіх класів гімназії, в яких викладають ся природописні науки. Вичислимо їх тут по черзі: 1) „Ботаніка на низші класи“, видане друге, розширене і поправлене (1893 р.); перед тим були переклади: а) Гікля: Ботаніка на низші класи (1878); б) Ростафінського: Ботаніка на низші класи (1894). 2) „Ботаніка на висші класи після Ростафінського“ (1896). Тут не приладив оригінального підручника. 3) „Мінеральогія“, друге видане (1898). Перед тим вийшла була „Мінеральогія на низші класи Ломницького“ (1894). 4) „Зоологія“, видане друге розширене і поправлене (1899). Перед тим „Зоологія на низші класи“ (1895), також оригінальний підручник. 5) „Соматологія коротко зібрана“ (1897), а також „Начерк соматології“ (1897). Крім того поглибила ся в рукописі

велика „Зоологія“, яка по думці небіщика мала служити як університетський підручник. Вона зладжена одначе давним способом, який тепер закинули учені, тому й не могла знайти для себе накладця, який мусів би був вложити значну квоту на видане (по причині численних кліші), а не міг числити на збут. Таку річ можна би було друкувати тільки такій фірмі, що не потребувала числити на зворот виданої суми, але вона не знаходила ся..

У всіх своїх підручниках клав покійник найбільшу вагу на термінологію і номенклатуру і де вони були народнього походження, там усе було добре, але де автор творив їх сам, там бувало багато невдатного і незрозумілого для учеників, а коли трапив ся учитель, що домагав ся від учеників докладного віддавання тексту, тоді вони мусили добре пріти й тратити непомірно багато часу, бажаччи задоцолпги такого хи- мерного учителя.

Природописні статі містив Ів. Верхратський по польськи в „Sprawozdaniu komisji fizyograficznej Akademii Umiejętności“, а по німецьки звичайно в часописах „Der Naturhistoriker“, або „Die Schwalbe. Mittheilungen des ornithologischen Vereines in Wien“.

Назву хоч кілька з них, бо вичислювана всіх забрали би за багато місця: „Wiadomość dla fauny ichtyologicznej Galicyi o nowych gatunkach ryb Leuciscus Friesii i Salmo hucho“ (т. II); „Motyle z okolic Lwowa“ (т. III); „Motyle większe z Stanisławowa i okolicy“ (т. XXVIII, 1892 р. також окр. відбитка); „Trinken Ringelnatter und Schlingnatter Milch?“; „Der Kuckuck im Freien und in der Gefangenschaft“; „Zwei Riesen unserer Schmetterlingswelt“; „Wie lange brauchen frisch geschlüpfte Schmetterlinge zur völligen Entwicklung ihrer Flügel?“ і ин.

Найбільша наукова спадщина по покійнику полегшила ся в обовязі української фольольгі. Крім згаданої вже повисше лексикографічної праці „Початки до уложеня номенклатури“ належить зазначити ще з сеї самої царини „Знадоби до словаря южно-русского“ (1878 р.) та „Списе важнійших виразів з рускої ботанічної термінології і номенклатури з оглядом на науку в ввсших клясах гімназії“ (1892 р.). По- надто додавав він майже до кождої своєї діялектольгічної праці фолькльорні тексти, записані між народом, і спеціальні

словарці, оперті на тих текстах, які приносять пребогатий і дуже різнородний матеріал до budouчого повного словаря української мови, що — маймо надію — видасть українська Академія Наук у Києві, скоро затихне гук гармат та настануть нормальні відносини на нашій землі.

Фольклорних текстів при діалектологічних працях покійника також доволі багато, на жаль усі вони друкovanі без найменшої системи, вирост так, як були записані. Через те користуватися ними дуже тяжко, бо коли хто бажав би знайти яку тему, мусів би за кожним разом перелистувувати всі тексти. Коли би хто задав собі праці і уложив до них систематичний показчик та надрукував, вони перестали би бути, як досі, мертвим капіталом.

Діалектологічні праці Ів. Верхратського носять описовий характер і найбільше місця присвячено в них фонології, менше морфології, а ще менше синтаксї. У внутрішні закони мови він не входить, ніяких тайн язикових не відкриває, чудової архітектури мови читачам не показує. Та всеж лишає цінний матеріал, зібраний пильно власними коштами і силами по різних закутках української території в давній Австро-Угорщині, без чужої помочи й заохоти, і се належить почитати йому в заслугу, як такому робітникови, що перший протоптавав дорогу, нетикану ще ніякими попередниками. Пізніші дослідники нашої мови витягнуть із цього матеріалу неодну цінну річ та подякують покійникови, що мають її готову і не потребують за нею нікуди, як він, розбивати ся.

Діалектологічні студії розпочав Ів. Верхратський розвідкою, виданою власним коштом по німецьки, п. т. „Ueber die Mundart der Marmaroscher Ruthenen. Ein Beitrag zur ruth. Dialectologie“ (Станіславів, 1883). За нею пішли:

2) „Ueber die Mundart der galizischen Lemken“ (Archiv f. sl. Philol. т. XIV—XVI, 1891—1892).

3) „Про говор Замішанців“ (Записки, т. III і окремо, 1894).

4) „Die ruthenischen Mundarten“ (у виданю: Die österreichisch-ungarische Monarchie in Wort und Bild, 1898).

5) „Знадобн для пізнання говорів угорсько-руських“ (друкovanі в „Записках“, а опісля окремо у двох томах, т. I. 1899; т. II. 1901).

6) „Про говор Долівський“ („Записки“ й окремо, 1900).

7) „Про говор галицьких Лемків“ (Збірник фільольогічної секції, т. V, 1902).

8) „Говор Батюків“ (Збірник фільол. секції, т. XV, 1912).

Займався також наголосом в українській мові і написав про те розвідку по німецьки п. т. „Ein weiterer Beitrag zur Betonung im Kleinrussischen“ (Archiv f. slav. Phil., т. III, 1878). З огляду, що закони української акцентуації дуже мало ще розсліджені, приписок Ів. Верхратського має й досі своє значінє.

Перейдемо в кінці до красної літератури. В молодших літах писав Ів. Верхратський вірші і містєв їх по різних виданях або видавав окремими збірками під власним іменем і псевдонімами, як* Любарт Суївомир, І. Щвиавка й інші. Перший вірш надрукував у „Сборнику“ гал. рус. Матиці з 1869 р. Окремими збірками вийшли:

- 1) Калина. Збірник стихотворів (1874).
- 2) Байки, приказки і повістки (1876).
- 3) Стрижок. Збірник поезій сатиричних (1876).
- 4) Тріолети (1876).

Видавав також свої перерібки чи переспіви та переклади, як:

- 1) Вітка бозу. Оповідана з англійського (1873).
- 2) Заджумлених батько. Переклад поеми Словацького (1876).
- 3) Чорнобровець, переспів Горовського (1878).
- 4) Рукопись Короледворска (1879).

В 1880 р. видавав у Станіславові літературно-наукову часопись п. н. „Денниця“, і майже сам один писав у ній усе, і прозою і стихом. Дивлячись тепер із віддалі на всі ті виданя, можемо признати їм тільки історичне значінє, та в тих часах, на великім безрибю, вони не були зовсім без значіня і знаходили аматорів серед невивагливих читачів.

І. Верхратський брав участь у різних періодичних виданях і часописях, як: Нива, Русалка, Боянь, Правда, Літературный Сборникъ, Ластівка, Весна, Господарь и Промышленникъ, Пріятель Дѣтей, Зоря, Діло. Літературно Науковий

Вістник, Руслан. Особливо любив писати статі в сираві літературної мови і вже в 90-их роках вів про се полеміку з Б. Грінченком у „Правді“. Та хоч як він студіював народні говори і читав українських письменників, загальної літературної мови не опанував до смерті і то не тому, щоби не міг, тільки не хотів. Студіюваня говорів увігнало його в певного рода зарозумілість. Він не хотів іти за законами мови, але бажав накидати ті закони. Хотів відіграти ролю язикового диктатора подібно, як се в 30—40-их роках робив Йосиф Левицький. Та се йому не повело ся і ніхто за ним не пішов. Він лишив ся самітний зі своєю мовою. А вона ріжнить ся так сильно від мови кожного иншого письменника, що всякий ляк пізнав його статью посеред инших, хоч би вона була анонімна або криптонімна. Та поминувши всякі його улюблені форми і слівця, якими любив перетикати густо свої статі, мова І. Верхратського дуже тяжка, а стиль переповнений чужими напливами. Вже саме через те не міг він мати в белетристиці повожденя.

В останніх літах перед війною друкував свої язикові та полемічні статі переважно в „Руслані“. Між иншими звертала на себе увагу довга статья, звернена проти І. Франца, повна ненависти та злоби, видана опісля ще й окремою книжкою. Вона зовсім певно не причинила слави авторови і редакція друкуючи її не тільки не зробила авторови прислуги, а швидше шкodu.

Та тільки хто нічого не робить, не помилять ся. Ів. Верхратський помиляв ся також і помилку можна вказати, але кидати камінем тепер за те на чоловіка не можна. Хто потрудив ся 50 літ, як Ів. Верхратський, коло розвою рідної науки й літератури, хто давав для того розвою, що міг і що звав, хто працював уже тоді, коли не міг надіятв ся зі своєї праці не тільки матеріяльних користей, але навіть звичайного признаня, той заслужив собі на вдячну память у потомних.

Дійсні члени.

2. Іван Джиджора. Дня 22 цвітня 1919 р. помер у Голгочах дійсний член і бібліотекар Товариства др. Іван Джиджора.

Покійний брав живу участь у літературнім і політичнім життю нашого краю, належав до „Народного Комітету“ й багатьох українських товариств. У Науковім Товаристві ім. Шевченка був якийсь час членом Відділу, секретарем археографічної комісії й членом комісій бібліографічної, статистичної і язикової. В „Записках“ Товариства надрукував ряд розвідок і статей, головню з історії Гетьманщини XVIII в., як: „З новійшої української історіографії“ (т. 71); „Матеріали мо-

Іван Джиджора.

сковського архива Міністерства Юстиції до історії Гетьманщини“ (с. 76); „Нові причинки до історії відносин російського правительства до України в 1720—30 рр.“ (т. 61); „Україна в першій половині 1738 р.“ (с. 69); „До історії генеральної війсьзової канцелярії“ (т. 107); „Економічна політика російського правительства супроти України в 1720—30 рр. (тт. 98, 101, 103 і 105).

Крім того у „Науковому Збірнику“ на честь проф. М. Грушевського появилася стаття покійного „Реформи малоросійської колегії на Україні в 1772 до 1783 рр.“

Всі ці праці виходили й окремими відбитками.

Пока там писав І. Джиджора публіцистичні статті в „Ділі“ й „Літературно-Науковому Вістнику“, в останнім між иншим під псевдонімом Ignotus.

Походив покійний з під сільської стріхи й народився 9 лютого 1880 р. в с. Заставцях, підгаєцького пов. Гімназію скінчив у Бучачі, університет у Львові. Ще з університетських часів бере близьку участь у Науковім Товаристві, де дістає посаду в бібліотеці, на якій остає аж до вибуху війни.

Російську інвазію перебуває в рідній Підгаєччині й віддає великі прислуги місцевому селянству, заступаючи ся за нього перед окупаційною владою, у котрої зміг зднати собі довіру. З поворотом Австрії повдкують його до війська, де йому було досить тяжко, аж поки не призначено його в 1916 р. торгово-промисловим референтом при окружній команді в Любліні. Тут перебув покійний аж до упадку Наддунайської імперії. Виїхавши з її упадком до дому, задержуєть ся по дорозі в Раві Руській, де обіймає військову команду.

Віддаючи ся з посвятою новим обов'язкам, занепадає на здоров'я і без того слабим — покійний ще перед війною хорував на грудя. Схорований їде в грудні 1918 р. до хати, де наслідком старанного родинного догляду приходить до себе, але не на довго. Весна була дуже лиха й значно погіршила здоров'я реконвалесцента. На нещастя потрібних ліків у тодішніх обставинах годі було роздобути й Джиджора помер у розцвіті літ, осиротивши жінку й двох дітей.

3. Михайло Зубрицький. В цвітні, 1919 р. помер по тяжкій слабості парох Берегів Ділішних і декан о. Михайло Зубрицький в часі, коли власне хотів виїхати до Львова для переведення операції. Покійник належав до тих представників українського духовенства, які присвячують усе своє знане, усі свої сили й діяльність для добра народу, працюють для нього безкористно і підносять його своєю працею на вищий щабель культури. Праця та буває дрібна, невамітна, але чим довше ведеть ся, тим багатша наслідками. Розуміють її дуже

добре вороги, тому старають ся припиняти її всякими хитрими штучками, видаючи її виконавцям як найбільше колод під ноги. Мав їх і покійник не мало, а в часі великої війни тільки випадком спас ся від Таларгофа, де мав сидіти разом із сином, та все таки довгий час мусів просидіти в Каринтії межн Словінцями, поки дістав змогу вернути до дому. Сей примусовий побут використав у тім напрямі, що навязав зносини зі Словінцями, простудіював їх побут і мав намір написати довшу працю про них, та мабуть не встиг через неурізвиженні обставини, а потім і хоробу. В часі польсько-української війни зазнав також різних прикостей та арештована і се приспішило його кінець.

Покійник уродив ся 1856 р. в селі Кіндратові, Турчанського повіта, в селянській родині. До народної школи ходив у Турці, Розборі Округлім і Дрогобичи, до гімназії також у Дрогобичи, де познакомив ся зі своїм ровесником Ів. Франком, заприятнив ся і сї приятні відносини заховав до кінця життя поета, гостячи його не раз у себе. Гостив у себе також пізнійше Федора Вовка, Волод. Гнатюка й інших у часі їх наукових екскурсій по Бойківщині. — Гімназію у Дрогобичи скінчив у 1879 р. по короткій перерві, в часі якої мусів служити при війську, доки його не вивеклямовано. По maturі записав ся на теологію і пробув три роки в духовній семінарії у Львові, а четвертий рік у Черемисля. Вдєвячений 1883 р. в осєнє, став зразу приватним сотрудником у маленькій парохії Мпанци, Старосамбірського повіта, а в 1889 р. парохом та пробув там близько тридцять лїт. Аж під кінець життя перенїс ся на мало що лїпшу парохію, за те близьку до залїзниці, до Берегів Долїшних і тут прожив до смерті.

М. Зубрицький писав багато статій політичного, суспільного й економічного змісту в українських політичних часописах: Дїлі, Батьківщині, Читальні й Свободі. Праці з історії й літератури містив у „Зорі“, а потім у „Записках“, з етнографії в „Житю і Слові“, а потім „Матеріялах до україн. етнології“. Як їх цїнено, видно найліпше з сього, що історично-філософїчна секція вибрала його ще в 1904 р. своїм дійсним членом. І справді, хто знав відносини, серед яких доводило ся покійникови жвти в забитім гірськїм сїльци, далеко від усяких центрів умового руху і бібліотек, той мусить подивляти.

його життєву енергію в замилованє до наукової праці, які давали йому змогу все винайти собі таку тему, яку можна було опрацювати навіть у такім закутку, та стати бажаним співробітником наукових видань.

В „Записках Наук. Тов. ім. Шевченка“, побіч дрібних заміток, надруковані отсї праці покійника:

1) Тісні роки, причинки до історії Галичини від 1846—1861 р. (т. 26).

2) Причинки до історії рекрутчини в Галичині при кінци XVIII і до полов. XIX ст. (т. 42).

3) Помічні дні. Причинки до історії панщини в Галичині в XIX ст. (т. 58).

4) Село Мшанець в Старосамбірськїм пов. Причинки до історії галицького села (т. 70, 71 і 77).

5) Велика родина в Мшанци (т. 73).

6) Імена і прізвища селян у Мшанци (т. 79).

7) Урядові заходи протв холери в 1831 р. (т. 81).

8) Причинки до історії руського духовенства в Галичині в р. 1822—1853 (т. 88).

9) Деканальні й парохіяльні бібліотеки перемиської єпархії (т. 90).

В „Матеріялах до україн. етнології“ надруковані його праці:

1) Народній календар (у Бойків), (т. 3).

2) Годівля, купно і продаж овець у Мшанці (т. 6).

3) Верхня вовняна ноша україн. народа в Галичині (т. 10).

4) Селянські будинки в Мшанци (т. 11).

5) Ходаки, обув селян Старосамб. і Турчан. пов. (т. 11).

В „Науковім Збірнику“, присвяченім проф. М. Грушевському, надрукована праця покійника: „Пачкарство бакуну в горах“.

В останніх часах життя ладив покійний більшу статю про ткацтво та вона лишила ся вже мабуть невикінчена.

В „Жвтю і Слові“ (1895, кв. 4 і 5) друкувала ся його стата: „Село Кіндратів, турецького пов.“.

Також у фейлстонах „Діла“ друкували ся його статї наукового характеру, як: 1) Опись образа: Небо і пекло (Діло, 1894 липень). 2) Парохія Лонушниця в Добромильськїм пов.

(Діло, 1895, ч. 235). 3) П'ятьдесята річниця смерті еписк. Івана Свѣтурського (Діло, 1897, ч. 102, 103 і 105). 4) Картина до історії шкільництва в Галичині на початку XIX в. (Діло, 1900, ч. 14). 5) До історії шкільництва 1848 р. (Діло, 1900, ч. 106). 6) Читальня в руській семінарії у Львові від осені 1879 р. до 1883 р. (Діло, 1900, ч. 145—148). 7) Добродійства польської шляхти для руської церкви і руського духовенства (Діло, 1902, ч. 275—276) і багато інших.

З покійним зійшов до гробу один із тих представників нашого духовенства, що розуміли свої церковні і народні та громадянські обов'язки, уміли погодити їх зі собою і працювали в кождім із тих напрямів на повне задоволенє і користь нашого суспільства.

4. Олексій Шахматов. Дня 26 серпня 1920 р. помер у Петербурзі знаменитий російський фільольог і президент другого відділу російської Акад. Наук, Олексій Шахматов. Покійник був дуже визначна та надзвичайно оригінальна постать серед російського громадянства. Се був Великорос, до дна душі своєї перенятий інтересами свого рідного великоруського племені. Тим інтересам служив він непохитно усе своє життя, алеж в імя тих самих інтересів він визнавав і обстоював право й інших народів, крім великоруського, був переконаним провідником ідеї терпимого і вільного співжиття народів Росії, бо у тім бачив він єдину запоруку спільності життя їх на далі, коли розкують ся заковані невільники російської тюрми і доведеть ся утворювати взаємні відносини не з примусу, але з переконання та з вільної волі.

Найбільше ваги надавав акад. Шахматов московсько-українському порозуміню і нерозривно міцно зв'язав своє імя з українською національно-визвольною боротьбою. Він і сам сміливо й енергійно працював для того порозуміння та кликав до того московське громадянство, бо — казав він не раз — коли Українці можуть ще забути урядові репресії над своїм національним життям, то ніколи вона не забудуть і не просять, що ті репресії активно, чи хочаб пасивно, підшляє великоруська інтелігенція. Головною основою порозуміння та примирення з Українцями вважав він свободу їх національного життя: коли Українці не знатимуть жадних репресій, коли

вони будуть вільно розвивати своє національне життя, і в тім допоможе їм громадянство великоруське, то тим самим устануть на найкраще співжиття двох споріднених народів.

Практична в с'їм напрямі праця акад. Шахматова безпосередно походила не тільки з громадських його поглядів, але і засад наукових — з тих вислідів, до яких доходив він у своїх працях, найперше — в своїй фільологічній спеціальності, яку він усе розробляв на історичній основі. Ті висліди давали йому переконанє, що український народ складає окрему націю і тим самим має усяке право, звязане з тою окремішністю. В міру того, як розвивалися та еволюціонували наукові погляди акад. Шахматова, ширилася і глибошала й громадська його праця в українській справі. Ще на студентській лаві в одній своїй фільологічній праці, друкованій у віденському академічному виданю „Archiv für slavische Philologie“, він висловлює вже оригінальні уваги що до класифікації та характеристики старо руських рукописів з погляду місцевого їх походження. Ті самі думки подибують ся і в капітальній його праці (1894 р.) „Къ вопросу объ образованіи русскихъ нарѣчій“, але тут іще помічається значивий на молодого ученого вплив старого наукового авторитету акад. О. Соболевського, і він тут схильняється ще до поновленої акад. Соболевським старої Погодинської теорії деревлянсько-полянсько-сїверянських Великоросів. Теорія та, очевидно, вабила до себе патріотично-великоруське почутє молодого ученого, але вже по 5 роках він капітально переробляє свою розвідку, увільняється від впливу свого старшого колеги і від сього часу рішуче розходить ся з акад. Соболевським у вислідах про українську мову, хоч до кінця заховає велику повагу до наукового авторитету його взагалі. Чим більше поширювала ся надмірно велика наукова праця акад. Шахматова, тим більше об'єктивний розум ученого перемагав несвідоме почутє націоналізму, від якого він іще невільний був у давніших своїх наукових працях, і все яскравіше здає собі справу окремішности української мови від великоруської. Цілком ввразно кристалізували ся наукові погляди акад. Шахматова на українську мову в останніх його працях перед війною — в розвідці, уміщеній в енциклопедичному виданю „Украинскій народъ въ его прошломъ и настоящемъ“ та — вже під час

війни — в монографії „Исторія русскаго языка“ (праці акад. Ш. за час большевизму нам невідомі). В сій останній праці особливо интересна велика передмова з широкими висновками про самостійність української мови, якою учений користується для історії „русскаго языка“ у VIII—X століттях, після якого часу появляють ся вже мови великоруська та білоруська (интересний коментарій сеї розвідки дав П. Стебницький в „Укр. Живни“, в статі „У истоковъ славянства“).

Наукові висліди ученого академіка не ставали здобутком самих лише учених кабінетів та авдиторій, — він ніс їх у широке людське житє і захожував ся творити з них найміцніші підвалини того житя. Наабільш важним і для нас по вік незабутнім фактом тої науково-громадської діяльності небіжчика була відома записка російської Академії Наук „Объ отъѣненіи стѣсненій печатнаго малорусскаго слова“. Коли Комітет Міністрів у 1904 році запитав, поруч із вищими установами, Академію Наук про її думку в справі знесеня репресій над українським друкованим словом, акад. Шахматов, яко голова фільольогічного відділу академії („отдѣленіе русскаго языка и словесности“), утворив спеціальну комісію із академіків, з участю деяких петербургських Українців, і поставив ту справу на широку наукову основу. Українські члени комісії подали кілька рефератів про різні сторони справи, і на підставі тих рефератів, після серйозного та всесторонного обговорюваня справи в комісії, академіки Корш та Шахматов склали записку, видрукували її і подали в Комітет Міністрів. Записка та мала вплив і в урядових сферах і в широких громадських кругах через об'єктивну науковість своїх висновків та надавичайну приступність викладу. Фільольогічна частина записки належить акад. Шахматову, і треба признати, що ніхто ще так влучно і переконуючо не говорив про право української мови на вільне самостійне існуванє.

Виходячи з глибокого наукового переконаня та з моральних засад права і справедливости, акад. Шахматов не був лише теоретичним адвокатом українського слова, але вінс у скарбницю того слова і чималий власний вклад своєю працею. Він був членом українських наукових товариств — львівського та кївського — і не тільки номінальним, але й активним, — друкував свої праці в Записках та інших виданях

сих товариств. Подаючи свої праці до українських видань, він не зражався при тім, що на сторінках тих самих видань містилася критика деяких його наукових поглядів (напр. критичні статі проф. М. Грушевського); він визнавав об'єктивну слушність такої критики і не переривав своєї участі в українських наукових виданнях. Особливо важна і цінна була участь О. Шахматова в виданню „Українській народъ въ его прошломъ и настоящемъ“, задуманому в формі широкої української енциклопедії. Номінально на чолі видання стояв акад. М. Ковалевський, але душею справи був О. Шахматов; в його помешканю здебільшого відбувалися редакційні засідання, він приймав дільну участь у зносинах з авторами та видавцями. Завдяки великому авторитетови та надавичайній ладності вдачі небіжчика, удалося притягти до співробітництва дуже цінні сили (напр. проф. М. І. Туган-Барановського, який, увійшовши в суть української справи, опісля став цілком на український ґрунт).

Заряджуючи славянським відділом бібліотеки Академії Наук, акад. Шахматов організував численний український відділ тої бібліотеки. Кому доводилося в Петербурзі літературно та науково працювати, той не забуде, як йому ставала у пригоді та бібліотека. Тільки при існуванню сеї бібліотеки можлива була тут праця в сфері українознавства.

До поширення українознавства прикладав акад. Шахматов великі та енергічні зусилля. Великий учений, він глибоко вірив у науку, вірив у те, що за її допомогою найкраще розв'язуться складні відносини людей і народів, — тому для розв'язання російсько-українських відносин він старався, як міг, поширити студіюване тих сфер знання, що зв'язані з українством. І от знаменитий учений бере скромну участь у скромному гуртку українознавства при петербурзькому університеті і разом з О. Грушевським заклав міцні наукові підвалини в душах молодих українських наукових сил. Такі молоді наші учені, як Г. Голоскевич, В. Ярошенко, К. Широцький, О. Кісіль, Ганцов та ин., пройшли добру школу під безпосереднім провідництвом акад. Шахматова, який дав їм наукові теми (головним чином — студіюване місцевих українських діялєктів), помагав їм у роботі своїми радами і друкував їх праці у редактованих ним учених записках Академії Наук. Сі

молоді українські сили думав він ужити для нової редакції академічного словаря української мови, але війна припинила ці заходи. Для поширення українознавства в російських наукових кругах акад. Шахматов задумав періодичні випуски бібліографії українознавства — усього, що появляло ся на всіх мовах, і перший випуск академічного видання такої бібліографії, зладжений В'єлод. Дорощенком, появил ся у світ саме під час війни. Скільки перунів, а власне — непристойної лайки та простих такв доносів — посипало ся на голову ученого, що, нехтуючи політичну ситуацію момента, відважив ся дати таке дорученє членови Союзу Визволення України! Можна собі уявити, о скільки дошкульні були усякі обвинуваченя у національному зрадництві для людини, що була глибоким великоруським патріотом. Але се був дійсний патріот, що не вражав ся й такими прикростями, і твердо провадив свою ідею полагодження національних відносин на добро свого народа.

Ся горожанська мужність була для лагідної вдачі ученого справді великим подвигом, бо доводило ся виявляти її в найблизшому оточеню — серед найблизших товаришів своїх по ученій праці в академії. Крім Ф. Корша, А. Фортунатова, С. Ольденбурга, а опісля ще В. Чергца, академічний відділ „язика и словесности“ здебільшого складав ся із стовпів російської реакції, як О. Соболевський, що не гидував брати участь навіть у брудному „Русскому Знамени“.

Ся група вела сильну політичну акцію, наражаючи наукову установу на усякі сумнівні політиканські виступи, протегуючи вступ до цього круга усяким темним політиканам від науки (напр. київському проф. Т. Флоринському) та закриваючи двері до академії українським науковим силам (напр. проф. М. Грушевському, І. Франкови та ин.). Богато боротьби зазнав та багато нервів і моральної сили потратив акад. Шахматов із сими темними течіями російської науки, які вважав він, у своїому глибокому переконаню, безумовно і тяжко шкідливими і для самої науки і для свого народу, що мав шукати инших, світлих і ясних, стежок для своєї будуччини. Обставини боротьби за дорогу ідею мимоволі викликали кабінетного ученого на широку сцену політичних виступів, коли се виходило з його щирого переконана. З політичних мотивів він демісіонує з Держ. Ради, куди вступив по обраню своєї

колегії, як представник інтересів науки: він уважав себе примушеним демісіювати, коли правительство в особі міністра освіти Кассо тяжко поавтжувало ся над тими інтересами. Коли „Общество Славянской Взаимности“, що набуло великого авторитету, завдяки особистому складу своїх членів, почало провадити україножерну політику, акад. Шахматов скликає у себе спільну нараду українських громадян із визначнішими членами сього товариства (М. Ковалевський, А. Хомяков, Ф. Родичев, В. Маклаков, М. Стахович, П. Мілюков, А. Погодин та ин.) і так усуває дуже тяжкі конфлікти.

З особливою увагою треба відзначити заходи акад. Шахматова підчас війни в справі Галичини і галицьких подій. Переможні злочинства тут усяких Бобринських різали без ножа високогуманну душу Олексія Олександровича. Він тяжко і глибоко страждав — і як честна, гуманна людина, і як справжній патріот російський, що бачив у тих подіях найбільшу руйнацію своїх дорогих ідей та ідеалів національної згоди. Він цілком не жалів себе, аби хоч на крихту зменшити те велике лихо, яке чинило ся іменем дійсно дорогим йому, та цілковито внакше трактованих, „русскихъ интересовъ“.

Не стало великого, великоруського патріота. Він був нашим справжнім другом, — хоча й не стільки щирим по серцю, скільки переконаним по розуму. Глибокий учений, що вмів читати книгу історії, людина з широким політичним світоглядом та політичною інтуїцією, він передбачав близький кінець російської деспотії і всі фатальні наслідки того кінця, — найбільш фатальні для „державного“ великоруського племені. Крім, може, П. Мілюкова та П. Струве, ніхто більше з Великорусів так, як він, не розумів української справи та суті російсько-українських відносин; тільки, навпаки їм, він (так само як хіба іще небіщик В. Обнінський) бачив вищий, ніж вони, вихід із становища. Учений добре знав, що ніяка сила не може затамувати життя народу, коли він пробудив ся до сього національного життя, що всі проби такого затамування створять велике лихо для їх авторів. І сей великоруський патріот усіма силами заходив ся запобігти сьому лихови, яке він щиро уважав спільним для усіх учасників життя б. російської держави; він найбільше потрудив ся на полі примирення по-

неволених націй б. Росії з їх, на глибоке його переконанє, невольним господарем — великоруським народом.

Та він помивляв ся в найголовнішому, бо гадав, що так, як він, думає і вся решта красної інтелігенції великоруської, або бодай подумає, коли прийдуть відповідні для того обставини. Коли не стане тих зверхніх сил, — думав він — які неволять часту шляхотну душу великоруської людини, то, увільнивши ся від них, можна буде вирішити проблему взаїмного співжиття лише в тїм суто-людському напямї, яким пересякнуто було ідеалїстичне серце ученого.

Він помивляв ся. Від-Кривошеїна до Лвїна душа великоруського інтелігента не відповіла його сподїванкам. Тї самї люде, яких він легко схиляв своїм авторитетом до терпимости та теоретичних уступок, виявили уперту нетерпичість, коли настав час на дїлї поступити ся своїм кріпацьким правом.

Всі вони виявили себе цїлковитими одностудцями в питаню національно-державного кріпацтва, — і російсько-українська проблема вирішаєть ся теж в иншому, нїж думав учений ідеалїст, напямї та иншими, цїлком не ідеальними, способами. Але се не зменшує дїйсної, внутрішньої цїнности великої, шляхотної душі О. Шахматова, і коли згадуєш про його, то мимоволї хотїлоб ся забути багато з того, чого не можна забути.

О. Лотоцький.

Звичайні члени.

5. Микола Федюшка (М. Євшан). Дня 23 падолиста 1919 р. помер у Вивинци на твф звичайний член Наукового Товариства й співробітник його видань, Микола Федюшка, відомий молодий талановитий критик, що писав під псевдонїмом М. Євшан.

Уродив ся він у міщанській родинї в 1889 р. в м. Войналові, Калуського пов. Гїмназію скінчив у Станїславовї, унїверситет у Львовї й Відні. Вже в гїмназії мусїв заробляти на житє лекціями, на унїверситетї теж досить бїдував, аж поки не звернув на нього уваги проф. М. Грушевський. Талачови-

тий студент стає постійним співробітником, а пізніше й співредактором „Літературно - Наукового Вістника“, провадить якийсь час „Українську Видавничу Спілку“, завідує „Академічним Домом“, секретарює в Науковім Товаристві. Разом із тим в він особистим секретарем проф. М. Грушевського. Всі ці заняття забирають Євшанови буквально цілий день, даючи всі на купу ледви мінімум існування. На літературну роботу зоставався вечір. І Євшан писав до пізної ночі, відклинаючи на різні літературні й злободневні теми. При тім успівав також багато читати.

За участь в університетській боротьбі попадає під суд (відомий „процес 101“), видаються ся з університету й для

Микола Федюшка.

продовження студій мусить перенести ся на якийсь час до Відня.

З вибухом війни попадає до війська, де служить аж до розпаду Австрії. Се були дуже тяжкі часи для письменника, бо очевидно годі було й думати про літературну роботу в походах. Майже весь час війни перебув Євшан на фронті — італійським і російським, був двічі поважно ранений так, що мало не заплатив життям. Розклад Австрії застав молодого офіцера в Журавиці під Перемишлем. Тут відіграв він дуже діяльну роль під час польсько-української війни. З Переми-

шля вертає з початку до рідного містечка, де обіймає місцеву команду, а пізніше — в марті 1919 р. переходить до Станіслава, покликаний до редакції урядової „Республіки“. За участь в опозиційних часописах тратить посаду в маю й покликається знову до війська, з котрим незабаром переходить Збруч і переживає тяжкі часи на великій Україні.

На літературне поле виступив Євшан дуже вчасно. Перша його друкована стаття появилася в журналі „На розсвіті“ 1907 р., як він іще був гімназистом. Ставши студентом університету пише в „Бжолі“ й „Будучности“, а в кінці робить ся постійним співробітником „Української Хати“ й „Літературно-Наукового Вістника“. Тут головню поміщує аж до самого вибуху війни свої численні критичні нариси з української й всесвітньої літератури.

Війна перервала, як згадано, сю плідну роботу на кілька років. Аж у 1918 р. відновлює Євшан сю роботу, з початку в „Шляхах“ у Львові, а по упадку Австрії в станіславівських радикальних органах „Нове Життя“ й „Народ“, де містить горячі публіцистичні статі. Не кидає пера й по переході Збруча. У Вінниці виходять його посмертна брошура „Великі роковини“, пізніше передрукована у Відні. З передвоєнних писань окремо появили ся три книжки: збірка нарисів „Під прапором мистецтва“ (1900 р.), брошура „Куда ми прийшли“ (1912 р.) й більша студія про Шевченка (1913 р.).

Адміністрація Товариства.

Голова: vacat.

Заст. голови: Др. В. Щурат.

Референти поодиноких відділів: див. вище, ст. 2.

Канцелярія Товариства

(при ул. Чарнецького, ч. 26, I поверх).

Секретар: Володимир Гнатюк (на відпустці).

Секретар канцелярії: Кирило Кахнікєвич.

(Урядові години від 9—12 рано).

Бухгальтер: Василь Угрин.

(Урядові години від 6—7 вечером).

Адміністратор каменець при ул. Чарнецького, ч. 24 і 26
та „Академічного Дому“ : Іван Кандяк.

(Урядові години від 9—1 рано).

Бібліотека Товариства

(при ул. Чарнецького, ч. 24, партер).

Бібліотекар: Володимир Дорошенко.

(Бібліотека отворена що дня крім неділь і свят від 9—2 рано).

Музей Товариства

(при ул. Чарнецького, ч. 24, I пов.).

Завідатель: Др. Іван Раковський.

Аплікант: Ю. Полянський.

(Урядові години від 12—2 в полудне).

Книгарня Товариства

(Ринок, ч. 10).

Начальниця книгарні: Клементина Панкевичева.

Помічники: Михайло Голіян, Одарка Єзерська, Софія Навроцька.

Практикант: Віктор Бачинський.

Бухгалтерка: Олена Єзерська.

Курзор: Пилип Цамбайло.

(Книгарня отворена що дня крім неділь і свят від 9—1 год. рано і від 3—7 год. вечером).

Друкарня Товариства

(ул. Чарнецького, ч. 26, I поверх).

Управитель: Іван Крпловський.

(Урядові години від 8—1 рано і від 3—6 по полудни).

Персонал друкарні складається: з 5 складачів, 1 ученика, 1 машиніста, 5 робітниць, 2 слуг.

Переплетня Товариства

(ул. Чарнецького, ч. 26, партер, офіцини).

Управитель: Стефан Гевак.

(Урядові години від 8 рано до 4 по полудни).

Персонал переплетняї складається: з 6 робітниць, 1 помічника.

Стан бібліотеки

в рр. 1914—1920.

I. 1914 р.

Через воєнні події звідомлене бібліотеки за 1914-й рік не могло появи́ти ся в своїм часі. З тої самої причини не можна його виготовити в цілості й тепер, тому низше подаємо його тільки в загальнім нарисі як вступ до звідомлення за воєнні роки (1915—1920).

Перед виновідженем війни бібліотека розвивала ся нормально, як і попередних років.

Бібліотечний персонал складав ся з управителя п. Ів. Кревецького і трьох помічників: покійного дра Ів. Джиджори, Вол. Дорошенка й Ол. Назаріва. Обовязки між ними були поділені так: Загальний провід і ведене рукописного відділу мав управитель, проваджене відділу „Україніса“ належало до Вол. Дорошенка, приймане і видаване книжок до дра І. Джиджори, а інвентаризація вилівів і відкладане дублетів до О. Назаріва. Крім того в бібліотеці був зайнятий майже постійно хтось із академіків як дістар.

Комплетуванем бібліотеки науковими веданнями займав ся управитель при помочи виших урядників, головно Вол. Дорошенка. Управитель складав також кварталні й річні звідомлення. Виготовлене ним звідомлене за першу чверть 1914 р. загинуло одначе в друкарні під час російської інвазії, а дальші й взагалі з причини війни не могли появи́ти ся, бо управитель і др. Джиджора були моблякані до війська, а В. Дорошенко й О. Назаріів з наближенем Москалів мусіли як емігранти опустити Львів.

З життя бібліотеки в 1914 р. треба відмітити ту важку подію, що в літі того року на місяць перед вибухом світової війни перевезено бібліотеку з Академічного Дому при ул. Супінського, ч. 21, де вона містила ся від осени 1907 р., до нового теперішнього приміщення при ул. Чарнецького, ч. 24 в новонабутій каменіці Товариства.

Несподіваний вибух війни не дав одначе змоги упорядкувати бібліотеку у новім льокалі. Книжки зложені були тут у тім виді, як їх перевезло ся, звязані в більші чи менші пачки. На нове місце перевезені були всі книжкові збори бібліотеки й сливе всі рукописи. Тільки з огляду на те, що призначені під канцелярію бібліотеки кімнати не були ще зреставровані, ціле уладженє канцелярії, каталоги, інвентар і діловодство, а також біжуча газетна література полишили ся в старім льокалі при ул. Супінського. З кінцем серпня мало бути готове приміщенє для канцелярії на новім місці, одначе війна покасувала всі плани й наміри. З її вибухом перервали ся всякі репараційні роботи, бо й сам керманч їх блв п. інжинїр Я. Ганкевич і сливе всі робітники були покликані до війська. Рівночасно пішли до війська й згадані вище два урядники бібліотеки й возний. При таких умовах годі було думати про перевезенє решти зборів і урядженє бібліотеки тим більше, що про фіри й фіякри годі було й думати, а трамваї також не курсували. Переноситиж на руках не було кому.

30-го серпня мусїли відїхати зі Львова й полишені два урядники, лививши ключі від обох бібліотечних льокалів у канцелярії Товариства. Опіка над зборами бібліотеки перейшла таким чином до обовязку тих членів Видїлу Товариства й його бібліотечної комісії, які зістали ся у Львові.

Перші місяці російської інвазії минули щасливо для бібліотеки. На жаль із початком 1915 р. Москалі займили Академічний Дім під якийсь шпиталь і се фатально відбгло ся як на цілім домі, так і на решті бібліотечного добра, яке в нім лившило ся.

Очивцаючи покої під шпиталь, управа його не зважала ні на що й усунула з канцелярії бібліотеки все, що там було, десь на бік, у суміш із річами полишеними академі-

ками, або привласненими до канцелярії управи дому (серед них були й цінні збірки Етнографічної комісії Товариства).

Се й рішило їх долю. Російські жовніри, а по їх уступленню й австрійські, які прийшли на їх місце, розносили й вивчили зложене на купу добро, уживали книжки й папера на підстилку до спання або на піднал так, що в літі 1915 р., коли настала змога для Товариства упінути ся про свою власність, ледви що можна було вратувати. Ціле уряджене або зникло, або понівечене й знищене, діловодство представляло саму руїну. Пропали всі рахунки, статистичні відомости, сльве всі реверси й значно ушкоджені каталоги й інвентарі: частина каталогових карток і неоправленого тому інвентаря, цілий ряд аркушів із останнього запропастили ся цілком. З Академічного Дому вивезено кілька скринь ріжних перемішаних, здебільшого понищених та подертих паперів.

Тому то й годі представити дорібок бібліотеки за 1914-й рік у цілости. Щасливо переховав ся лише виказ жертв, використаний нинше в загальнім списі жертв за 1914—1920 рр., натомість годі вияснити через недостачу відповідних документів, кілька книжок і рукописів закупила бібліотека в 1914 р., та які часописи й видавництва приходили до бібліотеки того року, а також кілька томів дописано до вписаних уже давніше періодиків і кілька відложено книжок до дублетів. Не можна з тої самої причини означити також і бібліотечної фреквенції.

Єдине, що можна подати на підставі звідомлення за 1913-й рік та інвентаря (перевіривши бракуючі його аркуші з каталоговими картками й книжками на полицях), се те, що від 1 січня до 1 серпня 1914 р., поки була нормальна праця в бібліотеці, вписано нових чисел 1633 (чч. 26202—27834) у 1926 темах і випусках.

Отже, коли з днем 31 грудня 1913 р. бібліотека числила **70.238** томів, то з вибухом війни мала вона що найменше **72.164** томів.

З дарів одержала бібліотека в 1914 р. від 204 осіб і інституцій 2.645 томів і випусків. Значніші збірки дарували в с'м році: о. Ол. Стефанович 517 тт., др. Ів. Мандичевський 456 тт., О. Лисенецький 445 тт. і Т. Ревакович 351 тт. + збірку лветів. В рукописнім відділі слід відмітити архів Подільської Провісти.

II. 1915—1919 рр.

Упорядкування бібліотеки і більше-менше нормальне її ведення почалося від мая 1917 р. Перед тим (як у 1915—1916 рр.) книжки ще не були розложені після чисел і користати з бібліотеки ледви можна було з огляду на те, що пачки з книжками були перемішані. Не маючи змоги розложити книжки як слід, провізоришня помічниця п. С. Сидоровичівна зладила індекс чисел після шаф, але що за офензиви Бруслова в літі 1916 р. значна частина книжок була призначена до вивозу зі Львова й спакована в скринях, то пізніше при помочи сього індексу годі було знайти потрібну книжку.

Тимчасом в осени 1916 р. повернувшись до Львова взявше підписання, який і заходився коло урукомлення бібліотеки.

З огляду на недостачу палива й помічних сил приступити до сеї роботи можна було що йно з весною 1917 р., а поки що зінвентаризовано записану Товариству бібліотеку й архів покійного д-ра Ів. Франка, скатальоговано деякі періодики, а з давніших („Чтенія“ московські, „Извѣстія унів. св. Владимира“ й ин.) списано на картки більші праці для улекшення їх відшукування.

З весною опорожнено для канцелярії бібліотеки три кімнати, які від вибуху війни стояли не зреставровані й завалені шафами, а від мая до вересня упорядковано як основну, так і підручну бібліотеку. Ся робота забрала досить часу тому, що рівночасно мусіло ся перевіряти каталоги й інвентар. Для сього треба було розложити всі каталогові картки після чисел і при уставляваню книжок на полиці перевіряти кожду книжку з її карткою й числом в інвентарі. Працювати весь час доводилося серед надто тяжких умов задля страшних порохів, зимна то що.

Таким способом повелося усталити, яких саме книжок бракує, на які книжки нема карток (таві відразу списалося на нові картки), а також доповнити ті аркуші інвентаря, які пропали за інвазії. Пога тим справлявано різні дефекти в інвентаризації і катальогованю з попередніх літ.

По уложеню книжок на полиці і доповненю інвентаря, треба було знову каталогові картки укладати в скринки після авторів. З огляду на те, що число карток кількакратно-

перевисшає числа номерів бібліотеки, які сягають до 30.000, робота ся заняла цілу осінь. Кательоги уложено окремо після української і латинської азбуки.

Шкільний рік 1917—1918 зійшов на скательоговане періодичних видань, як тих, що зістали ся не вписані ще з р. 1914, так і новонадєвланих та дарованих до бібліотеки, а також на сортованє ріжних останків, перевезених із Академічного Дому. Сих останків перевезено, як згадано вше, кілька скринь і от з цілої купи ріжного смітя доводило ся вибирати заціллі реверси або кательогові картки, матеріяли етнографічної комісії то що. Досі через недостачу помічного персоналу вдало ся переглянути лише частину сих останків.

Від падолиста 1918 р. до середини вересня 1919 р. через відєутність завідателя, який виїхавши зі Львова на коротку відпустку міг вернути аж по 11-тьох місяцях, праця в бібліотеці звела ся до відбираня й видаваня книжок. Провадив її проф. М. Тершаковець.

Тільки перед самим поворотом бібліотекаря поручив Виділ заняти ся бібліотекою членови бібліотечної комісії дру Б. Барвінському, під доглядом котрого два возні університетської бібліотеки переложили протягом вересня—падолиста упорядковані і розложені після чвєсє іще в 1917 р. книжки з одної шафи до другої після вишого пляну. Проф. М. Тершаковець узяв на себе укладанє списаних давнійше кательогових карток бібліотеки пок. І. Франка в поазбучнім порядку, а підписаний бібліотекар поза видаванєм і відбиранєм книжок докінчував по повороті основну працю упорядкованя: упорядкував реверси, зладив списе бракуючих у бібліотеці книжок, до яких реверси пропали, упорядкував часописні збори й перевірів ряд періодичних видавництв, доповнивши по змозі що бракувало з дублетів, та дописав в інвентарі й кательозі під давнійші числа відповідні нові впливи.

Набутки бібліотеки в обговорюваних воєнних роках були досить великі, головно завдяки кільком значнійшим дарам. З кінцем 1916 р. одержало Товариство в спадку по дру І. Франкови його цінну бібліотеку й архів, які разом дають 6983 номери, в 1918 р. одержало Товариство також у спадку

значно меншу, але також дуже цінну (головно завдяки масі відбиток), фахову бібліотеку проф. Ю. Медвецького (1964 номерів). В тім самім році пожертвувала Товариству п. М. Олесницька бібліотеку свого мужа, бл. п. дра Ю. Олесницького (2450 номерів). З вищих жертводавців мусимо вичислити тут іще дра І. Зілинського (2406 номерів), дра І. Курівця (1030 номерів), наслідників покійного с. П. Крип'якевича (795 номерів), радн. Ол. Барвінського (576 тт. і виш.), університет у Бреславі (566 нум.) і проф. В. Білецького (467 тт.).

В цілі успішнішого комплексування бібліотеки містила управа по українських часописах цілої України відповідні заклики й відозви до громадянства, а також звертала ся безпосередно, особисто або листовно, до різних людей і інституцій. Головно завдяки сим заходам повело ся бібліотеці зібрати численні часописи й інші друки, українські й чужі, з воєнного часу.

Цифрово всі набутки бібліотеки представляють ся так:

1) Куплено 581 томів і вишуків.

2) З обміну прийшло 795 тт. і виш. (з того: а) від 62-ох наукових інституцій 776; б) від приватних людей 19 томів і виш. + цінний архів рукописів, листів і др. друків від д. Вол. Левницького (Вас. Луквича) (в 1916 р.).

3) Дарували 150 осіб і інституцій 19.096 тт. і виш., отже разом вилинуло до бібліотеки протягом 1915—1919 рр. **20.472** тт. і виш. Рукописний відділ збагатив ся, крім згаданого вище архіва дра І. Франка (523 номери), архівом Української Громади в Імнді й кількома меншими дарами.

З того до дублетів відкинено 1316 тт. і виш., виписано під новими 33 числами (від 27835 до 27867) 46 тт. і виш. і дописано до старих 1163, себто зінвентаризований приріст виносив разом 1209 тт. так, що з кінцем 1919 р. бібліотека, не числячи магазину невписаних іще впливів, зросла що найменше до **73.373** томів.

Які шкоди потерпіла бібліотека через війну, годї усталити з огляду на затрачене реверсів, але одно можна констатувати, що дійсні воєнні шкоди в книжках незначні, бо пе-

реважна більшість книжок, яких нема в бібліотеці і на які нема реверсів, се не воєнна пропаша. Се визначені ще перед війною книжки, які годі вважати за неповоротну пропашу для бібліотеки. Потрохи люде їх вертають і з наступленням нормальних відносин треба сподівати ся, що більшість їх таки верне до бібліотеки. Очевидно, деякий % пропаде і годі буде доходити шкоди задля браку реверсів. Се й буде посередня шкода для бібліотеки від війни, а безпосередня, кілько можна було сконстатувати — мінімальна. Треба припускати, що до сього в значній мірі причинив ся той стан бібліотеки, в яким її застала війна: серед купи звязаних пачок і браку на місці каталога годі було найспритнішому аматорови чужої власности вибрати щось собі до вподоби, а брати першу ліпшу книжку, або вивозити цілу бібліотеку наїзникам не усміхало ся.

За те далеко діткливоїші страти поніс рукописний відділ через загибель усіх тих зборів, що полишили ся в Академічнім Домі. Цілої страти годі на разі усталити задля браку спису, який правдоподібно теж пропав, але дещо можна сконстатувати, як от пропашу значної частини переписки О. Кониського в справі життяпису Шевченка, початкового тому протоколів Наукового Товариства, астрологічних творів О. Федьковича, депозитів Л. Українки й Е. Чикаленка.

Цілість утрат може означити хіба б. управитель бібліотеки І. Кривецький, котрий провадив рукописний відділ і добре його знав.

III. 1920 р.

В 1920 р. праця в бібліотеці вела ся по давньому в трьох напрямках: а) обслуговуваню читаючої публіки; б) поладженю біжучих справ (комплетоване, інвентаризація вилвів і т. п.) і в) дальшій упорядковуваню бібліотеки.

Хоча з причини недостачі місця й засобів бібліотека, як і в попередніх воєнних роках, була закрита для ширшої публіки, всеж таки виїмково користало з неї, визначаючи книжки до дому або працюючи в самій бібліотеці, значне число осіб, головно з кругів самого Наукового Товариства. Годі було цілком закрити бібліотеку, хоч як се ві тяжко відбивало ся на

внутрішній бібліотекарській роботі. Що йно від 1 цвігня до кінця року мав управитель до помочи все якогось дістара, але на жаль з причини малої платні ні один із них не зістав на стало при бібліотеці, а спішив при першій-ліпшій нагоді полишити бібліотеку, знайшовши красшви заробіток де інде. Завдяки сьому з чотирьох бібліотечних помічників, які за чергою зміняли ся один по другім: М. Смішко, Ю. Полянський, О. Навроцький і В. Огоновський, не лишив ся в бібліотеці в 1921 р. ніхто. Всеж тави, не зважаючи на сю постійну зміну помічного персоналу й потребу кожного разу заправляти нового дістара в бібліотечній роботі, вдало ся Управі значно посунути на перед справу впорядкованя бібліотеки. Дуже спинював сю справу досі також брак відповідного урядження — шаф, полиць і т. в., які пропали в часі інвазії. Аж з кінцем літа дістала бібліотека змогу направити кілька шаф, які від часу інвазії стояли без полиць. Се очевидно улєкшило порадкованє.

Головну увагу при впорядкованю звернено в минулім році знову таки на тяглі видавництва — перевірене й докомплетованє їх із нових впливів або дублетів. Таким способом перевірено цілий ряд періодичних видавництв, як напр. Українську Видавничу Спілку, Товариство Педагогічне, ріжні Просвітні видавництва, Общество Качковського, статуты й звідомлення ріжних товариств, то що, а також ряд часописей і наукових видавництв. При сій нагоді висортовано з бібліотеки ряд зайвих дублетів і триплетів, стягнуено значну скількість однакових періодиків і збірних видань, записаних під ріжними числами, під одно. Всього таким чином висортовано з бібліотеки 500 нумерів, які по части заступлено новими.

Протягом літа в сій цілі переглянув управитель цілви значний бібліотечний маґазин дублетів і впливів і для улєпшеня дальшої роботи посортував його на кілька відділів, а саме: I. Дублєти на: 1) книжки і брошури в українській мові; 2) українські часописи (газети й журнали); 3) *Ukrainica* в чужих мовах; 4) статуты й звідомлення. II. Впливи: 1) книжки, які треба буде вписати в першу чергу (*Ukrainica* й инші важніші видавця) й 2) книжки, з вписуванєи яких можна зачекати до красшого часу, коли настануть нормальні відносини бібліотечної праці. З сього всего цілком переви-

рено всі звідомлення й статуту, чужі часописи та деякі інші таглі видавництва й приступлено до перевірення українських часописей.

Цифрово набутки й праця в бібліотеці представляли ся в 1920 р. так:

1) Куплено 97 томів і випусків.

2) З обміну прийшло: 2365 томів і випусків + збірка дрібних друків, часописей та рукописей (з того: а) від 27-ми наукових інституцій і видавництв 123; б) від приватних людей: 2242 томів і випусків (в тім 21 стародруків, між ними один інкунабул) + збірка дрібних друків і часописей і збірка рукописей (між ними архів бувшого редактора „Діла“ Ів. Белея).

3) Дарували 132 особи й інституції 2144 томів і вип., 10 мап + кілька збірок дрібних друків і часописей та рукописей (в тім один архів від Українського Краєвого Комітету помочи виселенцям).

Отже разом вплинуло до бібліотеки протягом 1920 р. **4.606** томів і випусків, 10 мап і кілька збірок дрібних друків (афіш, відоав, програм то щ.), часописей і рукописей.

До сеї цифри треба ще очевидно додати ті 82 номери часописей, які одержувала бібліотека. Частина сих часописей приходила до бібліотеки безпосередно від редакцій — се головню краєві українські видавництва, а частину дарували приватні люди, або редакції обох наших львівських українських дневників, головню „Впереду“. На жаль всі заграничні часописи за парюю виімків некомплетні. У низше поданім списі не вчислені тільки некомплетні збірки польських газет, головню галицьких, дарованих бібліотеці ред. „Впереду“ і „Українським Горожанським Комітетом“ і ще не розібраних.

До дублетів протягом року відкинено 4 279 томів і випусків, вписано під новими 150 числами (від 27.868 до 28.017 включно) 188 томів і випусків і дописано до старих 1.882, себто цілий (зінвентаризований) приріст виносив разом 2.070 томів і випусків.

Отже з кінцем 1920 р. бібліотека, не числячи дублетів і нескатальюгованих виднів, зросла що найменше до **75.443** томів.

З дублетів у минулім році видано на обмін 361 томів та 200 кильо ріжної макулятури й продано 30 томів за 980 марок. Сї гроші разом із вирученими з оплати за реверси творять невеличку бібліотечну касу і йдуть в части на закупно книжок, а головно на ріжні бібліотечні потреби (чорнило, пера, мило, пранє рушників, то що).

Таким чином управа бібліотеки може з цілою сатисфакцією сказати, що мимо тяжких умов праці: браку помічних сил (адже в бібліотеці працювало всього дві сили і то друга лише $\frac{3}{4}$ року), браку палива і т. и., темп бібліотечної праці зовсім не обнизив ся в порівнаню з передвоєнними роками. Досить сказати, що напр. в 1913 р. при 4 сталих силах і 1 діятарі до дублетів відкинено було трохи більше над третину цифри 1920 р., а виписано й дописано о половину більше сеї цифри з невеличкою лише надвишкою.

Вол. Дорошенко.

Інституції, що прислали свої видання Товариству в 1915—1920-рр.*)

1. Amsterdam — Bibliothek de l' Université.
1) Nieuw Archief (1914—1915), 2) Revue semestrielle de Publications mathématiques (1914—1915), 3) Wiskundige Opgaven (1914—1916).
2. Amsterdam — Koninklijke Akademie van Wetenschappen.
1) Proceedings of the Section of Sciences (1916—1917), 2) Verslagen en Mededeelingen der Afdeeling Letterkunde (1917).
3. Anvers — Academie Royale d' Archeologie de Belgique.
Bulletin (1919).
4. Αθήναι — Ἐθνικὸν καὶ καποδιαστρικὸν Πανεπιστήμιον τῆς Ἑλλάδος.
Ἐπιστημονικὴ ἔκθεσις (1913—1917).
5. Berlin — Gesellschaft für Anthropologie, Ethnologie und Urgeschichte.
Zeitschrift für Ethnologie (1915—1917, 1919).
6. Berlin — Gesellschaft für Heimatkunde der Provinz Brandenburg.
Brandenburgia (1915—1917).
7. Boulder — The University of Colorado.
Bulletin (1915).
8. Braunschweig — Deutsche physikalische Gesellschaft und Deutsche Gesellschaft für technische Physik.
Physikalische Berichte (1920).
9. Breslau — Schlesische Gesellschaft für Volkskunde.
Mitteilungen (1915—1916).

*) В скобках подаємо, за який рік одержала бібліотека Товариства відповідне виданє.

10. **Bruxelles — Société de Bollandistes.**
Analecta Bollandiana (1920).
11. **Budapest — Magyar Tudományos Akadémia.**
Nyelvtudomány (1914—1915).
12. **Budapest — Magyar Néprajzi Társaság.**
Ethnographia (1915—1917).
13. **Budapest — Magyar Történelmi Tarsulat.**
Századok (1915—1916).
14. **Budapest — Königl. Ungarische Geologische Reichs-Anstalt.**
1) Jahresbericht (1914—1916), 2) Mitteilungen (1915—1916).
15. **Budapest — Magyar Nemzeti Múzeum, Néprajzi Osztálya.**
Ertesítője (1914).
16. **Budyšin — Matica Serbska.**
Časopis (1915 i 1917).
17. **Bukarest — Academia Româna.**
Analele. Seria II (1913—1916).
18. **Cambridge — Philosophical Society.**
1) Proceedings (1920). 2) List of Fellows (1920).
19. **Cambridge, Mass. — Peabody Museum of American Archeology and Ethnology.**
Papers (1917).
20. **Christiania — Kongelige Frederiks Universitet.**
1) Aarsberetning (1913—1914), 2) Universitets-Bibliotekets Aarbok (1901—1914), 3) Universitetsbibliotekets Aarsberetning (1915).
21. **Christiania — Videnskapsselskapet.**
1) Forhandlingar (1915—1916), 2) Skrifter (1914—1915).
22. **Danzig — Westpreussischer Geschichtsverein.**
1) Mitteilungen (1914—1918, 1920), 2) Zeitschrift (1916, 1918, 1920).
23. **Dorpat — Naturforscher-Gesellschaft.**
Sitzungsberichte (1918—1919).
24. **Dresden — Verein für Erdkunde.**
Mitteilungen (1915).
25. **Elberfeld — Verein für rheinische und westfälische Volkskunde.**
Zeitschrift (1915—1919).
26. **Frankfurt a. M. — Physikalischer Verein.**
Jahresbericht (1915—1917).
27. **Göteborg — Högskola.**
Göteborgs Högskolas Årsskrift (1912—1918).
28. **Göttingen — Königl. Gesellschaft der Wissenschaften.**
Nachrichten (3 cepü) (1914—1920).
29. **Graz — Historischer Verein für Steiermark.**
Zeitschrift (1915—1918).
30. **Hamburg — Museum für Völkerkunde.**
Bericht (1914—1916).
31. **Heidelberg — Historisch-philosophischer Verein.**
Neue Heidelberger Jahrbücher (1914—1919).

32. Helsingfors — Société Finno-Ougrienne (Suomalais Ugrilaisen Seura).
1) Journal (1915—1920), 2) Memoires (1915—1920).
33. Helsingfors — Societas Scientiarum Fennica.
1) Förhandlingar (1914—1920), 2) Bidrag till k nnedom af Finlands Natur och Folk (1919).
34. Igl  — Ungarischer Karpatenverein.
Jahrbuch (1915—1917).
35. Kiel — Königl. Universitäts-Bibliothek.
1) Chronik (1914—1916), 2) Reden (1915—1916).
36. Ки в — Українське Наукове Товариство.
1) Записки (1915—1917), 2) Зб рники, 3) Україна (1914 i 1917).
37. Lancaster. Pa. — Редакція „Annals of Mathematics“.
Annals of Mathematics (1915—1916, 1918—1919).
38. Leipzig — Sächsische Akademie der Wissenschaften.
Berichte über die Verhandlungen der philol.-hist. Klasse (1914—1919).
39. Leipzig — Fürstlich Jablonowski'sche Gesellschaft.
Jahresbericht (1916—1917).
40. Льв в — Towarzystwo ludoznawcze.
Lud (1915, 1918).
41. Льв в — Towarzystwo literackie im. Mickiewicza.
Pami tnik literacki (1915—1917).
42. Льв в — Towarzystwo Miłośników przesz ci Lwowa.
1) Biblioteka Lwowska (1919), 2) Sprawozdanie.
43. Льв в — Polskie Tow. przyrodników im. Kopernika.
Kosmos (1914—1915).
44. Льв в — Редакція „Przegląd prawa i administracyi“.
Przegląd prawa i administracyi (1915—1916, 1918).
45. Mantova — R. Accademia Virgiliana.
Atti e Memorie (1914—1917).
46. Mexico — Sociedad Cientifica „Antonio Alzate“.
Memorias y Revista (1920).
47. München — Landesverein f r Heimatschutz.
Bayerischer Heimatschutz (1915—1920).
48. München — Königl. Akademie der Wissenschaften.
1) Abhandlungen (2 cepl ) (1915—1918), 2) Festreden (1914—1916), 3) Jahrbuch (1914—1915, 1917), 4) Sitzungsberichte (1915—1917).
49. Neuchatel — Musée Ethnographique.
Rapport Annuel (1917).
50. New-York — American Geographical Society.
Bulletin (1914).
51. New-York — American Mathematical Society.
1) Bulletin (1914—1915), 2) List of Officers and Members (1915).
52. Pozna  — Historische Gesellschaft für die Provinz Posen.
Zeitschrift (1919).
53. Pozna  — Towarzystwo przyjaci w nauk.
1) Album zabytk w przedhistorycznych Wielkiego Ksi stwa Pozna -

- skiego (1914—1915), 2) Roczniki (1915—1918), 3) Materiały wydziału teologicznego (1917—1918), 4) Zapiski muzealne (1917), 5) Ишти видања (1917—1918).
54. Praha — Národopisné Museum Česko-Slovanské.
Národopisny Věstník Česko-Slovanský (1915—1918).
55. Praha — Jednota Českých Filologů.
Listy filologické (1916—1918).
56. Praha — Jednota českých matematiků.
Časopis (1915—1916).
57. Praha — Král. Česká Společnost Nauk.
1) Věstník (2 cepii) (1915—1917), 2) Vyroční zprava (1917), 3) Jahresbericht (1915—1917), 4) Ишти видања (1916).
58. Praha - Vršovice — Valdesovo Museum knoflíků a šatních spinadel všech způsobů a dob.
1) Zprávy (1917—1918), 2) Berichte aus dem Knopf-Museum Heinrich Waldes (1917—1918).
59. Sarajevo — Bosansko-hercegov. Zemaljski Muzej.
1) Glasnik (1917), 2) Voda kros zbirke muzeja (1914—1916).
60. Sendai — Kaiserlich-Japanische Universität.
Arbeiten aus dem anatomischen Institut (1918—1920).
61. Stockholm — Nordiska Museet.
Fataburen (1915—1919).
62. Stockholm — Nyfilologiska Sällskapet.
Studier i Modern Språkvetenskap. (1917).
63. Tokyo — Kaiserlich Japanische Universität.
Mitteilungen aus der medizinischen Fakultät (1915—1919).
64. Upsala — Kongl Humanistiska Vetenskaps-Samfundet.
1) Arbeten (1916—1918), 2) Ekonomisk Tidskrift (1915—1916), 3) Eranos (1914—1916), 4) Skrifter (1914—1917), 5) Upsala Läkareförenings Förhandlingar (1915—1918), 6) Upsala Universitets Årsskrift (1914—1915).
65. Upsala — Geological Institution of the University.
Bulletin (1915, 1917).
66. Wien — Akademie der Wissenschaften.
1) Almanach (1913—1917), 2) Anzeiger (2 cepii) (1917, 1919—1920), 3) Archiv für österreichische Geschichte (1915), 4) Denkschriften (1915—1919), 5) Mitteilungen der Erdbeben-Kommission (1916—1917), 6) Sitzungsberichte (5 cepii) (1914—1919).
67. Wien — Anthropologische Gesellschaft.
Mitteilungen (1914—1920).
68. Wien — Редакция „Mitteilungen zur jüdischen Volkskunde“.
Mitteilungen zur jüdischen Volkskunde (1916, 1919).
69. Wien — Verein für österreichische Volkskunde.
Zeitschrift (1916—1919).
70. Wien — Vereinigung der österreichischen Richter.
Österreichische Richter-Zeitung (1916—1918).
71. Wien — Präsidium des Abgeordnetenhauses.
Stenographische Protokollé, Anträge und Beilagen (1917—1918).

72. Wien — Zentralanstalt für Meteorologie und Geodynamik.
Jahrbücher (1915).
73. Zagreb — Jugoslovenska Akademije Znanosti i Umjetnosti.
1) Izvješća (1916—1917), 2) Ljetopis (1915—1917), 3) Rad (1915—1917),
4) Starine (1916), 5) Zbornik za nar. život (1915—1917).
74. Zagreb — Hrvatsko Prirodoslovno Društvo.
Glasnik (1915—1917).
75. Zagreb — Kr. Hrvatsko - Slavonsko - Dalmatinski Zemalski
Arkiv.
Vjesnik (1915—1917).
-

Часописи,

які діставала бібліотека в 1915—1920 рр.*)

Бережани.

1. *Бережанський Вістник* (1919).

Бересте.

- *2. *Вістник Холмського губерніяльного Староства* (1918).
- *3. *Мир* (1918).

Берлін.

4. *Призывъ* (1919).

Біла.

- *5. *Рідне Слово* (1917—1918).

Будапешт.

- *6. *Negyila* (1916).
7. *Ukraine* (1919).
8. *Ukrania* (1916).

Варшава.

- *9. *Bulletin Polonais* (1920).
10. *Варшавское Слово* (1920).
- *11. *La Concorde* (1920).

*) В скобках поданий рік, зіркою зазначені надслані, двома — куплені; решта — даровані приватними людьми. З останніх вичислені тільки ті, що є в комплекті або числять більшу скількість чисел. Поза списком лишилися ті часописи, з яких є лише кілька поодиноких чисел. Одноіменні часописи, що змінювали місце виходу, мають самостійне число лише раз (пор. 33 і 102а і т. д.).

- *12. *Przymierze* (1920).
- 13. *Rząd i Wojsko* (1920).
- 14. *Свобода* (1920).
- *15. *Син України* (1920).

Вецлр.

- *16. *Просвітний Листок* (1916).
- *17. *Громадські Думка* (1917—1918).

Вильео.

- *18. *Беларуска: Думка* (1919).
- 19. *Беларускае Жыцьцё* (1919).
- 20. *Нотан* (1916—1918).
- *21. *Крупіса* (1919—1920).
- 22. *Незалежная Беларусь* (1919).
- *23. *Незалежная Думка* (1920).

Винниця.

- 24. *Вісти Вінницького Союзу Споживчих Товариств* (1918).
- 25. *Робітничя Газета* (1918).
- 26. *Україна* (1920).
- 27. *Хвиля* (1920).

Відень.

- *28. „*Борітеся — поборете!*“ (1920).
- *29. *Боротьба* (1920).
- *30. *Відродження України* (1918).
- *31. *Вістник Союзу визволення України* (1914—1918).
- *32. *Боля* (1919—1920).
- 33. *Діло* (1914—1915).
- *34. *На переломі* (1920).
- *35. *Недѣля* (1916—1918).
- *36. *Нова Доба* (1920).
- 37. *Пільна Часопись* (1915—1917).
- *38. *Праця* (1918).
- 39. *Свобода* (1915).
- *40. *Сміх* (1920).
- *41. *Ukrainische Blätter* (1918).
- 42. *Ukrainische Korrespondenz* (1917—1918).
- *43. *Ukrainische Nachrichten* (1914—1917).

44. *Ukrainische Rundschau* (1915—1916).
 45. *Ukrainisches Korrespondenzblatt* (1914—1916).
 *46. *Український Прапор* (1919—1920).
 47. *Часопись для підобицирів* (1916—1918).

Вінніпеґ.

48. *Канадійський Українець* (1919).
 49. *Канадійський Фармер* (1919).
 50. *Український Голос* (1919—1920).
 51. *Українські Робітничі Вісти* (1919—1920).

Городно.

52. *Беларускае Слова* (1920).

Джерви Сіти.

53. *Свобода* (1915, 1919—1920).

Дрогобич.

54. *Дрогобицький Листок* (1919).

Едмонтон.

55. *Канадієць* (1919).

Житомир.

56. *Українське Слово* (1920).

Жовква.

- *57. *Місіонар* (1916—1917).

Зальцведель.

- *58. *Вільне Слово* (1916—1918)
 *59. *Шлях* (1919—1920).

Збараж.

60. *Збаражське Слово* (1919).

Здолбунів.

61. *Дзвін* (1919).

Золочів.

62. *Золочівське Слово* (1918—1919).

Кажінка Струмилова.

63. *Ковацький Голос* (1918—1919).

Камянець.

64. *Воля* (1919).

65. *Наш Шлях* (1919—1920).
66. *Нова Україна* (1919).
67. *Подольський Край* (1920).
- 67а. *Робітнича Газета* (1919).
68. *Слово* (1920).
69. *Стрілець* (1919).
70. *Трудова Громада* (1919—1920).
- 70а. *Україна* (1919—1920).
71. *Українська Старовина* (1919).
- 71а. *Українське Слово* (1919).

Київ.

72. *Боротьба* (1917—1918).
73. *Відродження* (1918).
74. *Вільна Українська Школа* (1917 - 1918).
75. *Вісти з Української Центральної Ради* (1917).
76. *Вісти Київського Губ. Виконавчого Комітету* (1917).
- **77. *Голосъ Живни* (1918).
- **78. *Книгарь* (1917 - 1918).
- *79. *Літературно-Науковий Вістник* (1914, 1917—1918).
- **80. *Малая Русь* (1918).
81. *Наша Думка* (1918).
- **82. *Наше Минуте* (1918).
83. *Нова Рада* (1917 - 1919).
- **84. *Родная Земля* (1918).
85. *Самостійник* (1918).
86. *Трибуна* (1919).
87. *Трудова Республіка* (1919).
88. *Україна* (1919).
89. *Українська Ставка* (1919).
90. *Шлях* (1918).

Коломня.

91. *Новини* (1919).
92. *Покутський Вістник* (1918—1919).

Копенгага.

93. *Bulletiner fra del Ukrainske Pressebureau* (1919).

Косів.

94. *Чорногора* (1919).

Луцьк.

95 *Наш Голос* (1920).

Львів.

*96. *Будучина* (1918).*97. *Вістник законів і розпоряджень краєвиж* (1916—1917)*98. *Вперед* (1919—1920).*99. *Gazeta Lwowska* (1918).*100. *Господарська Часопись* (1917—1918, 1920).*101. *Громадська Думка* (1920).*102. *Громадський Голос* (1916).*102а. *Діло* (1915—1918).*103. *Життя й Мистецтво* (1920).*104. *Залізничник* (1918).*105. *Земля і Воля* (1920).*106. *Лікарський Вістник* (1920).107. *Львовское Военное Слово* (1914—1915).*108. *Народна Часопись* (1918).*109. *Наша Мета* (1919—1920).*110. *Наша Праця* (1918).*111. *Наша Школа* (1916—1918).*112. *Нива* (1920).*113. *Нова Рада* (1919—1920).*114. *Новий Час* (1918).*115. *Обнова* (1920).*116. *Ostgalizische Feldzeitung* (1917—1918).*117. *Правда* (1920).118. *Прикарпатская Русь* (1914—1915, 1919—1920).*119. *Пробій* (1919—1920).*120. *Професіональний Вістник* (1920).*121. *Рідний Край* (1920).*122. *Світ* (1917—1918).*123. *Світ Дитини* (1920).*123а. *Свобода* (1915—1918).*124. *Службовик* (1920).*125. *Українська Думка* (1920).*126. *Українське Слово* (1915—1918).

*127. *Учительське Слово* (1916, 1920).

*128. *Шляхи* (1916—1918).

Льованна.

*129. *Revue Ukrainienne* (1915).

130. *Ukraine* (1915—1920).

Мек-Кіспорт.

131. *Просвіта* (1920).

Мінськ.

*132. *Беларусь* (1919—1920).

133. *Руль* (1920).

134. *Саха* (1920).

Москва.

135. *Промінь* (1916—1917).

136. *Украинская Жизнь* (1916—1917).

Нью-Йорк.

137. *Молот* (1920).

138. *Робітничий Вістник* (1919).

139. *Січові Вісти* (1918).

140. *Українські Щоденні Вісти* (1920).

Одеса.

141. *Вільне Життя* (1918).

142. *Молодая Украина* (1918).

**143. *Степ* (1916).

Олександрівськ.

144. *Січ* (1918).

Париж.

*145. *L' Europe Orientale* (1919—1920).

146. *Послѣднія Извѣстія* (1920).

*147. *France et Ukraine* (1920).

Перемишль.

*148. *Наш Голос* (1919).

*149. *Українська Робітнича Газета* (1918—1919).

150. *Український Голос* (1919—1920).

Пітсбург.

151. *Народне Слово* (1920).

152. *Союз* (1920).

Прага.

153. *Воля Росії* (1920).
 154. *Русское Дѣло* (1920).
 155. *Славянская Заря* (1920).

Прудентополіс.

156. *Праця* (1920).

Радивилів.

- 156a. *Дзвін* (1919).

Рапштат.

- *157. *Розсвіт* (1916—1918).

Рівне.

- 157a. *Робітнича Газета* (1919).
 157b. *Українське Слово* (1920).

Ростов на Дону.

158. *Привыз* (1917).

Рудки.

159. *Громадська Думка* (1919).

Самбір.

160. *Наддністрянські Вісти* (1918—1919).

Скрентон.

161. *Народня Воля* (1919—1920).

Сокаль.

162. *Голос з над Буга* (1918—1919).

Софія.

- *163. *Робітничий Прапор* (1915).
 164. *Українсько-Български Прѣгледъ* (1919—1920).

Станіславів.

165. *Вістник державних законів і розпорядків Західної Области Української Народної Республіки* (1919).
 166. *Вістник державного Секретаріату військових справ* (1919).
 167. *Воля* (1919).
 **168. *Їжак* (1920).
 169. *Народ* (1919).
 170. *Нове Життя* (1919).

171. *Република* (1919).
 172. *Републіканець* (1919).
 172а. *Свобода* (1919).
 172б. *Україна* (1920).
 173. *Українське Слово* (1920).
 173а. *Стрілець* (1919).

Староконстантинів.

- 173б. *Українське Слово* (1920).

Стрий.

174. *Стрийський Вістник* (1918—1919).
 174а. *Стрілець* (1919).

Тарнів.

- *175. *Народня Справа* (1920).
 176. *Поступ* (1920).

Тернопіль.

- 176а. *Вістник державного Секретаріату військових справ*
 (1918 - 1919).
 177. *Голос Поділля* (1918).
 178. *Український Голос* (1918—1919).
 179. *Українські Вісти* (1919).

Торонто.

180. *Заморський Вістник* (1920).

Ужгород.

- *181. *Господарь* (1920).
 *182. *Народь* (1920).
 *183. *Наука* (1918, 1920).
 *184. *Наша Оборона* (1920).
 *185. *Русинь* (1920).
 *186. *Руська Нива* (1920).
 187. *Русская Земля* (1919).

Філадельфія.

188. *Америка* (1919—1920).

Фрайштадт, Гор. Австрія.

- *189. *Роввага* (1915—1918).

Холм.

190. *Наше Життя* (1920).

Чернівці.

*191. *Боротьба* (1918).

192. *Воля Народу* (1919 -- 1920).

Чикаго.

193. *Оса* (1919).

194. *Україна* (1919—1920).

Дари до бібліотеки в 1914—1920 рр.

Не числячи збірок некомплетних часописей і рідких листкових та взагалі дрібних друків, усі дари цфорово представляють ся так: В 1914 р. дарували 204 особи і інституції: 1) 2.645 томів і випусків; 2) 4 маш; 3) 1 архів; 4) 7 більших збірок рукописей і 5) 13 окремих рукописей (документів, листів і т. п.); в 1915—1919 рр. дарувало 150 осіб і інст.: 1) 19.096 тт. і вип.; 2) 1 мапу; 3) 2 архіви; 4) 6 зб. рукоп. і 5) 3 окр. рук.; в 1920 р. дарували 132 особи і інст.: 1) 2.144 тт. і вип.; 2) 10 мап; 3) 1 архів; 4) 8 зб. рук. і 5) 20 окр. рук.

Наше з огляду на економію подаємо загальний спис усіх жертводавців, при чім розстріленим друком зазначені назвища тих жертводавців, які дарували не лиш в однім якимсь році й яких дари зложені разом. При львівських жертводавцях місцевість не зазначена.

Айхельбергер, Іван 37 + зб. часоп. — Александрович (Київ) 34 + зб. др. др. — Алчевська, Христя (Харків) 1 + зб. нових рукоп. — Андрохович, А. 1. — Анічков, Е. проф. (Спб.) 1. — Антонець, Г. (Волочиска) одно число час. (Ševčenkiana). — Антонович, Дмитро (Київ) 2. — Архивъ, Сенатскій (Спб.) 2. — Бабюк, А. 2. — Багалій, Д., проф. (Харків) 1. — Баран, М. 109. — Баран, Ст., Др. 4. — Барвінський, Б., Др. 45 + зб. др. др. — Барвінський, В. проф. (Харків) 2. — Барвінський, О. радн. 613. — Барияк, Ол., Др. зб. док. — Батюк, Д. (Жабб - Бистрець) 2. — Бачинський, Гіляр, Др.

(Коломия) зб. листів. — Бачинський, Євген (Женева) 1. — Белегай, М. (Вінніпет) зб. часоп. — Березинський, А. 13. — Вид. „Бистриця“ (Станіславів) 17. — Вид. „Бібліотека, Всесвітня“ 2. — Вид. „Бібліотека, Всеукраїнська“ 1. — Бібліотека, Городська Публична (Київ) 1. — Вид. „Бібліотеки для русскої молодіж“ (Коломия) 2. — Біднов, В. (Катеринослав) 3. — Білецький, Василь, проф. 469 + зб. листів і рукоп. проповідей. — Благодір, Ол. 20 + зб. часоп. — Бобвляк, Р. ученик III а кл. філії акад. гімн. у Львові 5. — Борщак, Ілля (Париж) 2. — Бочковський, Гіполіт (Прага) 8 + зб. часоп. і др. др. — Бригідер, В. 1. — Будзиновський, В. 17. — Буняк, Порфір 3 + зб. часоп. і др. др. — Буцманюк, проф. 15 + др. др. — Бюро, Пресове українське (Париж) 1. — Бюро, Статистичне м. Львова 1. — Василів, А. (Вороніж) зб. др. др. — Вид. ОО. Василяни (Жовква) 53 + зб. др. др. — Вацк, С. 2. — Величко, Д. (Станіславів) 50. — Весоловський, Василь 9 + 3 рук. + зб. часоп. з 1914-15 рр. — Весоловський, Ярко, ученик акад. гімназії, др. др. — „Видавництво Людове“ 1. — „Видавництво, Мужичьке“ (Коломия) 1. — Wyzdial kulturalno-oswiatowy przy Związku Sejmików powiatowych (Варшава) 1. — Виділ краєвий 10. — Вировий, Євген (Берлін) 20. — Витвицький, Ст., Др. 1. — Вінковський, В. 94 + зб. часоп. — Ред. час. „Вісти, Канадійські“ (Вінніпет) 2 + зб. др. др. — Возняк, Іван 2. — Возняк, М. проф. 91 + зб. часоп. і др. др. — Войчак (Підгайчики) зб. др. др. — Волощак, А. (Прага) 1. — Ред. час. „Воля, Народзя“ (Скрентон, Па) 1. — Вошак, А. 85. — Ред. час. „Вперед“ 120 + зб. часоп. і др. др. — Вид. „Гайдамаки“ (Нью-Йорк) 17. — Гайдучок, Степан 5 + 2 числа часоп. + 3 др. др. — Галуциньський, М. проф. 94 + 3 др. др. — Галуциньський, Т. Др. 1. — Гаморак, Нестор, Др. (Львів, Камянець) 10 + зб. часоп. — Ганкевич, Лев Др. 63 + 1 док. — Гапак, Антін 5. — Гарецкі, М. (Вільно) 1. — Гвоздак, Е. (Скрентон, Па) 1. — Герасимович, І. (Вікно) 1. — Герасимович, Сильвестер 1 + 1 відова. — Глїбовицький, С., о. (Броди) 29. — Гнатюк Вол. 36 + зб. час., др. др. і нових рукоп. — Гнида, І. (Вінніпет) 1. — Ред. час. „Голос, Громадський“ 2 + зб. др. др. — Ред. час. „Голосъ Народа“ 1. — Голубець, Микола, журналіст 10. — Голубець, М., дяр. переплетні 2. — Горбачев-

ський, Ангін, Др. 1. — Горбовий, М. (Косів) зб. часоп., відов і афш. — По покійнім о. Е. Горницьким (Рава Руська) 72. — Горощко, І, 2. — Тов. „Господар, Сільський“ 29. — Гребеняк, Вол. 2 + 1 нова рукоп. — Грицак, М. проф. 2. — Гришко, В. (Скрентон, Па) 3. — Грінченко, Марія (Київ) 5. — „Громада, Українська“ (Гмінд) (через дра Л. Ганкеввча) архів. — „Громада, Учительська“ 1. — „Група помощи Русской и Украинской Партии Социал. Революционеров“ (О. Саigus, Америка) 3 др. др. — Грушкевич, Яр. Др. (Станіславів) 180 + зб. часоп. і др. др. — Гудай, М. (Київ) 3. — Гуца, Д., ученик II 6 класи філії акад. гімназії у Львові 4 + 1 мапа. — Гуцало, О. (Київ) 1. — Газдайка, Петро 1 др. др. + зб. док. — Гардецька, Цецвля 5. — Герянович, В. Др. (Самбір) 5. — Дермаль, Август 1. — Дирекція бібліотеки університетської у Львові 1. — Дирекція акад. гімназії у Львові 2. — Дирекція укр. гімназії в Берегасі 1. — Дирекція укр. гімназії в Коломні 1. — Дирекція укр. гімн. в Перемишлі 4. — Дирекція укр. гімн. в Тернополі 1. — Дирекція укр. приватної гімназії в Яворові 1. — Дирекція Лицея Руського Інституту для дівчат (Перемишль) 2. — Дирекція Торговельної школи Тов. „Просвіта“ 1. — Ред. час. „Діло“ 3 + зб. часоп. і др. др. — Тов. „Дім, Руський Народний“ (Чесанів) 3. — Дніпенко, Б. 8 + 1 мапа. — Вид. „Дністер“ (Камянець) 11. — Тов. „Дністер“ у Львові 6. — Дорошенко, Вол. 208. — Дрималик, О., радн. 65. — Ред. час. „Думка, Громадська“ зб. часоп. — Ред. час. „Думка, Українська“ 1 + зб. часоп. — Дутчак, А. 1. — Дятлів, Петро (Відень) 7 + зб. переп. карток. — Єзерський, Кость' 92. — Єзерський, Ол. 28 + 2 зошити воєнних пісень. — Єнсен, Альфред, проф. (Стокгольм) 2. — Єфремов, Сергій (Київ) 4. — Жеребю, О. 6 + зб. др. др. — Ред. час. „Жянь, Холмская“ (Холм) 2. — Жук, Андрій 5. — Жуковецька, В. (Коломня) 2. — Загайкевич, Богдан (Перемишль) 17 + зб. др. др. — Зайцев, Павло (Київ) 27 + зб. др. др. — Заклинський Богдан (Жабє) 8 + зб. др. др. — Заклинський, Р. (Станіславів) 7 + збр. др. др. — Заліаняк, М. 6. — Західний, М., Др. 1 рукоп. — Ред. час. „Земля, Русская“ (Перемишль) 1. — Зілинський, Іван, Др. 2406 + зб. рукоп. — Зубрицький, Вол. (Перемишль) зб. др. др. — Зубрицький, М., о. (Мшанець) 3. — Іжицька,

М. 50. — Інститут, Соціологічний український (Прага) 1. — Інститут Ставропільський 5 + зб. др. др. з часу інвазії. — Ред. альманаху „Калина, Червона“ 2. — Калинович, Ів. (Борислав) 96 + зб. др. др. — Каліцун, В. 2. — Кандяк, Іван 16. — Карашкевич, Омелян (Коломня) 24 + зб. часоп. і др. др. — Тов. „Карпатія“ 12. — Карпінський, Плятон, о. (Острівець) зб. часоп. — Карпович, В. 4. — Каса, Подільська губерніяльна народня дрібного кредиту (Камянець) 1. — Тов. „Каса, Руска“ (Рогатин) 1. — Катамай, Дмитро 9 + 1 док. в XVIII в. — Кахникевич, К. 1 число часоп. — Кашинський, Павло (Відень) 2. — Квасниця, Іван 3. — Кивелюк, Іван 2. — Кишакевич, Й., о. 20 + зб. витпків із часоп. — Клим, Панько, Др. (Чернівці) 1. — Книгарня, Руска (Вінніцер) 3 + 1 др. др. — Тов. „Книгарня, Українська“ (Херсон) 5. — Вид. „Книгозбірня, Загальна“ (Коломня) 1. — Коваль, Генрик 4 + зб. часоп. — Коваленко-Коломацький, Гр. (Київ) 3. — Когут, В. 1 нов. рукоп. — Когут, Осип, Др. 2 числа часоп. — Козловський, Всеволод (Берлін) 1. — Колесса, Філарет, Др. 2. — Коломийченко, П. (Курськ) зб. рукоп. Sevčenkiana. — Комаров, Богдан (Одеса) 5 + зб. часоп. Sevčenkiana. — Комісаріят Українських Січових Стрільців на Волині (Володимир) 18 + зб. переп. карток. — Комітет, Український Горожанський зб. часоп. — Комітет, Український краєвий помочи виселенцям архів. — Конашевич, Вол., уч. акад. гімназії у Львові 1. — Консисторія, гр. кат. єпископська (Станіславів) 37. — Консисторія, Митрополича у Львові 1. — Ред. час. „Кооперація. Наша“ (Київ) 3. — Корнеля, А., інж. 7. — Королів, Федір 1. — Костик, Олександр 12. — Кривецький, Іван (Львів, Відень, Камянець) 57 + збр. час. і др. др. — Криловський, Іван 160. — Вид. „Криниця“ (Київ) 16. — Кринця, Біла (псевд.) 2. — Крипякевич, Іван Др. 83 + 1 рукоп. + зб. часоп. — Крипякевич, Лев 1 + зб. часоп. і відозв. — Крипякевич Іван і Лев бібліотеку свого покійного батька, о. Петра 796. — Крушельницький, А. В. (Городенна) 4. — Крушельницький, А. Л. (Долина) 1. — Кузеля, Зенон, Др. (Зальцведель) 6. — Кузьма, О., ред. „Свободи“ 1. — Кузык, Сидір 2. — Кульчицький, Радив зб. часоп. — Кирилович, З. (Коломня) 37 + 2 мап. — Куровець, Іван, Др. 1034 + зб. часоп. — Курочка, Ст., уч. III а класу філії акад. гім-

назії у Львові 9. — Кучер, Вол., Др. 6. — Кучерішка, О. 1 + зб. др. др. — Лабач, І., о. (Ввятинці, п. Заліщани) 1 + 3 рукоп. XVIII—XIX в. + зб. др. др. — Лапа, Івга (Ялта) зб. часоп. Ševčenkiana. — Лапінський, Л., уч. III а кл. філії акад. гімназії 17. — Левинський, Володимир (Женева, Баден коло Відня) 8. — Левцький, Віктор (Камінне) 3 + зб. др. др. — Левцький, Вол. Др. (член Відділу Наук. Тов.) 298 + зб. листів і др. др. — Левцький, Вол. (Луквч Вас.) (Вивинки) 14 + зб. др. др. — Левцький, Северин 7 + зб. др. др. — Левцький, Ярослав, о. 1. — Лепкий, Богдан (Вецляр) 10. — Лисенецький, О. 445. — Вид. „Ліра“ 3. — Лозинський, М., Др. 5 + зб. часоп. — Лозинський, П. 1. — Лотоцький, М. 2. — Вид. Льохнер і Любенські (Грац-Липськ) 2. — Майданюк, Осип 8 + зб. док. — Макарушка, Остап, Др. 1. — Мандичевський, Іван, Др. (Станіславів) 510. — Масляк, Волод., проф. 2. — Матвій, Василь (Харків) 1 + зб. часоп. Ševčenkiana і др. др. — Матюшенко, Борис (Київ) 1. — Медвецький, Юліян, проф. (по смерті) 1964. — Меленевський, Маріян (Льондон) 3. — Мельник, В. 2. — Микатин, В., уч. I а класи філії акад. гімназії 1 рукоп. — Михалевський, І. (Коломия) 11 афш. — Мишуга, Луць, Др. 14. — Мілянович-Попович, І. (Сараєво) 1. — Міністерство Закордонних Справ (Стокгольм) 2. — Міністерство Закордонних Справ У. Н. Р. (Тарнів) 9 чисел часоп. — Місія, українська військова в Польщі (Варшава) 3. — Могильницький, М. (Богородчань) 1. — Могілянський, М. (Спб.) зб. часоп. Ševčenkiana. — Мох, М. 25. — Мох, О. 8. — Мох, Р. 3. — Мочульський, М. 2. — Мриглодський, В. 2. — Му-драк, Юліян 18 + 1 рукоп. — Мурко, М., проф. (Грац) 1. — NN (Владикавказ) зб. др. др. — NN (Київ) зб. часоп. Ševčenkiana. — NN (Київ) зб. др. др. — NN (Катеринодар) 1 рукоп. — NN (ученик філії акад. гімназії через дра І. Крипякевича) 2. — NN (Львів) зб. док. — NN (через дра М. Кордубу) 1 рукоп. — NN (Полтава) зб. часоп. Ševčenkiana. — NN 1. — NN 2. — Накладня, Українська (Липськ) 1. — Ц. в. Намісництво у Львові 2. — Ред. часоп. „Наука“ (Ужгород) 1. — Ред. час. „Недѣля“ (Будапешт) 1. — Николишин, Дмитро (Коломия) 6. — Нискоков, М. 2. — Ред. час. „Ніва, Наша“ (Вільно) 2. — Новаковський, М. Др. 55 + 6 мап + зб. док. — Обломський (Харків) зб. часоп. Ševčenkiana + зб. рукоп. до історії

харківської української студентської громади. — Огієнко, Іван (Київ) 4. — Огоновський, Вол. 4 + 2 зб. рукоп. + зб. стрілецьких часоп. — Олесницька, Марія 2450. — Онацький, Е. (Камянець) архів Подільської „Просвіти“. — Онищук, Антін (Карлів) зб. др. др. — Опрыск, Антін 1. — Тов. „Охорони української старовина“ 1. — Охримовичева, Мінна (через проф. В. Білецького) 8. — Паламар, Григорій, Др. (Відень) 1. — Паламарчук 2. — Палашук, Федір 2. — Панейко, Василь, Др. 39 + зб. др. др. — Панкевич, Іван, Др. (Відень) 2. — Панкевичева, К. 2. — Паньківський, Кость junior 42 + 3 др. др. — Пападопулос, Хр. (Атени) 1. — Партницький, Осни, Др. (Мелітополь) 24 + 2 др. др. — Парфенова, Ольга (Полтава) зб. часоп. Ševčenkiana. — Пастернак, Ярослав 1 + зб. др. др. — Пашкевич, І. 2. — Пашкевич, Стефанія 8. — Пашкевич, Тетяна (Глухів) 3. — Петрикевич, Віктор (Черемисьль) 1. — Петрицький, Т. Коломия) 1. — Петров, А., проф. (Спб.) 1. — Пилькевич, О. (Ланьцут) 1. — Плахов, П. (Київ) 1. — Плешкевич, В., уч. II 6 кл. філії акад. гімна. 1. — Полівка, Ю., проф. (Прага) 1. — Полонені Українці (Тухоля) зб. рукоп. — Полянський, Юрко 21. — Попович, І. (Городишча) 55. — Вид. „Праця“ 2. — Прокопович-Орленко, Р. 57. — Тов. „Просвіта“ (Катеринослав) 1. — Тов. „Просвіта“ (Львів) 47. — Тов. „Просвіта“ (Ню-Джерза) 6. — Тов. „Просвіта“ (Ужгород) 3 + 1 др. др. — Прусевич, О. (Камянець) 2. — Пулюй, І. (Прага) 1. — Рада шкільна кравва 1. — Раковський, Іван, Др. (по покійнім Т. Грушкевичу) 11. — Рєвакович, Титко 351 + зб. листів і др. др. — Роздольський, Осни 3. — Рудий, А., Др. 1. — Рудович, І., о. 3 числа часоп. — Рєд. час. „Русь“ (Шітсбург) 1. — Рєд. час. „Русь, Прикарпатская“ 1. — Рєд. час. „Русь, Холмская“ (Холм) 1. — Савченко, С. (Київ) 1. — Саввич, Микола (Володимир) 5 + зб. часоп. — Салагуб, І. 1 рукоп. з XVIII в. — Рєд. час. „Самохотник“ 1. — Сванціцька, А. 1. — Сванціцький, І., Др. 67. — Рєд. час. „Свѣтъ“ (Ню-Йорк) 1. — Рєд. час. „Свобода“ (Джерза) 1. — Рєд. час. „Свобода“ (Львів) 1. — Вид. „Свобода і Право“ (Відень) 3. — Секція, Стрільська У. С. С. 1. — Рєд. час. „Ссло, Наше“ (Одеса) 6. — Сельський, Ю. 5. — Семень, В. зб. часоп. Ševčenkiana. — Сидорак, Ю. 16 + зб. часоп. і др. др. — Сімович, Василь, Др. (Раштат) 2. — Сірополко, Степан (Київ)

2. — Вид. „Скарбниця, Літературна“ 1. — Скрипчук, В. (Жовква) 1. — Книгарня „Слово“ (Катеринослав) зб. др. др. — Ред. час. „Слово, Нове“ 1 + зб. др. др. — Смаль-Стоцький, Ст., Др. (Чернівці) 1. — Солянський, В. (Камянець) 1 + зб. др. др. — Союз визволення України (Відень) 254. — Союз, Краввий Господарських Слісок 6. — Союз, Краввий Кредитовий 2. — Союз, Український Студентський 2. — „Спілка, Видавнича Русько-Католицька“ (Нова Британія, Кон.) 13. — „Спілка, Видавнича Українська“ 20. — Ред. час. „Старовина, Українська“ (Камянець) 3. — Стеблецький 1. — Степовий, В. (Катеринослав) 2. — Стефанович, Ол., о. 625 + зб. часоп. і др. др. — Стефанович, Ярослав 25 + зб. др. др. — Стрипський, Гіядор, Др. (Будапешт) зб. часоп. — Ред. час. „Стрілець“ (Камянець) 32. — Стронський 2. — Струтинський, Мих. (Відень, Львів) 14 + зб. др. др. і часоп. — Студинський, К., проф. 11 + 4 числа часоп. і 1 відозна. — Той сам (по покійнім о. К. Куніцьким) 397 + 4 маш. — Суловський, Олександр (Станіславів) 1. — Сумцов, М. проф. (Харків) 1. — Сушко, 3. 10 + зб. др. др. — Таранько, М. 11 + зб. часоп. — Тершаковець, М. проф. 11 + зб. др. др. — Тишкевич, М., граф (Париж) 19. Товариство Педагогічне Українське 12. — Товариства „Петра Могили“ і „Народний Базар“ (Черемшль) 1. — Топольницький, Д. (Самбір) 1. — Трильовський, Кирило, Др. (Яблонів) 19 + зб. др. др. — Угрин-Безгрішний, М. 2. — Ред. час. „Україна“ (Чернівці) 1. — Університет у Бреславі 566. — Університет, Державний Український (Камянець) 1. — Унсінг, Едвард (Черемшль) 4. — Ученики філії акад. гімна. у Львові (через дра І. Кришякевича) 7. — Федецький, М. 2. — Федорович, К., о. (Губичі) 18 + зб. др. др. — Федорців, Федь 14 + зб. часоп. — Федюшка, Микола 8. — Ред. час. „Feldzeitung, Ostgalizische“ 5. — Фільц, М. Др. 29 + 1 маша + зб. часоп. — Фонд, український воєнних вдовиць і сиріт 6 + 3 др. др. — Франко, Іван, Др. 6467 + архів (523 номерів). — Харламович, К., проф. (Казань) 1. — Харовюк, Давидо (Корчинці, Буковина) 1. — Ред. час. „Хвилі, Дніпрові“ (Катеринослав) 10. — Хоркавий, Михайло 1. — Хроновч, В. (на руки дра В. Щурата) зб. рукоп. — Цар, М., о. (Мавковичі) 1 лист. — Целевич, Володимир 1. — Цюрупайлович, Т. 1. — Чайків-

ський, М., Др. 15. — Чарнецький, Степан З. — Вид. „Час“ (Київ) 32. — Черниця, Л. (Москва) зб. часоп. Ševčenkiana. — Читальня українських богословів ім. Пашкевича 1. — Чмола, Іван 2. — Чубатий, М. Др. 6 + зб. часоп. і 3 др. др. — Шах, Степан 1. — Шехович, Роман 1 + 2 рукоп. з XIX в. — Шидловський, М. 1. — Шкварок, І. (Звенигород) 1. — Тов. „Школа, Українська“ (Чернівці) 1. — Ред. час. „Шлях“ (Зальцведель) З. — Шаковський, М., уч. Іа вляси філії акад. гімназії 1 + 1 рукоп. початку XIX в. — Шумицький, М. (Київ) 1. — Шухевич, Володимир, проф. 2. — Шухевич, О. (по покійнім проф. Вол. Шухевичу) 140. — Шухевич, Степан, Др. 1 старий документ. — Щербаківський, Вадим (Полтава) 1. — Щурат, Василь, Др. 207 + 9 рукоп. + зб. часоп. і старих та нових др. др. — Юркевич, Лев 1. — Яковин, І. (Волоколоск) зб. часоп. Ševčenkiana. — Якубович, В. (Станіславів) зб. рукоп. по І. Воробкевичу. — Яната, А. (Харків) 1. — Янович, В. Др. (Станіславів) 25. — Ярема, Я. (Тернопіль) 1. — Ярошенко, Вол. (Спб.) 1 + зб. часоп. Ševčenkiana. — Ярошевський, Богдан (Закопане) 2 + зб. листів. — Ясеницький, К., о. (Жовтанці) 1. — Яців (Новошвин коло Журавна) 1 рукоп. з XVII в.

Усім Ви. Жертводавцям складає Управа Бібліотеки щирою подяку за їх цінні дари.

За Управу Вол. Дорошенко.

Стан музею в 1914—1920 рр.

I. 1914—1919 р.

Першу половину 1914 р. посвятила управа́ дальшому порядкованню музею в кімнатах першого і другого поверха. Музейні експонати приміщують ся в табльотах і ново закуплених шафах. У тім часі приступлено також до виготовлення цілком нового каталога, бо старий, будучи лишень звичайним реєстром, не сповнював своїй задачі. Урядуючим управителем був тоді п. Микола Задізняк, і під його проводом працював у музею гурток молодих прихильників музейництва. В першу чергу підчеркнути тут годить ся заслуги молодого, талаповитого археолога, Волод. Гребеняка, який погіб геройською смертю на полі битви. Гребеняк уложив у табльотах археологічні збірки та зладив точний інвентар сього відділу. На жаль вибух війни припинив на довгі роки гарно почате діло.

Прихід російських військ до Галичини оставив і на музею своє тавро. Наслідком численних ревізій і перевертань уложених і змагазнованих експонатів, уягли частинному ушкодженню текстильні вироби. На кінці музей опечатали власти — так, що всяка робота в музею, чи доповнювана збірок стали фізично неможливі. Раз лишень, завдяки заходам дра І. Свянцицького, позволив генерал-губернатор на отворене опечатаних збірок для перевірення і консервації. Розуміть ся, що таке одноразове провітрене музею не могло мати великого значіння і наслідком опечатання музею замножили ся молі, які заводіяли багато шкоди, особливо в текстильнім відділі. В часі ревізій пропало кілька штук киялиців та ціла збірка гуцульських крісів і пістоль, які підлягли конфіскації як „оружя“.

Втрата ся значно відбиля ся на зовнішнім виді ловецького анарядя Гудульщяни. Міль, яка загніздила ся тоді серед килимів, не дала ся довго винищити наслідком продовжуваня війни у Галичині. А шкода через се повстала просто невіджалувана, бо ся збірка була та ще й сьогодні в найбільша і найкрасша зі збірок придніпрлянських килимів і тобелінів, що заховали ся ще на території цілої України.

По відступі російських військ зі Львова в 1915 р. зачав дальшу працю в музею О. Назаріїв, який на першу чергу привів до ладу і законсервував занедбані через ревізії текстильні виробы. Опісля заняв ся порядкованем збірок та незінвентаризованого ще матеріялу, ладячи паралельно початий в 1914 р. катальог. Та вже весною 1916 р. в часі офензивы Брусілова на Львів, Виділ Наук. Товариства рішив вислати найцінніші річи музею до Відня і привістити їх там на час можливої другої окупації Львова. Вкоротці спаковано майже половину збірок музею, та алярм показав ся передчасный. Треба було усе на ново розпакувати і укладати, а се потребало знов до 1 грудня 1917 р., т. в. до часу уступленя О. Назарііва.

Управа музею переходить до рук дра Степана Рудницького і дра Івана Раковського, яких Виділ Наукового Товариства назначив референтами. На місце О. Назарііва прийято нового урядовця, а саме студента філософії Степана Полянського. Нова управа взяла ся передовсім до плянового розділення і уложеня зібраних матеріялів після уложеної програми.

В першу чергу поділено збірки на пять основних відділів, а саме: 1) археологічний; 2) етнографічний; 3) природописний; 4) галерію образів і 5) відділ церковного мистецтва. Для експонатів археології призначено 4, етнографії 3, церковного мистецтва 2, а на галерію образів 1 велику кімнату, яка стала рівночасно рецепційною салею Наук. Товариства. Так отже вжито на розміщеня 4 відділів 10 саль першого поверха; для природи і частини етнографії (деревляні виробы і моделі) місця тут уже не стало. Виділ, ідучи на руку управі музею, вищовів приватним особам мешкати на другім поверсі і віддав відси 4 кімнати для приміщеня там природи і решта етнографії. Сям способом перший раз в історії музею дістав він відповідний простір; перший раз приступлено до оковеч-

шого його упорядкована. Такий розділ відділів і кімнат (5 відділів, 14 кімнат з експонатами + 1 канцелярія + 1 магазин) остав ся аж до кінця 1918 р. Літом цього року експонати були розложені після повешого пляну, музей став упорядкований.

Із зрозумілих причин воєнний час мусів гальмувати комплектуванє і збиранє нових річий. Всеж таки і в сих тяжких часах удало ся Управі придбати чимало цінних експонатів і цілих готових збірок. Походять вони переважно з дарів; закуплено лишень одну велику етнографічну колекцію.

Літом 1914 р. подарував др. С. Рудницький велику збірку геологічну, петрографічну і палеонтологічну, яку зібрав із своїми учениками в часі численних прогулок по Галичині. Збірка ся стала основою нового підвідділу (геологічного) в природописному кабінеті музею. Рівночасно поступає в музей прекрасна і богата збірка геологічна і палеонтологічна з Кавказу, прислана проф. Ковалевським. Кавказька збірка числєть коло 1000 оказів. Обі геологічні збірки описані, ждуть одначе на подрібну обробітку спеціалістів. Окрім сих двох більших суцільних збірок, вплинуло ще багато дрібних дарів, а саме: учителя з Коломєї І. Михалевського, інж. Януша, бібліотекаря Волод. Дорошенка, дра І. Крип'якевича й інших.

Аж із початком 1918 р., коли провід музею взяв в свої руки др. С. Рудницький і др. Г. Раковський, музей навіть при воєнних подіях придбав багато цінних збірок.

Дари. Покійний проф. Іван Верхратський подарував величаву ентомологічну збірку. Збірка ся стала основою і перлиною на довгу будуччину зоологічного підвідділу. Вона обіймає отей ряди комах (Insecta):

1. Мотилі (Macro- і Microlepidoptera).
2. Муховці (Diptera).
3. Блощаки (Rhynchota).
4. Болончаки (Hymenoptera).
5. Хрущі (Coleoptera).
6. Саранчуки (Orthoptera).
7. Просітниці (Archiptera).

Найкрасше представляють ся мотилі і хрущі, які дають нам майже повну фауну Східної Галичини. Збірка ся

обіймає понад 10.000 примірників. На разі означено і науково розложено мотилів в 43 деревляних скляних касетах, які спеціально для цього виписано із за кордону. Означуване інших рядів комах припинене в половині із за дальших воєнних подій. При означуванню і укладанню мотилів велику заслугу поклав звисний лепідоптеролог, пан Август Штекль (Stöckel), який зовсім безінтересовно трудився для музею. Ряд мотилів обіймає 859 gatunkів у 3860 примірниках; між багатьма рідкостями заслугоють на спеціальну увагу перший раз у Галичині відкриті проф. Верхратським: *Plusia Zosimi* і дві нові відміни *Melittea aurinia* var? і *Pugera* var.? Збірки проф. Верхратського піднесли значіне природоописного відділу непомірно так, що треба було для них призначити окрему кімнату. В кінці годить ся піднести, що се перша ентомологічна збірка з українських земель в українських руках.

Дари дра В. Щурата: Урна і слізнаця, викопана 1916 р. біля церкви в Белці коло Золочева; камяна сокира, найдена в землі в 1906 р. на хуторі Дубів біля Бродів; алябастровий сталактит із печер у Кривчу на Поділї; пам'ятковий медаль із вистави в 1894 р.; польська монета з 1626 р.; медальоник почайвський з Риму.

Др. Володямір Левницький подарував збірку мінералів, яка значно поповнила колекції дра С. Руднацького. Окрім цього вплинуло ще дуже багато всяких воєнних памяток, як видів, фотографій, відзнак, ілюстрацій, марок. Між ними на перше місце вибивають ся предмети, що зібрав др. І. Кринякевич, які відносять ся до історії.

Перегляд дарів і добродіїв музею не був би повний, колиб поминено бувшого проф. і ректора політехніки дра Ю. Медвецького і проф. політехніки дра Е. Волощак.

Др. Ю. Медвецький записав Наук. Товариству свою неоцінену геологічну бібліотеку. Звідси вилучено і передано до музею гарну колекцію геологічних і топографічних карт та пропам'ятку книгу, яку жертвувала львівська політехніка дру Медвецькому.

Др. Е. Волощак віддав знов музеєви дубляти прекрасного і багатого зільника, в якому зібрані рослини не лишень Галичини, але й інших земель Австрії. Зільник, науково описаний самим колектором, має кільканадцять тисяч рослин.

Задля браку обстановка і місця, він покищо замагазинований, та всеж творить основу ботанічного підвідділу. І подібно як при збірках І. Верхратського, можемо й тут із задоволенням зазначити, що зільник дра Е. Волощак, се перша збірка українських рослин в українських руках.

Закупив. Дуже гарним набутком стала збірка цінних і оригінальних домашніх виробів Гуцульщини. Збірку сю, яка обіймає 1078 найрізкішійших предметів, закуплено за суму 8.000 корон від удови по бл. п. інж. Червінським. У сій колекції є такі річні: 3 писані кнптарі, гуні, гачі, 15 навривал, 14 великих килимів Галицької України, 5 фрагментів килимів абаражських, сорочки мережані мужесьві і жіночі (35), мережані рушави (12), 9 суковних дзьобенок, 25 крайок, 44 вишивок, 40 герданів, 3 чільця, 53 штук гачкових виробів, 27 гуцульських кашель, 2 парн жовтих сапанців, 11 пар ходаків, 27 абанків, 9 вазонків, 4 тарілки, 14 мисок, 12 блюдечок, 236 предметів гуцульської кераміки, 24 фотографій і образців, 1 старий церковний малюнок, 1 різьблений і пацьорками набиваний столик, 1 різьблене деревляне сідло, 4 деревляні моделі, 3 скрині, 9 топірців і палиць, 6 шкіряних чересів, 4 табівки і гайстри, 6 порошниц, 215 добірних гуцульських писанок із Жабя і Косова, 2 мисники. Окрім сього чимало всяких домашніх дрібниць щоденного ужитку Гуцулів, 10 файок, 31 артистичних різьб Шкрібляків, Мегеденюка і Семенюка, 62 різних деревляних посуд, переважно різьблених, 49 комплектних намист пацьоркових і коралевих, 14 мужеських нагрудних хрестів, 120 штук домашніх виробів із мозажу.

В збірці сій вибивають ся на перше місце мосяжні предмети; се переважно старі, тепер уже дуже рідкі експонати, які вже й перед війною тяжко було придбати. Окрім сього велику вартість представляють старі килими і череси, як також різьби в дереві й металю. Збіркою сею скомплетував музей надто різкі браки в гуцульській етнографії, майже 90% набутих предметів зовсім нові, інші дублетн. Набуте збірки Червінського треба уважати для розвою музею дуже щасливим випадком, тим більше, що вона вже була призначена для одного із заграничних музеїв.

Вже сей короткий огляд розвитку музею в 1918 р. свідчить про значне його розширення й упорядковане. Оправданий

був тоді оптимізм музейної комісії, яка надіяла ся скорого отвореня музея не лиш для тісного гуртка спеціалістів дослідників, але й для широких кругів відвідувачів. Та грядучі воєнні події перечеркнули сі надії немилосердно.

Після розпаду Австрії в осени 1918 р. розгоріла ся довга українсько-польська війна. Усі красші сили народу захопила боротьба за незалежність. Дбати за дальший розвій музея в такім зриві народа не було ані часу, ані нагоди. Одна частина співробітників пішла в армію, другі мусли шукати захисту на чужині. В часі падолистових уличних боїв у Львові потерпів і наш музей. Стріли й детонації розторощили значну частину вікон, кулеметні кулі поробили замітні шкоди в галврії образів. Ушкоджені: портрет Франка — кисти Труша, портрет Костомарова — кисти Гё, та могила Шевченка — кисти Труша. Побіч сього зістали подіравлені габльоти й вилими. Ще тяжші хвилини перебув музей після відступу українських військ зі Львова та в часі його облоги. Брак фондів, недостача робітників, застій усякого життя, а в кінці компלטне відрізанє Львова від краю, який все таки давав головну масу нових експонатів, усе те спричинило застій. Протягом зими 1918 р. і цілого 1919 р. в музей не поступили майже ніякі нові набутки.

В сїм також часі наступили дуже некорисні зміни в розположеню музея, які посунули назад цілий його буйний розвій 1918 р., які знівечили великий вклад безкорисної праці, вложеної в се діло. Наслідком ріжних обставин музей стратив 4 кімнати другого поверха та канцелярію і магазин першого поверха, які пішли знов під приватне помешканє. Через таке зменшенє простору, треба було розложені вже предмети вдруге скупчити в скринях і габльотах. Музей силою обставин став знов магазинном, в яким усяка праця стала утруднена. Такі переносини і змінюванє розміщеня предметів стало причиною руїни цілої збірки деревляних виробів, а геологічна збірка значно втратила на своїй вартости, наслідком затрати описів експонатів.

Війна поклала своє тавро тяжке на музею. Щврі заходи і томлячі праці співробітників і музейної комісії розбили ся мимо початкових великих успіхів. Тверда дійсність нівечить і ломить вірю і падію музейної комісії і Віділу Наукового

Товариства, надію на скоре отвореня і відданя музею його власникови — Нації.

Рік 1919 закінчено таким білясом експонатів: Усіх власних у каталогі чисел було 14.173, а зього припадає на

відділ археологічний	6281
» етнографічний	9736
» церковного мистецтва	232
» природописний понад	1000
галерія образів	25 чисел.

Юрій і Степан Полянські.

II. 1920 р.

До червня 1920 р. музей і на далі був у таким самім стані заматашованя, в яким бачимо його попередного року. В половині липня приняла музейна комісія сталого робітника, д. Юрія Полянського, припоручаючи йому передовсім консервацію і нагляд над збірками. Ніхто з учасників праць у музею не думав, що якраз зього року, в розгарі тяжких воєнних переходів, здійснить ся давня мрія музейної комісії, що музей буде оконечно упорядкований і відданий до прилюдного ужитя.

Віділ Наукового Товариства оставив музейній комісії провід, ініціативу та адміністрацію музею. В 1920 р. проводив комісії голова артист Іван Труш, який вложив багато праці і знаня для успішного покінчення плянових робіт; окрім голови в склад комісії входили отсі панове: д-р. О. Саввич, д-р. І. Раковський (рівночасно референт музейних справ перед Виділом), д-р. І. Крип'якевич, д-р. Л. Рожанський, д-р. Ф. Колесса, д-р. В. Щурат, проф. М. Тершаковець, інж. Ю. Мудрав, В. Гнатюк і д-р. О. Пелецький.

Початком праць була проба влаштованя гуцульської вистави в хосен голодуючих Гуцулів. У музею прибирано ся вже так багато річів з Гуцульщини, що сміло можна було перевести такий проєкт у дійсність. Передовсім треба було виділити з усіх музейних відділів експонати, що відносять ся до побугу Гуцулів та уложити їх в одній більшій кімнаті. Швидко одначе показало ся, що отвореня одного лишень відділу, без

нарушення порядку усіх вищих збірок, просто немислиме. Через вибрані з відділів предметів на гуцульську виставу впроваджено замішання в систематиці цих відділів, яке збільшувало ще та обставина, що для вистави треба було випрятати з під експонатів одну велику салью — і тим самим збірки віден заборані порозміщувати по вищих саях. Праця така укладала ся тим труднійше, що наслідком стьасненя простору в 1919 р., годі було зорєнтувати ся в переладованих маґазинах. Одним словом частинне упорядкованє музею і відкриття лиш одної гуцульської збірки було неможливе до переведеня, треба було на основі широко обдуманого пляну на ново упорядкувати усї збірки, треба було приступити до відкриття музею.

Праці, що зміряли до відкриття, виконано протягом дуже короткого часу (від 15/VIII до 30/X 1920), головню завдяки енергії й безкорисній праці д. І. Труша і дра І. Раковського. Окрім обох свх членів музейної комісії працювали ще урядники музею Юрій Полянський, дістар І. Полянський та д. М. Матчак, якви упорядкував безкорисно велику нумізматичну збірку.

Першою умовою успішної праці було розширенє тісного поміщення музею. До тепер музей мав у своїому розпорядженю 9 кімнат (I—VII, IX—X) і два вестібулї (а, б) першого, та 3 кімнати другого поверха. Для збільшеня простору взято з під приватного помешканя велику і гарну кімнату ч. VIII, яка мала легке полученє з вишньми саями першого поверха. Та не лише з браком простору треба було боротя ся, але також із недостаткою відповідної обстанови. Останні габльоти і шафи справлено ще в 1914 р., від того часу прибуло до музею багато нових експонатів, які до тепер не мали відповідного приміщеня. Недоставало не тільки обстанови, недоставало й гроша на купню нових скляних шаф і габльотів. Вправді Виділ прийшов музейній комісії з допомогою 10.000 з. п., та сума ся далеко не могла покрити навіть найконечнійших за-потребовань.

Всі отєї труднощі до купи примусили вже задалегідь призначити дві темнійші кімнати (IX і X) на маґазин, в якому прийшло ся примістити всі ті річи, які з ріжних причин не можна було віддати до прилюдного ужитку. Остаточню вирі-

шено, що обставова й фонди дозволяють покищо на відерите музея в вісьмох кімнатах (I—VIII) першого поверха, оставляючи рещту на красший час.

Рівночасно в адаптацію і ремонт кімнат, на які видано 4.000 м. п., переведено нове угруповане музейного матеріалу, розбиваючи усі збірки на 8 основних відділів, а саме:

1. Археологія.
2. Етнографія.
3. Галерія модерного мистецтва.
4. Галерія старого церковного мистецтва.
5. Кераміка.
6. Історичний відділ.
7. Архів карт та ілюстрацій.
8. Природописний відділ.

В кімнатах першого поверха маємо експонати перших шістьох відділів. На природу і архів призначено 3 кімнати другого поверха. З технічних причин годі було предмети так розложити, щоби кождий відділ мав свої окремі кімнати. Загальний образ музея подає отсе зіставленє:

Саля I містить кераміку; вона остала ся в такім самім станї, в яким була до 1920 р.

Саля II призначена на етнографічні предмети Гуцульщини. Відси забрано всі янші експонати так, що ся саля дає майже повний образ побуту і домашнього промьелу сїдних Карпат, за виїмком кераміки, що полишила ся в салі I, і дерев'яних виробів, на які в сїй салі не було ані місця, ані обстанови.

Саля III, найбільша саля музея, в рівночасно рецепційною салею Наукового Товариства. На стїнах розміщені величаві, старі килими придніпряньської України, в галльотах вишивки народні та українські національні музичні інструменти.

Саля IV містить галерію модерного мистецтва. Щоб осягнути хоч мінімальні вимоги освітлення, треба було сю кімнату основно ремонтувати. Зашальовано два бокові вікна і вимальовано на ново стїни. Окрім сього зроблено для сеї салі нову канапу по прокту д. І. Труша.

Саля V не представляє собою єдности, бо в нїй попри старе церковне мистецтво (малюнок і різьба) бачимо ще портрети гетьманів, нумізматичну колекцію та велику збірку ця-

санок, які одначе поміщені в закритих габльотах. Саля ново мальована.

Саля VI дає гарну збірку текстільних виробів Придні-пряничани, серед яких вибивасть ся на перше місце своїм богацтвом і красою збірка укр. гафтів XVIII та чорні шльими. На ново-закуплених підставах порозвішувано добірні полтавські плахти.

Саля VII містить знаряди і глиняну посуду бронзової та залізної доби України.

Саля VIII переповнена богатими збірками палео- і неоліту обох Україн.

Так приблизно представлять ся розміщене збірок музея і в такім стані віддано їх дня 31/X 1920 р. до прилюдного ужитку. Саля IX остала ся магазином решти етнографії і деревляних виробів, саля X магазином решти галерії церковного мистецтва.

З огляду на се, що плян перегрупованя матеріалу був зовсім новий, треба було дуже багато праці вложити в технічні роботи, які тягнули ся майже 2 місяці. Плян розміщеня відділів і артистичного уложеня предметів випрацював голова комісії, артист маляр І. Труш. Вагалі всіма працями в музею кермував д. І. Труш, що все таки при дуже скромній обстанові і ще скромнійших фондах зумів викликати сильне вражінє, яке зробило відкрите музея на загал зібраної публицы.

Святочне відкрите музея наступило дня 31 жовтня, 1921 р. о 12 год. в полудне. Громадян, що численно зібрали ся у великій гобеліновій салі, привитав іменем Виділу голова Товариства др. В. Щурат, а др. І. Раковський даючи короткый перегляд історії музея, вказав на богацтва, які скривають ся в мурах сього Українського Національного Музея ім. Шевченка. Фактичного відкритя музея доконав святочною промовою голова комісії д. І. Труш. Бесідник підніс, що конечність сотвореня огнища національної культури мусить усунути всі труднощі, які приносить війна. Друга частина промови була програмою будучих праць музейної комісії. Іменем присутних громадян подякував за привіт і за відкрите музея п. Ю. Романчук, сеніор дійсних членів Товариства, та п. К. Малццька в імени українського жіноцтва. На закінченє перепитано привітні псьма й телеграми.

По святочнім відкриттю члени музейної комісії опроваджували громадян по салях, пояснюючи значіне предметів.

Тому, що вся увага комісії звернена була на впередковане і відкрите музею — нових набутоків у порівнянню до давнійших років начислюють ся відносно небогато.

Даря. Само відкрите музею знайшло відгомін, бо від сеї хвилини стали напливати дари частійше. Передовсім же належить тут зазначити дар дд. С. Кузика і М. Яцкова, які в імені тов. „Відбудова“ аложили при відкриттю 10.000 мп. на закупно обстанови і нових експонатів.

а) Галерія образів збогачена портретом М. Лисенка, кисти І. Труша; його закупив для музею за 25.000 мп. Укр. Кредитовий Союз. Окрім сього вплинула ще збірка рисунків (12) Олени Кульчицької та вісім малюнків художника М. Балацького (Вихор) з Херсонщини.

б) Природонасний відділ одержав від інспектора дра М. Коцюби кілька гарно законсервованих і рідких зоологічних препаратів, а від п. Торонської кости ділювіальних ссавців (*Rhinoceros?*), найдені в Підмихайлівцях, Рогатинського повіта. Ю. Полянський подарував петрографічну збірку з Альп.

в) Археологія не виказує майже ніяких нових прибутків за ввішвом кількох кам'яних ножників, дар д. Ю. Пясецького.

г) Найбільші прибутки виказує відділ історичний. Ріжні інституції віддали безкорисно до музею предмети, що відносять ся до історії останніх воєнних літ. На перше місце вибивають ся тут збірка фотографій (коло 360 штук), що відносять ся до історії української галицької армії. Збірку сю, заосмотрену точними поясненнями, прислали полонені Г. А. з табору в Тухолі. Дрібніші дари вплинули до музею від отсих осіб: д. Вол. Огоновського, полковника Ол. Благедіра, дра Ст. Барана, М. Чесника, Ю. Косача (прекрасний срібний княжал), М. Шнитковського, М. Матчака, І. Чмоли, п-ни С. Гібайлівної (срібна римська монета).

д) До архіву карт та ілюстрацій вплинуло 61 карт і 86 ілюстрацій головно із Бібліотеки Наук. Товариства.

Закупна. Із фонду тов. „Відбудова“ закуплено від д. Теодоровича за суму 5.000 мп. великий альбом фотографій

(334 штук) Укр. Стр. Стрільців із років 1914—1918, та пре-гарні зразки миргородської кераміки. З фондів Відділу Наук. Тов. закуплено обстанову для салї IV і VI.

Загальний стан музею унаглядноє отее зіставленє:

Відділ :	Прибуло в 1920 р.	Стан в кінцем 1920 р.
археологія	4	6285
історичний	447	447
модер. мистец.	4	29
церков. мистецтво	5	237
керамічний	8	9748
етнографічний	12	
природописний	39	1039
архів карт	147	450

Загальний приріст музею виносить 666 предметів, а каталоґ виказує 15.047 чисел. Від падолиста до кінця грудня відвідало музей 275 осіб.

Ю. Полянський.

Касові справозданя за воєнні роки виходять разом в окремім випуску. Всї члени дістануть їх рівночасно з „Хронікою“.

З М І С Т.

	ст.
I. Діяльність Виділу	1 – 6
II. Діяльність секцій і комісій	7 – 11
III. Наукові видання Товариства	12 – 14
IV. Члени Товариства:	
а) Почесні члени	15
б) Дійсні члени	16 – 30
в) Члени основателі	30
г) Звичайні члени	30 – 35
V. Склад комісій:	
а) Наукові комісії	36 – 40
б) Адміністративні комісії	40
VI. Біографії нововибраних членів	41 – 46
VII. Некрольоги	47 – 67
VIII. Заряд Товариства	68 – 69
IX. Стан бібліотеки	70 – 79
X. Інституції, що обмінювали ся виданнями з Товариством	80 – 84
XI. Часописи, які діставала бібліотека	85 – 93
XII. Дари до бібліотеки	94 – 101
XIII. Стан музея	102 – 113

